

Sedmero hlasů hříšníka ku pokání volajících.

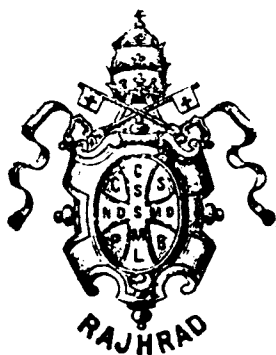
Řečí postních

cyklus třetí.

Podává

Frant. Herzog,

kněz církevní.

V BRNĚ, 1867.

Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských.

Cena 40 kr.

I.

Cíl člověka.

„Bratří! hodina jest, abychom již ze sna povstali. Nyní zajisté blíže jest naše spasení, nežli když jsme uvěřili.“ Řím. 13, 11.

Ú v o d.

Jestliže kdy toto slovo velikého apoštola Páně celou váhou pravdy své dopadalo na srdce naše, pak jest to v dnešní den, kdy stojíme na počátku posvátného času postního!

V pravdě, bratří a sestry v Kristu — »noc předešla,« noc temnosti a zaslepenosti, noc masopustních rozkoší a radovánek, noc rozpoutané smyslnosti, noc hříchu; — »den se přiblížil,« den milosti a spásy, čas to čtyřicetidenního postu, od Krista Ježíše samého příkladem nám ustanovený, od apoštolův a církve po věky svěcený; — »bližší jest nyní spasení naše,« než kdy jindy, neboť Bůh sám jde nám vstříc a nabízí přehojných milostí, Bůh sám volá nás ku pokání a duchovnímu obrození! — Poslušní tohoto hlasu shůry, shromáždili jsme se tuto ve jménu Páně ke svatopostnímu rozjímání.

Ó, jak jsem se již těšil na toto shromáždění naše, a — naděje má mne nesklamala. Se srdcem radostí rozechvěným patřím ty nesčíslné zástupy vůkol sebe. — Tato vaše horlivost a dychtivost, účastníci se těch hodů duchovních, povznáší mne.

Než, spolu také žal a lítost budí ve mně pohled ten. A proč asi? — Poněvadž zkušenost již tolikráte přesvědčila mne, že i ta každoroční postní rozjímání minou se po většině

s cílem svým. Ze všech sil domáháme se tu vašeho pokání a obrácení, ale — Bohu budiž to žalováno — u mnohých posluchačův ani toho nedosaženo, by alespoň velikonoční svou zpověď vykonali! Ano, rok od roku pustnou zpovědnice naše a ubývá kajících tak, jakoby ten svět byl čím dále, tím nevinnější a svatější.

Co jest však, přátelé drazí, po vši takové »postní« pobožnosti?! Zde vyslechnou mnozi všechna ta obšírná rozjímání postní s vytrvalostí chvályhodnou, rozplývají se téměř v citech nábožných, po případě si i popláčí nad trpícím Spasitelem, ale — to je také všecko. Mine půst, mine vzkříšení Páně, nadejde krásné jaro a — tatam jest všechna kajicnost, totam všecko svatopostní pokání, vše utopeno zase ve víru světských radovánek. O nějakém trvalém užitku, zejména o nějakém upřímném pokání a života napravení — ani zmínky! —

Těm a takovým jen »postním« kajícím zdá mi se, platí to slovo Spasitelovo: »Neplačte vy nade mnou, ale plačte sami nad sebou! . . .« (Luk. 23, 28), neboť to hlavní účel sv. postu, upřímné, opravdové pokání a obnova duše. —

Avšak za našich dnů stává tolik ubohých zaslepenců, kteří to ani pochopiti nemohou, proč? a k čemu? a z jakých příčin vlastně mají pokání činiti, ačkoliv, jak dí sv. Augustin, nikdo, a byť sebe nevinnější, nemá bez skroušeného pokání odtud jíti.

Politování hodná nevědomost ta pohnula mne promluvit k vám o některých pobídkách, jež nutkají mocným hlasem každého křesťana ku pokání. Bude tedy hlavní snahou mou, prve přesvědčiti vás o tom, že každému hříšníkovi nanejvýš třeba jest pokání upřímného, a pak pohnouti srdce vaše jedenkrát ku skroušené lítosti a opravdovému hříchů se zřeknutí. K tomu cíli vybral jsem ony nejdůtklivější pravdy Boží, jež každého z nás se dotýkají. Od jedné ke druhé povedu vás a zkoušeti budu, zdali přece ta neb ona nepronikne ledovou kůru srdcí vašich a nepohne duši k lítosti a obrácení.

Nepůjdeme tedy tentokráte křížovou cestou za Ježíšem, nýbrž za tvou ubohou duší, ó hříšníče, ji hledati budeme na bludných její cestách. Každé tedy rozjímání bude hlasem ku

pokání tě volajícím, bude tlučením na dvěře srdce tvého, abys je opět otevřel Pánu Bohu svému. — Ó kéž uposlechněš aspoň tentokrát! Nebo věz, i já, i ty a my všickni, jak zde shromáždění jsme, tak zase budeme státi před Bohem a budeme se zodpovídati i z těchto letošních posvátných řečí, a sice já, přičinil-li jsem se ze svých sil, a ty, uposlechl-li jste slov mých.

A nyní započinám již ve jménu Páně!

První hlas hříšníka ku pokání vybízející zní:

„Pomni, člověče — co jest cíl tvůj!“

»Především však Tvé milosti — ó Bože na nebesích, se dovolávám! Ó viz, Otče, tvé jsou to dítky, k nimž mluviti hodlám; ó nevzpomínej dnes na hříchy mé, ale pro spásu jejich spomáhej slabosti mé, a co já mluviti budu k uchu — mluv Ty, ó Bože, k srdci jejich! — Ó Maria, útočiště naše, přispěj nám ku pomoci!«

Díl I.

Při dvoře Karla, vévody Burgundského, žil statečný pán, jménem Vilém, kterýž hrdinskými skutky velikých si dobyl zásluh, a v odměnu za ně povýšen jest k nejpřednějším úřadům a i ty se vši svědomitostí a věrností povždy zastával. Když pak po letech nadešla poslední hodina jeho, tu nadál se svět, že muž ten, jak žil, tak i zemře, smrtí slavnou a hrdinnou. Ale nastojte, když mu zvěstováno bylo, že mu nezbývá, než rozloučiti se se světem, aj, tu pojala ho hrůza i zděšení, a počal žalostně naříkati: „Jak že? Opustiti mám svůj úřad u knížete svého? — A kam se mám odebrati? Nyní mám jíti a sloužiti novému pánu — o něhož jsem nikdy nedbal!? — Óh já pošetilec! Vévodovi Burgundskému jsem celý svůj život věnoval, a tomu nejvyššímu Pánu všech pánů, k němuž teď chtě nechtě musím jíti, ani jeden rok, ani měsíc, ani jeden den!! Ó probůh, vraťte mi zpět moje léta, bych je lépe vynaložil! . . . « V takovém příliš pozdním nařikání vypustil duši. Avšak poručil, aby aspoň pro výstrahu jiným dali mu na hrob následující nápis: »Zde leží onen Vilém, jenž po celý

svůj život sloužil pozemskému pánu a naposled nic si nevysloužil. Odešel se světa — aniž byl věděl, proč sem na svět přišel!*

Nejmilejší v Kristu, nezasluhovali by tentýž nápis i mnozí a přemnozí z nás? Nežije tu podnes mnohý křesťan tímž způsobem, že ani jednou v životě si nevzpomene, proč a k čemu je zde na světě?

A přece, jak na vlastní oči vidíme, jsme zde všickni jen poutníci, přicházejíce a zase odcházejíce jeden po druhém. A poutník má a musí přece každý věděti, kam jde — a jaký je cíl, k němuž se ubírá. Proto již žalmista Páně volá a prosí Boha: »Dej mi poznati, Hospodine, konec můj . . . abych věděl, čeho se mi nedostává!« (Žalm 38, 5.)

1. Nuže, milý křesťane, rozvaž a uvaž i ty jednou: co jest vlastně tvým cílem, pro nějž tě Bůh sem postavil!

Podle našeho rozumu musí býti člověka cíl takový, by všickni lidé ho mohli dosáhnouti, aby v něm také úplnou svou blaženost našli. Dvoji tuto podmínku podržme v paměti a pak vizme, je-li a může-li býti cílem člověka tato země se svými poklady, se svou slávou a rozkoší? — Ovšem byli a jsou podnes lidé, kteří to tvrdí a zastávají, že je člověk stvořen jen pro ten vezdejší svět; ale, může-li pak to dle postavených podmínek býti? Jak? Mohou býti statky a poklady světa cílem člověka? Jest možné, by všickni lidé byli boháči? Nikoliv! nikdy tak nebylo a nebude, nýbrž co svět světem stojí a státi bude, jest a bude vždy vedle bohatství i chudoba. Ale, kdyby přece všickni lidé toho došli, by oplývali statky pozemskými, dosáhli by tak svého cíle? Činí snad bohatství člověka úplně šťastným? Ó jdi, jdi jen, člověče, a poslechni u dveří boháčův a tu uslyšíš nářky a vzdechy nepokoje a nespokojenosti mnohdy horší, nežli pod doškovou střechou chudiny.

I tážu se dále: jsou snad radosti světa a rozkoše smyslné cílem člověka? Ó jak mnohým zůstává i tento domnělý ráj uzavřen! Ale i ti, jimž se otevřel, a již pili z poháru rozkoší, i ti místo blaženosti našli na dně pelyněk

trpkého sklamání a hnusu. A totéž platí i o slávě světa. Ani celého světa sláva není s to, by ukojila srdce člověka a poskytla mu trvalé blaženosti, neboť přikvapí smř, oloupí jej o koruny a žezla, a učiní rovným poslednímu žebráku. O tom, jak málo kterému ze synů lidských dostává se světa slávy, ani nemluvím, ale táži se opět: může-liž tedy cílem člověka býti tento svět?

Ó slyš krále Šalomouna, co ti odpovídá: »Shledal jsem a shromáždil vše, co pod sluncem krásného a příjemného, opatřil oku, uchu, srdci, co jen si přálo — a když jsem se ohlédl na všechno, . . . spatřil jsem ve všech těch věcech jen marnost a trápení ducha« (Kazat. 2, 11) — t. j. nenalezl v tom všem pokoje, blaženosti — cíle svého!

Co však z toho následuje? Není-liž cíl člověka zde na zemi, — tak uzavírá rozum náš — pak musí býti v bytosti mimo tento svět, a v které asi? — Jedině v Bohu! — Tak odpovídá sv. Augustin, jenž prodělal tuto zkoušku sám na sobě: »Nepokojné jest srdce mé, dokud neodpočine v Tobě, ó Bože! Pro Tebe jsem zde, a nikoli pro tvory; neboť nikde nenalézám klidu a odpočinutí, nikde pokoje a útěchy, leč v Tobě!«

2. A hle, co rozumem svým jsme našli, to **dotvrzuje i Pán Bůh sám**; musíš On také nejlépe věděti, proč a k čemu člověka stvořil. A co nám o tom pravi? Otevřte Písmo sv. a čtěte: »Každého, který vzývá jméno mé, k slávě své stvořil jsem ho.« (Isai. 43, 7.) Bůh tedy jiný měl úmysl s člověkem, než s tvory ostatními, a učinil a stvořil jej — aby Ho ctil a chválil, anebo jak dí sv. Augustin: »stvořen jest člověk, aby Boha poznával, poznáváním miloval, milováním získal a získáním blaženosti došel.« Toť zajisté jediné pravý cíl člověka, anť odpovídá v něm dvěma podmínkám; neboť cíle tohoto mohou všickni lidé bez výminky dosáhnouti a v něm také jediné pravou blaženost naleznou dle vlastních slov Kristových: »Tentof pak jest život věčný, aby poznali Tebe, samého pravého Boha, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista.« (Jan 17, 3.)

Jako tedy každý tvor na zemi má své určení, tak i člověk. Jako oheň stvořen jest k tomu, aby hřál; jako slunce stvořeno k tomu, aby svítilo, voda zase stvořena, by zvlažovala a občerstvovala; jako ryba stvořena ku plování a pták k létání: tak stvořen jest člověk k tomu, aby Boha ctíl, miloval, poslouchal a tak blaženým byl! — Psáno jest: »Pánu Bohu svému klaněti se budeš a jemu samému sloužiti budeš!« (Mat. 4, 10.) — Nečiní-li tak člověk, pak se mine svým určením a lépe by mu bylo — nebýti; tak jako ničemné by bylo slunce, kdyby nesvítilo.

3. Než, uvaž dále, člověče; je-li cílem tvým, jak dokázáno Bůh, pak jest a musí býti **životní úlohou tvou: o cíl ten se starati!** — Neklam se tedy v povolání svém! Jako jest jeden Bůh na nebi, tak jest tvou jedinou, nutnou a výhradnou povinností na zemi: **Bohu sloužiti a v Něm spasiti duši svou!** O povinnosti této dí sám Spasitel: »Jednoho jest potřeбі!« (Luk. 10, 42) — jakoby říci chtěl, povinnost ta že především jiným má nám na srdci ležeti, a vedle ní že všecko ostatní jest nicotné.

Proto tedy a k tomu jedině jsem tu na světě: Bohu sloužiti a svou duši spasiti! Bohatým mohu býti na světě a statky oplývati, ale potřebí toho není, k tomu mne Bůh nestvořil; jednoho je potřebí: Bohu sloužiti a spasiti duši svou. Také ctí a slávou mohu se stkvíti před světem; ale toho není potřebí, po tom se mne nebude Bůh ptáti, ale jednoho je potřebí: Bohu sloužiti a spasiti duši svou. Mohu býti zdrav a dlouhá léta žiti, ale potřebí toho není, k tomu mne Bůh nestvořil, ale jednoho je potřebí: nechť zdrav jsem či nemocen, nechť dlouho žiji aneb jen na krátce — Bohu sloužiti a spasiti duši svou! To je starost, to je práce, jež uložena jest všemu tvorů, jenž člověkem se nazývá; tu musí obstarávati tak dobře papež na svém stolci, jako král na svém trůnu, ministr na svém křesle tak dobře, jako voják v poli, kupec ve svém obchodě, řemeslník ve své dílně, rolník za pluhem, až do posledního sluhy. Všem jest a má to býti tou nejpřednější, nejsvatější povinností, vedle níž, jak dí sv. Augustin, všechny ostatní starosti, péče a záležitosti, nechť jakkoliv důležitými

se nám býti zdají, jsou jen »bídne hříčky dětské!« — K starému a svatému Nilovi, poustevníku, zavítal kdysi mocný císař Otto III. a pln laskavosti dí k němu: »vyžádej si ode mne, co-koli chceš, a já s radostí žádost tvou splním.« Nilus položiv pravici mocnáři na srdce, odpověděl: »To jediné, co od tebe žádám, jest, abys pamatoval na spásu duše své!« — Což divu, že i císař Karel V., jeden z nejmocnějších panovníků světa, v jehož říši slunce nezapadalo, poznáv důležitost péče o duši, tak byl překonán, že zřeknuv se trůnu, vstoupil jako mnich do kláštera sv. Jakuba se slovy: »Sedm a padesát let žil jsem pro svět a přátely; co mi zbývá, chci jediné Bohu a duši své věnovati.« —

Ó křesťane, ó člověče, uvaž to dobře, než půjdeme dále! Ty nemůžeš již Bohu se vymluviti, že's nevěděl, k čemu jsi na světě; jsi člověk — a — tu marné vše rozumování a vytáčení — tvé povolání, tvá životní úloha: Bohu sloužiti a duši spasiti; a byť třeba i divy jsi činil na světě, nečiníš-li, co Bůh ti uložil, — ničemný, zmařený jest život tvůj!

4. Neboť viz, co zatím všickni ostatní tvorové na zemi bez vlastního přičinění plní své určení od Boha jím stanovené, člověk jediný, poněvadž rozum má a svobodnou vůli — **musí se snažiti a přičiníti**, aby cíle svého dosáhl, a nepřičiní-li se, mine se cíle. »Bez tebe tě Bůh stvořil, ale nespasí tě bez tebe!« (Sv. Augustin.) — Ano, člověk se musí ze všech sil přičiníti; neboť spasiti duši svou, jest tak těžká a nesnadná věc, že i největší svatí, jenž na pouštích celý svůj život v postu a lkání strávili, ještě na konec trásli se strachem o duši svou. A jakby se netrásli, anť sám Kristus Pán ujišťuje, že »málo vyvolených!« t. j. že málo komu poštěstí se spasiti duši svou! Ale, co více! Práce o spásu duše — slyš to, člověče! — jest také nebezpečná, a sice tak, že, zkazíš-li ji jednou, vícekrát se nedá opravit; mineš-li se jednou s cílem svým — jsi ztracen na věky!

Poněvadž tedy jediným a neodkladným účelem každého člověka jest: Bohu sloužiti a spasiti duši svou; ana úloha ta jest nad míru těžká a ke všemu tak nebezpečná: nesoudil bys, že si tedy nechá člověk rozumem nadaný na věci té co nejvíce

záležitosti? nesoudil bys, že ve dne v noci bude na ni myslet? nesoudil bys, že každému člověku bude duše nade všecko ostatní, že o její spásu dnem i nocí bude strachem trnouti? --- Ano, tak by člověk po zdravém rozumu soudil, a to vším právem.

Než, co shledáváme ve skutečnosti? Kterak že dbají lidé, křesťané, o ten cíl svůj? — A přátelé, jak že jsme my až dosud o spásu duše své se snažili a pracovali?! O tom

Díl II.

Dříve, než budeme dále pokračovati, mám na vás, drazí přátelé, snažnou a důtklivou prosbu. Žebrati a prositi chci za jistou opuštěnou, hladem a žízni zbídněnou nešťastnici. Byla sice jednou bohatá a šťastná; ale o všecko všudy jest připravena, nikoli vinou svou, nýbrž vinou svých vlastních a nejbližších přátel. I klesala do bídy hlouběji a hlouběji, aniž vlastní lidé ji dočista zapovrhli, jakoby jí neznali, a nyní jest již tak bídná, že, nepomůžete-li jí vy, drazí přátelé, musí zahynouti! Ó, vy neoslyšíte mé prosby o milosrdenství a slitování nad ubohou! Již vidím a čtu z očí vašich, že pomůžete, že dychtívi jste jen zvěděti, kdo a kde jest ta ubožačka, politování hodná. Mám ji jmenovati? — Nuže, budiž! — ruku na srdce, přátelé, tam ji naleznete, jest to vaše vlastní ubohá duše!! — Ó poslyšte jen celou její ubohost a opuštěnost, snad se pak ustrnete nad ní!

1. Jako **poklad nejdražší**, milosti Boží ozdobenou, dary nebeskými obohacenou svěřil Bůh duši člověku a za nejhlavnější úlohu celého života uložil mu pečovati o blaho, o spásu její. Ale já se ptám, komu kdy napadne, že celý život náš má býti »bohoslužba?« — Kdo teď na světě dbá svědomitě o duši svou? Kdo jí věnuje povinnou pozornost a péči? Či zasluhuje snad ta ledajakás modlitba roztržitá, v chůzi a práci konaná, jméno péče o duši?! — Sv. František Xaver byl na misii v jednom městě. Jda jedenkrát z kostela do domu svého hostitele, setkal se náhodou na dvoře s čeledínem, jenž pečlivě čistil koně pána svého. »Mnoho-li pak času vyna-

kládáte každý den, abyste to zvíře v dobrém stavu udržel?« táže se svatý čeledína. — »Dle potřeby. pane,« — odvětlí tento — »dvě až tři hodiny denně, někdy více, jindy méně.« — »Tož zajisté aspoň tolik také času věnujete ku blahu duše své?« otazuje se dále sv. František. Ale sluha odpovídá: »Ó nikoli, duchovní otče, přiznávám se vám upřímně, že to s duší tak důkladně neberu; ráno udělám kříž a v chůzi se pomodlím Otčenáš; jen v neděli jdu do chrámu na mši svatou, ale jsem velmi rád, netrvá-li dlouho.« — »V tom případě« — doložil svatý — »musím i já se vám upřímně vyznati, že bych chtěl raději býti na místě vašeho koně — než vaší duše!« — Však u mnohých lidí jest ta ubohá duše ještě hůře na tom. Po celý den, po celý rok nevzpomenou na ni ani jednou myšlénkou, ani jedním vzdechem, leda, když se zaklinají: »na mou duši!« — ale jinak říkají: »kdo pak má kdy na duši myslet, jeť jiné práce, jiných starostí dost!«

2. Aj, tak jednáte s povinností svou nejsvětější? — Když ondy vyslal Abraham Eliezera, věrného sluhu svého, aby šel do Mesopotamie a vyhledal tam Isákovi ženu vhodnou, přišel do domu Bathuel-ova, kde jej se vši pohostinností přijali a chutných pokrmů předložili. Avšak Eliezer ani šatů neodložil, ani neodpočinul, ale řekl: »Nevezmu do úst ani sousta dříve, dokavadž nevyřídím poselství mi uloženého!« — Aj, tak mu ležela povinnost přijatá na srdci, že jí především ostatním přednost dal: vy pak, přátelé, s **duší svou právě naopak činíváte**, všem ostatním záležitostem dáváte přednost, a ta duše ubohá musí vždy stranou ustoupiti! Přednost má u vás živobyti, obchod, práce, řemeslo, hospodářství, vaše pole, domácnost, chlív, i to dobytče, slovem vše, vše musí v čas a řádně býti obstaráno, jen na duši nikdo nevzpomene! — A kdybyste jen povinností přednost před duší dávali! ale tu přijdou i zbytečné, nepotřebné věci, jako jsou: zábavy, hry, divadla, plesy, výlety, a i ty u vás předcházejí péči o duši! Jest den Páně, a zvon upomíná, že čas jest na mši svatou — čas velkonoční se chýlí ku konci a svědomí se ozývá: byl by již čas jíti ku správě Boží . . . ale vy odbudete upomenutí

ta: nic dnes, dnes nemám kdy, až jindy, až podruhé, tentokrát má přednost svět a jeho zábavy! — — Ano, ano, svět může žádati od vás sebe větší obtíž, sebe větší oběť, ranní vstávání, do noci prodlévání, čekání po celé hodiny na větru a dešti, mrznutí na ledě, namahavé cesty atd., ó jak ochotně uposlechnete, vše snášíte a obětujete; klepá-li však Bůh na srdce: »člověče, teď také něco pro duši!« . . . ó tu máte tisícerych výmluv, brzy na přílišné parno v kostele, brzy na velkou zimu, na nepohodlnou cestu atd. — Ach, pro tu ubohou duši, jak jest vám každý krok tolik obtížný! — Hle, zabolí-li na těle oko nebo prst, ozve-li se jen nějaká choroba, ó tu se neříká: až jindy, až podruhé — nýbrž hned, hned tu musí býti lékař, i kdyby se měl telegrafem z dálky povolati; tu se nešetří výloh, podnikají se cesty do lázní, užívají se léky sebe hnusnější a odpornější, vše, vše pro to tělo . . . a přátelé, kdy, kdy dojde také na duši?! — Ach, ta bývá u lidí tou poslední služkou, ba odstrčenou popelkou v domě, ano bývá otrokyní ubohou, již nechají okrásti a oloupiti o nejdražší poklad, a hynouti hladem a žízní, již užívají k nejhoršímu dílu, pošlou i v patrné nebezpečí, byť v něm i zahynula!

3. Praví Písmo sv. o hříšnicích, že »sami proti své krvi ukládají a kuji lsti proti dušem svým.« (Přisl. 1, 18.) A tak jest. Daleko jsouce toho, by jen něco málo činili pro spásu duše své, naopak celý den pomýšlí na nové a nové hříchy, hledají, jak by žádosti těla a smyslné chťiče ukojili, toho oklamali, onomu se pomstili, čímž **smrtelné rány zasazují vlastní duši své**, »v ruce nepřátel ji vydávajice« (Jerem. 12, 7). Tak krutě, tak nelítostně nakládají lidé s duší svou, jakoby byla ne vlastní, nýbrž duše úhlavního jich nepřítel, jehož zkaziti a zničiti usilují.

Ach, přátelé, jest to péče o cíl člověka? jest to plnění životní úlohy, Bohu sloužiti a duši spasiti?

4. Zdaž nevíte, že **ďábel sám výše cení duši vaši**, více starosti a námahy si o ni bere, než vy?! Ustavičně vymýšlí úskoky, strojí vnadidla a klade osidla, aby ji polapil a uklouzne-li mu jednou, jde — jak sám Kristus praví — a vezme jiných sedm

duchů horších sebe, aby se jí zmocnil. Tak sám ďábel má na paměti cíl a konec náš, aby jej zmařil, a člověk, člověk rozumem nadaný, nepřipouští si nejmenší starosti o to! — »Což pak přece nevzpomeneš na to, co po smrti přijde?« tázal se onehdy kněz spustlého hříšníka. »A co zpomínati?« — odsekl tento — »ať přijde co přijde, člověk to nechá jednoduše přijíti!« Ano, tak smýšlí, tak žijí tisícové a millionové; necháme to na se přijíti. Co to však znamená? ukážu vám v obraze. Člověk na mol zpitý upadne na železniční koleje, a ačkoli vidí přijížděti vlak, zůstane ležeti. Lidé přikvapí, křísí a budí ho volající: »pryč! pryč odtud, vlak jede!« — ale opilec odpovídá: »ať jede, co jede, necháme to přijet!« — Vy se děsíte, vy se hrozíte, přátelé, té otupělosti, s jakou nešťastník ten se vrhá ve zkázu jistou? — aj, rcete, nejedná zrovna tak s ubohou duší svou jedenkaždý z vás, jenž ani té nejmenší starosti si nebere, by ji vytrhl a zachránil ze záhuby již již kvapící? —

Ó jaká to děsná zaslepenost! **Rci, člověče, kolik duší máš, že tak lehkomylně s ní nakládáš? Máš jich do zásoby aspoň tucet? — tak alespoň se zdá. Či máš jich aspoň půl tuctu, aneb alespoň dvě? — Jak že? jen jednu jedinou? —** Aj, hle, ty máš dvě ruce, dvě nohy, dvě oči, a jak je šetríš, jak se děsíš ztratiti jeden ten úd! ani za tisíce bys nedal jednoho oka, ač bys viděl dost ještě okem druhým — a duši, ubohou duši máš jen jedinou, a přece tak nedbale, tak nešetrně, tak lehkomylně, tak macešsky jí nakládáš; »ztratí-li však člověk duši, jakou dá náhradu za duši svou?!« (Mat. 16, 26.)

5. Ó neukazujte, přátelé, na ostatní lidi ve světě, že žijí také tak, ale vizte raději, **co činili jiní, aby tu jedinou duši svou zachránili!** Zpomeňte těch tisíců mučovníků, kteří nejen bohatství a důstojnosti světa opustili, ale s největší radostí šli smrti vstříc. Než co dím, smrti? mukám, hrozným útrapám na kole, na skřipci, na hořící hranici. A proč? jen aby duši svou spasili! — Zpomeňte na císaře a mocnáře, kněžny a královny tam v nebesích, kteříž, odloživše purpur, koruny a žezla, oblékli se v žíně a drsný šat poustevnický, zámky a paláce vyměnili za klášterní celi. A proč? — pozbyli

snad rozumu? O nikoli, teď teprve je viděti, jak moudře jednali, aby spasili duši svou.

A co ty, křesťane drahý, řci, co jsi učinil podnes pro duši svou? Životní to otázka! — Rozvaž to dnes jednou vážně a střízlivě sám u sebe. Jsi člověk, Bůh tě tedy povolal na zemi a jako každému, i tobě uložil za hlavní cíl života: Jemu sloužiti, a spasiti duši svou. Bůh ti dal k tomu zdraví, sílu; ty jsi katolický křesťan, t. j. Bůh ti dal poznati pravou víru a v ní všechny pomůcky ku spasení potřebné — nuže, co dodnes platil Bůh u tebe? kterak jsi dbal o to »jediné potřebné?« — Již minula léta tvého mládí i věku jinošského, snad i věku mužného . . . ó projdi ten život svůj a řci, mnoho-li jsi Bohu věnoval? Pověz, učinil jsi pro Něho a pro duši svou aspoň tolik, kolik pro tělo, svět a jeho rozkoše? — — Ach, ty jsi snad dosud ani nezačal pracovati o cíli svém? ó probůh, na koho jsi se spoléhal, na koho odkládal svou nejdůležitější a nejtěžší starost? Mohou ji snad za tebe vykonati tvoji přátelé, tvoji dědicové, či snad služební? Ó příteli, kdybys měl celé zástupy nejlepších přátel a sluhů nejvěrnějších, spasiti duši tvou, to nemůže žádný na světě, leč ty sám. Ó řci, bratře milý, jak jsi mohl až posud takto žíti, tak bezstarostně o svůj cíl?! — —

A co teď? — Tu stojíš jako před zavřenou mýtní přehradou, na níž písmem Božím psáno: »Co platno, člověče, bys i celý svět získal, ztratíš-li duši svou?!« — Nuže, co učiníš? — Ty znáš svůj cíl a vůli Boží, ty víš, jak málo jsi podnes pro duši svou činil . . . jak? chceš násilně odstrčiti přehradu a žíti dále ten ničemný život, bezstarostný o cíl a konec tvůj? — Máš-li jen jiskru zdravého smyslu, tož musíš dnes uznati, že nelze ti dále směrem dosavadním, ale že tře ba ti obrácení a pokání! Ó slyš jen první ten hlas ku pokání tě vybízející: člověče, pomni, co jest cíl tvůj! Neklam se déle, ale prohlédni svůj blud! Smiluj se nad svou ubohou, zbídněnou, v hříších zanedbanou, bez milosti Boží tak dlouho hynoucí duší svou! Volá tě sám Hospodin: »Synu, smiluj se nad duší svou! shromáždí srdce své v svatosti Jeho; . . . neuvrhuj duše své v zahanbení a zkázu!« (Eccles. 30, 24.)

Znej se k ní opět, pozdvihni ji z prachu a bláta, obleč v roucho milosti Boží a měj pilnou, stálou, věrnou péči o ni! Jako sv. Bernard každodenně sama sebe se otazoval: »Bernarde! k čemu jsi sem přišel?« — tak měj od dnešního dne jedenkaždý na paměti věčný svůj cíl, k němuž nás Bůh povolal, a pracuj k němu, pracuj a snaž se o spásu duše své! — Svatý František .Xaver propouštěl každého kajcníka, jehož vyslyšel, slovy: »Bratře, spas duši svou.«

A s tím propouštím i já dnes tebe, o hříšníče: jdi, a spas duši svou. Nyní pak zvolej se srdcem skroušeným:

»Bože všemohoucí! tak pozdě přicházím k poznání zbloudění svého, v němž po tolik let dbal jsem jen světa, duše své a cíle svého zapomínaje. Ó žel, přežel toho času zmařeného! — Ale smilování, Otče nebeský, milost a čas, bych napravil, co se napravití dá! Co mi ještě života popřeješ, Tobě budiž věnován. Tobě chci sloužiti, Tebe milovati a tak duši svou spasiti!« Amen.

II.

S m r t.

„Pamětliv buď na poslední věci své a na věky nezhrěšíš.“

Sirach, 7, 40.

Úvod.

Roku 1249. narodila se v Toskánsku bohabojným rodičům dcera, jižto jménem Markéta nazývali a ve vši zbožnosti vychovávali. Než, Markéta ztratila již v osmém roce věku svého matku, a to bylo pro ni velikým neštěstím, neboť s matkou pohřbena i její zbožnost a ctnost. Jsouc sama sobě zanechána upadla v tenata hříchu a stala se záhy nešťastnou obětí jeho. Konečně klesla tak hluboko v ohavné náruživosti své, že uprchla z domu s mladým svůdníkem svým a po devět roků žila s ním spustlý život ku pohoršení všech lidí. Nic nebylo platné napominání přátel, ani prosby otcovy; vždyť i výčitkám svědomí, tohoto hlasu Božího, odpíralo to zaslepené

a omámené srdce její, tak že nic na světě nebylo s to, by nešťastníci z okovů hříchů vytrhlo; ale jako kámen s vrchu se kutálející nezastaví se, až sletí do propasti, tak slepě pádila Markéta do záhuby. — A přece ji uctíváme jakožto svatou Markétu Kortonskou v slávě nebeské! Jak se to stalo? Co ji obrátilo? — Co u lidí je nemožné, jest možným ještě u Boha, — a Bůh sám zadržel nešťastníci již na kraji pekla. Stalo se totiž, že společník jejího hříchu odešel přes pole, ale v určitý den se nevrátil, nýbrž přiběhl jen pes jeho, který vytím a štěkotem vybízel Markétu, by za ním šla. Nic dobrého netušíc, šla. Pes pak vedl ji do blízkého lesa a tu hrabáním naznačil místo, na němž, když trochu mechu a klestí odhrnula, spatřila zohavenou mrtvolu zavražděného milence svého. Jako blesk z černých mraků projela duši její myšlenka: zde tělo tvé — ale kde duše tvá?! Ruka Boží dotkla se jí v téže chvíli, a ona uposlechla volajícího hlasu. Všecka zděšena hrůzou nad smrtí nešťastníka, opustila ihned prostopášný život svůj, odešla do města Kortony, kde veřejně činila pokání. Oděna v roucho žíněné, provaz na krku, tvář postem a bděním ztýranou, tak poklekala u dveří chrámových, s pláčem odprošujíc všech vstupujících za učiněné jim pohoršení. Po triadvacetiletém tuhém pokání došla konečně u Boha netoliko odpuštění, ale i věčné oslavy v nebesích. —

Nejmilejší v Kristu! I já snažím se v tomto posvátném čase pohnouti vás ku pokání a nápravě života. K tomu cíli zodpověděl jsem vám v minulé řeči své jako první pobídku onu základní otázku: k čemu vlastně Bůh stvořil člověka? — I poznali jsme z rozumu svého i ze zjevení Božího zřetelně, že stvořen jest člověk pro Boha; poznali jsme, že tedy hlavní úlohou a nejsvětější povinností celého jeho života jest — a má býti: Bohu sloužiti a v Něm spasiti duši svou. Avšak porovnávajíce s cílem tím minulý svůj život, poznali jsme s hrůzou a zahanbením, jak daleko od něho jsme se odchýlili a na bezcestí hříchů se ocitli; jak bídně, prabídně jsme dosud pečovali o tu svou ubohou, zapomenutou duši! A poznání to byl ten první pronikající hlas, jenž volal a vybízel nás k obrácení — ku pokání. —

Zdaž jste uposlechli, hříšníci, hlasu toho? — Obávám se téměř, že mnohý snad z vás, ačkoliv uznal vážné ty důvody — nicméně zůstal podnes nepohnut. Ó vím, vím toho příčinu. Příliš sladký a omamující jest jed hříchu, než aby hříšník okusiv jej na první výstrahu, odtrhl pohár od úst. Příliš vášný jest i ten svět vůkol, příliš okouzlující jeho rozkoše, než aby hříšník na první vybídku vale mu dal. — »Aj, vždyť je člověk mlád a zdrav, pln svěží síly, kamkoli se ohlédne, vše se naň tak mile a líbezně usmívá, proč pak by neužíval světa, pokud mu růže kvetou?! však na Boha, na duši, na pokání ještě času dost!« —

Ó hříšníče, jenž takovou řečí sebe i jiné těšíš, odmítaje od sebe každý hlas ku pokání tě zvoucí, pojď! a já povedu tě dnes ke druhé pravdě Boží, — ukáži ti konec tvůj; konec, pravím, kterýž i tebe, buďsi kdo buď, neomylně očekává. Neboť, nesmíš mysleti, že to tvé pěkné a pohodlné živobyťí na zemi bude věčně trvati! Ne, ne, cíl náš, jak jsi slyšel, není na této zemi, již nohama šlapeme; tudíž zde také nezůstaneme, ale jsme tu jako poutníci stále na odchodu. Pán pokyne, a poslušná jeho služka nás odtud odvede, i mne, i tebe, vás všechny, a nikoho tu nezapomene!

A tato smrtť jest jako kámen mezní, u něhož již mnohá hříšnice a mnohý hříšník se zarazil, vzpamatoval, — do sebe šel a z hloubi srdce se obrátil -- jak jsem vám ukázal na sv. Markétě z Kortony. A proto k tomuto mezníku povedu dnes i vás. Rozmilí v Kristu, doufám v milost Boží, že snad tento pohled smrti v tvář otřese tou neb onou hříšnou duší, a probudí ji ze sna klamného; neboť, pohled ten ukáže vám za jedno, jak marné a nicotné jest vše na světě, a za druhé, jak klamná a nebezpečná léčka ďábelská jest ta uko-lébavka: »ovšem, pokání musíš a budeš činiti, ale máš na to ještě času dosti.« Ó nikoliv, právě smrtť — jakožto druhý pronikající hlas — k tobě, ó hříšníče

1. pobádá důrazně ku pokání, a

2. varuje důtklivě je odkládati.

Předobry Ježíši! jenž jsi tolik žíznil po spáse duší ne-smrtných, vzhledni dnes milostivě na nás, a dej síly slovům

mým, aby vnikla v srdce zde shromážděná! Maria! Ty matko blažené smrti, vypros nám, abychom tak použili chvíle této, by nám k útěše byla v poslední hodině naší; neboť, jako dítky v Tvých rukou, žádáme si zemřítí smrtí šťastnou skrze Krista Ježíše!«

Díl I.

Byl jistý mladý muž, jenž oplývá ve všem, co svět štěstím nazývá, užíval také světa, tak že na smrt ani nevzpomněl. Na svých cestách přišel kdysi do jednoho hlavního města, kde si rozličné pamětnosti prohlížel, mezi jiným i překrásný hřbitov. Kráčeje od pomníku k pomníku, četl z dlouhé chvíle nápisy na nich. Pojednou stane u náhrobku, jehož nápis ho nad míru zajímá, neboť čte tu vlastní jméno své; ano, čte i totéž křestní jméno, jakýmž sám se nazývá; ba více, i léta zde odpočívajícího jmenovce souhlasí právě se stářím jeho. Slovem, tak se všechno shoduje, jakoby to byl vlastní jeho hrob! Podivná to náhoda! Ponejprv v životě připadlo mu na mysl: hle, takový bude nápis i tvého hrobu; vždyť konečně i tebe nic jiného nečeká! A aj, myšlénka ta už mu nešla z hlavy, nýbrž vryla se jako ostrý šíp do srdce jeho, a zůstala v něm vězeti. Již nejel dále na cesty, ale opustiv svět, žil Bohu a — smrti své.

1. Hle, tak mocná a uchvacující jest pro člověka pravda: i já musím umřítí!! — Pošetilé by bylo ode mne tajiti a skrývati ji před vámi, rozmilí v Kristu; vždyť jest to věc, s kterou se už jednou musíme spráteliti, poněvadž nikoho z nás nemine. — Xerxes, přemocný král perský, přehlížeje jednou s výšiny to nepočetné lidstva množství, jež shromáždil u vojska svého, zaslzel prý proto, poněvadž — ze všech po sto letech nikoho již nebude! A, přátelé, totéž přichází mi na mysl, pohlédnu-li i na zástupy vás zde shromážděných. Co pravím: za sto? ba za 80, 70 let nebudou tři z nás, nikoho již; v zemi budeme všickni, a déšť a sníh bude padati na hroby naše! — Ano, člověče, zachovávej si nejvzornější pořádek života, ošetřuj si to vadnoucí tělo sebe lépe, měj si

nejšikovnější lékaře stále u sebe jako životní stráž: nicméně beze vší opovědi smrt se i k tobě „dostaví, a když se dostaví, není žádné moci na světě, která by se jí opřítí a dvěře před ní zavřítí mohla. — „Neví člověk konce svého, ale jako ryby udicí lapány bývají, a jako ptáci polapeni bývají osidlem, tak i zlapáni bývají lidé smrti v čas zlý, když na ně náhle připadne.“ (Kaz. 9, 12.)

I tobě tedy, milý křesťane, buďsi kdo buď, mlád anebo stár, chud anebo bohat, již ustanovil Bůh den a hodinu, kdy zastaví se na vždy tvůj dech, a srdce umlkne . . . Ty to dobře víš, není-liž pravda, ty to i věříš, ale nicméně nevšímáš si a nedbáš toho. Ty's uvykl mluvit jen o smrti toho a onoho, ale nikdy o své vlastní, a to jest veliká chyba!!

2. Nuže, promluvme o ní dnes! Polož se v duchu na smrtelnou postel svou a **zkus to, jak se ti bude jedenkrát umírat!** — Představ si živě, že tedy ležíš v těžké, poslední nemoci. Kruté bolesti, jako ostré nože, zuří v nitru tvém; útrpné ruce snaží se ti ulehčiti a tvůj trapný stav trochu snesitelnějším učiniti; ale marné vše namahání. Sil ti vůči-hledě ubývá, údy chladnou, oči se kalí, a tma, jako černý přikrov, víc a více tě ohestírá. Ústa vypráhla ráda by něco šeptala, ale jazyk je ztuhlý a bezvládný, žádný ti nerozumí! Šedá zsinalosť již počíná se na tváři jevití, — stín to blížící se smrti; — již dostavují se těžké mrákoty, a studený pot v krůpějích velikých ti vyvstává na čele. Přátelé obcházejí tiše tvé lože a tlumí pláč; tebe však ještě těší nadějí, již sami nevěří. Lékař úzkostlivě naslouchá dechu, počítá tepnu a snaží se aspoň o několik minut prodloužiti tobě život, aspoň až by kněz přišel! Již jest tu sluha Páně, předříkává ti modlitby, vzbuzuje žel a litošť, ale ty už nechápeš slov jeho, myšlenky se ti matou, jen jako ve snách slyšíš: „ejhle, Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa,“ namaháš se, napínáš síly, bys překonal těžké mrákoty, ale nadarmo; — půda ti mizí víc a více pod nohama, a již jen jako ze zdálí slyšíš modlitbu kněze: „Ježíši, smiluj se nad ním! . . . vyjdi duše křesťanská z tohoto světa . . . pomozte Svatí Boží, vyjděte jí vstříc andělé Hospodinovi . . .“ pak ještě jeden hluboký vzdech . . .

poslední chrapot vydral se z prsou — a — shasl život tvůj, veta po všem, cos na světě byl a měl, — »jen hříchy tvé anebo ctnosti, s tebou jdou do věčnosti.« — Bůh ti tam buď milostiv! —

Co jsem ti tu vyprávěl, milý křesťane, není žádné pro-
rokování tak do větru, nýbrž jest to holá skutečnost, nic ne-
přehnaná, v jakéž i ty se ocitneš. Pochopíš teď, proč volá
umíráček věřící k modlitbě, kdykoliv jeden z nich dokonává?
Mát toho ubožák velmi potřebí v té úzkosti smrtelného
zápasu, protože nemeškej a pomodli se zaň aspoň Otčenáš. —

Zatím však, rozvaž dále, jak asi bude duši tvé v té
poslední hodině? jak bude pohlížeti vůkol sebe na ten svůj
majetek a zboží vezdejší? jak jí budou asi připadat při svitu
rozžaté hromičky ty rozkoše a radovánky světa, pro něž
tolikráte Boha a jeho službu zanedbala? Jak jí budou pak
připadat oni hříchové, jež teď maličností a slabostí lidskou
nazýváš? . . . Ó příteli, věz, že daleko těžší nežli bolesti těla,
jest ten vnitřní boj a zápas duše umírajícího! Zakusiliť toho
i velicí svatí a světice Boží. Na příklad: Když sv. Martin ležel
na smrtelné posteli, odvážil se naň ďábel s těžkým pokušením,
tak že povstav, okřikl jej: »Odstup, obludo! po celý život
vystříhal jsem se tě, i nyní nemáš nic na mně mítí!« —
Ó jak asi povede se tu člověku hříšniku, jenž v životě ďábla
poslouchal, a sám příležitosti ke hříchu vyhledával?

Než, dokonán život, a nyní pojd' se podívat, člověče, na
mrtvé tělo své! Sotva duši vypustiš, rozprehnou se od
tebe všickni, i ti, jenž největší lásku ti ukazovali. Pro ne-
snesitelný zápach budou spěchat s tebou co nejrychleji do
hrobu. Pět úzkých prken a nějaký ten rubáš, to bude vše,
co ti z tvého bohatství s sebou dají; — hrst hlíny na rakev,
to bude poslední jich pozdrav. Všickni pak odejdou, a ty
zůstaneš sám v tom tmavém hrobě! Ó děsná, hrůzná to
samota! Než, nebude dlouho trvati, brzy se přihlásí ke svému
právu ti podzemní hrobaři — červi a hnis, a ti teprve pohřbí
tělo tvé na dobro. — Co bych ti přál, člověče? abys mohl
viděti, co za několik měsíců zbude z tvého těla, jemuž k vůli
tolik a takových hříchů jsi páchal! —

Hle, milý křesťane, tak vypadá konec člověka zde na zemi — smrt! Kdyby tu nebylo ničeho jiného, než toho odloučení duše od těla, odloučení z tohoto světa: jak? není to již hříšníku mocnou vybídou k odřeknutí se hříchů — a ku pokání?!

3. Ale tomu není tak! hrobem není všechno skončeno, nýbrž potom teprve přijdou ty pravé následky smrti. Smrt tvá oloupí tě netoliko o všechno na světě, ale **smrt' tvá rozhodne také nad tvou budoucností**, t. j. nad celou tvou věčností!! — Stojíš psáno: »na kteréžkoliv místo strom padne, tam zůstane ležeti, — padne-li na poledne, nebo na půlnoc« (Kaz. 11, 3), t. j. dobře rozuměj, milý křesťane, — jakým tebe Bůh po smrti shledá, v tom a tak tebe souditi bude. Celá věčnost — zda šťastná či nešťastná — závisí od poslední chvíle tvé!! — Ale ani na tom není dosť! — Co hůře, že rozhodnutí to smí se státi jen jednou, a vícekrát ne! Pravit sv. Pavel: »Uloženo lidem jednou zemřítí!« (Žid. 9, 27.) Z toho pak následuje, že, co smrtí jedenkrát jest rozhodnuto, vícekrát ani změnit, ani opravit nelze! — Ó křesťané! ó přátelé! to jsou slova, nad nimiž hrůzou se chví srdce v těle! —

Ale, co při tom všem nejhoršího, že

4. tato důležitá, nad celou věčností rozhodující chvíle smrti **není, člověče, v moci tvé, nýbrž ona tě může překvapiti** a přijiti tu, kdy se jí nenadáš. Ano, věz, ty nejsi ani den, ani hodinu jist před ní; neboť v nejbližší chvíli může tu býti! — Ó člověče. rci, jak můžeš při tom býti tak lehké a bezstarostné mysli?! — Rci, a vysvětli mi to, jak můžeš, neřku rok, měsíc, ale jen den, jen hodinu v těžkém hříchu trvati? jak můžeš v stavu tom a vůči nejisté smrti ještě se baviti, smáti a žertovati?! —

Jistý kníže, ač mlád, vzdaloval se světa a jeho rozkoší, a nejraději trávil čas v tiché samotě. Dvorní šašek jeho namáhal se všemožně pána obveseliti, ale nadarmo. I otázal se ho jednou, co toho příčinou, a ten přislíbil mu to vysvětliti. Jednoho dne kázal kníže postaviti polámanou židli, pod ni oheň rozdělati a nad ní na tenké nitce zavěsiti ostrý meč.

Na židli pak posadil šaška, kázal mu předkládati výborná jídla a při tom veselou hudbu hráti. »Nuže, jak jest ti?« — táže se kníže šaška — »proč pak si nenecháš chutnati? Proč nejsi vesel jako jindy?« — »Probůh, pane, jak mohu vesel býti?! — stolice pode mnou praská a s hůry vznáší se ostrý meč, tu i tam jistá na mne hledí smrt — a dech se ve mně strachem tají!« — »Vidíš? vícekrát se nediv mně, proč mi nebývá do žertu; i já se strachuji tam dole pekelného ohně, tam nahoře meče spravedlnosti Boží, a při tom tak vetchého a nejistého života!« —

Aj, synové lidští, jaká to tedy od vás pošetilosť a zlepenosť vůči nejisté, nad vámi stále se vznášející smrti i nadále hřešiti a ve hříších trvati?! — Jak, hříšníci, nepobádá tě ku pokání již to jediné pomýšlení: dnešní den, ba tato hodina může býti má poslední!? — Nevola ti každý ten umíráček, každý pohřeb do duše: »slyšíš? dnes mně, a zítra tobě?!« — Co, příteli, co jiného mohlo by tě více pobádati, abys odtrhl srdce své od hříchu a pošetilství světa a pokání činil, než tvůj hrob?! Jest snad třeba tonoucího ve vlnách ještě vybízeti a napomínati, by se chopil dřeva mu podaného? —

Nuže, příteli, tu zase stojíme u cíle; rei, co učiníš? — Tisícové hříšníkův a hříšnic spustlých hlasem smrti se obrátili, a ty chtěl bys hlas ten od sebe zamítnouti? —

Ó nikoliv, to neučiníš! Vždyť vidím již slzu v oku tvém. Ó vyřkni to slovo: dnes, dnes ještě dám se na pokání! —

Než, co slyším z úst tvých? — »ano, budu činiti pokání, ale až zítra — až později!« — Ó běda! Omluva ta, jižto se tisícové z vás klamou, nutí mne ukázati vám, jak lichá a nebezpečná jest; o čemž

Díl II.

Vy zajisté — rozmilí v Kristu — nepochybujete ani dosti málo o tom, že Spasitel náš měl nejupřímnější vůli, přivésti nás ku spasení. A hle, co nám k tomu cíli klade tak

důtklivě na srdce? — Opatrnost a bdělost vůči nejisté smrti. Však znáte všickni Jeho podobenství o desíti pannách, čekajících na ženicha. Ó jak šťastné byly ony panny moudré, že když z nenadání ženich přišel, našel je připraveny s lampami hořícími! A cože řekl ostatním pannám nemoudrým, když se později hlásily ku svadbě?: »Neznám vás!« A k tomu dokládá Spasitel: »Bděte tedy, poněvadž nevíte, v kterou hodinu Pán váš přijíti má! . . . I vy buďte hotovi, nebo v tu hodinu, v kterou se nenadějete, Syn člověka přijde!« (Mat. 24, 42—44.)

1. Tak Kristus Pán! a ty, ó člověče, chceš i proti těmto tak určitým a výstražným slovům **odkládati své pokání až na později, v té důmince, že „snad“ neumřeš dříve!!**

Jak se to můžeš domýšleti? Kdo ti to připověděl? Máš to snad černé na bílém, že nezemřeš do té doby? — »Neví člověk konce svého« — (Kaz. 9, 12) — dí Hospodin; tedy ani ty nevíš! — ale tolik víš, že téměř každého smrť překvapí, t. j. každému přichází dříve, než ji čekal. — Řekneš snad: buďsi, však ona se přece ohlásí nějakou nemocí, a tu se mi naskytne příležitosti dosti s Bohem se smířiti! Tak tedy doufáš a spoléháš, že se i tobě poštěstí? Možná; ale což pak, bratře, ty náhlé smrti? Neslýcháš, nečítáš to nyní téměř každodenně, kterak lidé při úplném zdraví zahynou náhlou a nenadálou smrtí, aniž nemoc jaká předcházela? Na příklad bleskem, pádem, úrazem anebo mrtvicí. Tak stalo se i velikým světcům: Sv. František Saleský nezemřel doma, nýbrž na cestě, raněn byv mrtvicí; sv. František Xaver nalezen mrtev na ostrově pustém, kde s ním človíčka nebylo; bohumilý kněz Cardosa nalezen byl mrtev u svého stolku, když kázání studoval a právě byl dopsal slova: »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají!« — jiný kněz zakončil život svůj při oltáři, konaje oběť mše svaté atd. — V městě V. žádala jistá paní kněze v sobotu ráno, aby ji odpoledne po požehnání vyslyšel. Kněz přijde do zpovědnice v určitou dobu, ale kajenici tu neviděl. Co se tu zatím modlí svůj breviř, zvoní umíráčkem. I táže se, kdo že zemřel? a dozvídá se, že táž paní, již očekává ke zpovědi. Ubohá — místo k zpovědi šla ke soudu Božímu! — Ty se, milý křeslane,

děsíš takových to náhlých pádů, ty polituješ ony ubožáky, že tak mimo nadání a beze vší přípravy musí na věčnosť; ty si povzdechneš nábožným: od náhlé a nenadálé smrti — vysvoboď nás ó Pane! — ale to je všechno; zlý duch šeptá ti k upokojení do ucha: »takové neštěstí se tobě přece nestane!« — Nestane, nestane! Kdo pak ti dal úpis, že zrovna ty činíš v tom výminku? Že nestane? — a víš-li pak, že právě nekajícímu hříšníkovi jest se náhlé smrti obávati? či není právě hřích »osten,« smrt pobízející? nevaruje proto právě Písmo svaté: »Nečiň bezbožně, abys snad před časem nezemřel« (Ekkles. 7, 18) — neboť hříšník »prve než dnové jeho se vyplní, zahyne!« (Job. 15, 32.) — »Ano« — dí sv. Augustin — »náhlá smrt bude spravedlivým trestem tomu, kterýž, moha se obrátiti, neučinil tak.«

Zvláště poučný příklad o tom vypravuje Bartoli. Jistý šlechtic anglický, jménem Steward, zapřel za času pronásledování katolíků také víru svou, aby svých statků neztratil; těšil se však tím, že v srdci zůstane katolíkem; »Bůh,« říkával, »který hledí na srdce, nenechá mne zemřiti bez zpovědi.« Pro větší jistotu držel si dva kněze, jednoho v městě Londýně, druhého na svém zámku na venku. Tak jsem pro každý případ pojištěn, myslel si, nechť umru v městě nebo na venku, tu i tam mám zpovědníka pohotově. A přece muž ten zemřel bez zpovědi! Jednoho dne vyjel si na svůj zámek, a tu v polovici cesty přepadnou ho mdloby. I ulekl se, by to nebyl trest Boží; kázal hned zastaviti a kněze své zavolati. I letí s větrem jeden posel do města, jiný do zámku. Oba zpovědníci jsou tu v krátké době, otevrou kočár — a tu sedí Steward — jako chladná mrtvola. Aj hle, takovou bezpečnost si připravil, a náhlá smrt ho přece ošidila! Kdo jsi jist před ní? —

2. Ale, vymlouvá se jiný, tak dlouho já to nenechám, **nýbrž na stará léta začnu s pokáním do opravdy** — »vždyť jiní také, pokud mladí byli, užívali světa a teprve na stará kolena se obrátili!« Ano, jest pravda, že někteří z lidí vysokého stáří dosahují, ale většina jest těch, jižto umírají v mladém, nebo »nejlepším« věku.

Ale, dejme tomu, že budeš, příteli, jedním z těch šťastných

a dočkáš se »starých let«, — myslíš, že budeš pak volnější a schopnější ku pokání? Ó příteli, neklam se; zkušenost naopak učí, že, čemu člověk z mládí navyknul, to nerad ve stáří odkládá. Ano, dlouhým návykem hříchů zatvrdí a otupí se srdce a hřích se v něm tak zakoření, zarezaví, že málokdy se podaří dostati jej odtud. Či nemáme toho příklady? Obrátil se snad Šalomoun na stará léta? Obrátil se Saul, obrátila se Jezabel? — Ne, ne, příteli, ve stáří jen sklízí člověk, co v mládí zasel — a mnoho jest těch, jenž se těšili »na stará léta« a když přišla stará léta, hleděli jen svého chorého těla a o pokání zase ani vidu, ani slechu!

3. Ne-li ve starých letech, tedy **dojista na smrtelné posteli vykonám upřímně a skroušeně své pokání** a Bůh je tak milosrdný a shovívavý, On mi popřeje té milosti, že nevypustím duši bez svátostí umírajících! — Ó co tisíců lidí tímto důvodem se klame a konejší svědomí své!! Posuďme však dnes blíže, jaký to důvod a jakou bezpečnost člověku slibuje.

Tedy, příteli, až na smrtelnou postel odkládáš své usmíření s Bohem? — Budiž; i dejme tomu, že nezemřeš náhlou a nenadálou smrtí a že budeš vůbec ležeti nějaký čas na loži před skonáním: mníš, bratře, že bude poslední nemoc tvá asi taková, jakou v báji skonávají labutě? totiž bez nejmenší bolesti, tak že prý za zpěvu končí život svůj. Přál bych ti to ze srdce, ale což, dostaví-li se záhy bezvědomí, a pomatenost, myslí, těžké mdloby, bolesti v hlavě a ztráta řeči? Co potom? Budeš mít v takovém bídném stavu, uprostřed bolestí a trápení, a v té úzkosti smrtelné, v nížto i sám Kristus na kříži sténal: »Bože, Bože můj! proč jsi mne opustil!« — tolik síly ducha, bys řádně vyzpytoval svědomí a vykonal správně zpověď? což obě zdravému člověku bývá těžko. — Ach, ta zpověď umírajících — ó ulituj Bože! — kterak bývá mnohdy bídná a nedokonalá! Jak nuzné a chatrné to celé »pokání z nouze« — vůči smrti jižijž se blížíci! — Čítáme teď na lístkách úmrtních, že ten a onen zemřel v Pánu, zaopatřen jsa svátostmi, oddán do vůle Boží; dejž Bůh, aby to vždycky pravda bylo! ale tam na věčnosti přesvědčíme se, že to mohdy byla lež!! Neboť smrt, draží přátelé, jest dle všeobecného pravidla jen ozvěna, či dozvěna

života, a obyčejně uskutečňuje se tu to staré a pravdivé: »jaký život, taková smrt.« Stane-li se někdy výminka od pravidla toho, t. j. zemře-li hříšník kajicně a šťastně, jest to vždy jen zázrak, veliký zázrak milosti Boží, jehož se sotva jednomu z tisícův a tisíců dostane a na nějž tedy nikdo právem počítati a doufati nesmí!!

4. Nuže, milý křesťane, co jest tedy vlastně všecko to tvé odkládání opravdovým pokáním na pozdější čas, na stará léta, nebo na smrtelnou postel? Jest to výpočet nad míru nejistý a pochybný, v němžto už mnozí před tebou se přepočeti a hrozně ošidili. Poněvadž tedy život tak krátký a hodina smrti tak nejista a pro věčnost rozhodna, pravé pokání však i zdravému člověku dosti těžké: jak, příteli, chceš ještě na dál jím odkládati? — **Odkládati zúmyslně pokání a nápravu života, víš teď, co to znamená?** — To znamená s duší svou tropiti odvážlivou, hazardní hru; to znamená, vydávati to, co nejdražšího máš, své věčné spasení, v šanc pouhé náhody, vydávati v patrné nebezpečí! Cítiti, věděti, že nestojiš s Pánem Bohem v dobré míře a žíti ve stavu tom dále, to znamená Boha a jeho hněvu se nebáti, jím pohrdati! Vědomě a zúmyslně žíti ve stavu hříchův a odkládati pokání, to znamená Boha pokoušeti a vyzývati, aby čekal tak dlouho, až se tobě zlíbí činiti pokání! Ó toť přece smělost neslýchaná, toť opovážlivé spoléhání na dobrotu Boží, toť pošetilosť, toť zaslepenost hrozná! —

Ejhle, tak buší dnes smrt na srdce vaše, ó křesťané, a její hlas zní opět: »Pokání!« Ano, ona volá: »Nebudete-li tentokráte pokání činiti, neučiníte tak snadno ani budoucně!« Komu z vás, přátelé, neplatí tento smrti hlas? —

Muž, jenž dlouhá léta žil v hluku tohoto světa, přišel jedenkrát ke svému knězi, a zvolal skroušeně: »Otče! rád bych vykonal dnes životní zpověď svou!« Kněz udiven nad neobyčejnou návštěvou a ještě neobyčejnější žádostí, ptá se, co jej k tomu pobádá? Má-li před sebou snad dalekou cestu, neb hrozí-li mu nemoc anebo jiné nebezpečí? A muž odpověděl: »Proč že chci pokání činiti a nový život započíti? Aj, otče duchovní, nemusím-liž také umříti? A jak bych mohl jednou tiše umíratí nenapraviv záhy, co se napravití dá?!« —

Ó křesťane, uvaž to dnes dobře v srdci svém a rci sobě: nemusím-liž umřít i já?

Ano, tak jest. Na celé zemi umírá každodenně asi sto tisíc lidí; jednoho dne dojista budeš i ty mezi nimi.

Ba snad to bude již brzy! Což, příteli, kdyby ti již dnes bylo zemřít — rci, jsi připraven, jsi hotov jít? Třeba dnes, třeba zde v této chvíli?! — Že nejsi? — Cítíš tedy dobře, čeho ti třeba? — Nuže, a kdy, kdy se připravíš? — Řekneš mi snad ještě: »Vždyť já chci, já mám nejupřímnější vůli se obrátit k Bohu, ale — snad jest ještě dosti času, — až zítra, až později, až jindy!« — Ó pro Boha, člověče, nemluv tak! Jen dnešní den jest tvůj, zda také zítřek — kdož to ví? — Sv. Řehoř vypravuje o jistém muži, který po dlouhém, hříšném životě jedné noci postižen byl náhle těžkou nemocí. Tu v úzkosti a strachu smrtelném volal k Bohu: »Všemohoucí Bože, poslov mi jen do zítřka, jen do rána! Pane na nebi, v jehož rukou jsou milliony let — ó popřej, daruj mi jen několik hodin života! Bože, jen tolik mi času přej, co bych se mohl připravit na tu cestu do věčnosti! Jen do rána!...« Ale nadarmo prosil; poněvadž tolik času života zmařil, neobdržel ani hodiny více, nýbrž ještě téže noci zemřel! »Není jinak,« praví Job (14, 5.): »Krátki jsou dnové člověka, a položil jsi meze jemu, kteréž nebudou moci překročeny býti.« — Ach, přátelé, snad i mnohý a mnohá z vás stojí dnes u mezníku života svého!

Protož, ne já hříšný člověk, ale Bůh sám dnes v hloubi duše vaší volá a vybízí ku pokání mnohého, snad volá dnes naposled! »Dnes uslyšíte-li hlasu Jeho, nezatvrzujte srdcí svých!« (Žalm 94, 8.)

Ano, dnes, má duše drahá, dnes učiň, co miníš činiti na smrtelné posteli, ale nebudeš pak moci. — Neohlížej se na žádného vůkol sebe, nechť si jedná ten a ta jinak, tvůj rozum, tvé svědomí, tvá jistá smrt káže ti pokání činiti; protož neodkládej a připrav se, ať tě Pán nalezne bdícího!

Pros každodenně Matku Boží a sv. Josefa, patrona umírajících, za šťastnou hodinku smrti. A dnes, když poklekneš

k večerní modlitbě, pomni, že lože tvé bude ti brzy ložem smrtelným a rci pak srdcem skroušeným:

„Ó díky Tobě, Bože můj, že jsi mně posud popřál času, a neshladil mne náhlou smrtí, jakž se jiným stalo. Hrůzou a strachem naplňuje mne pomyslení na smrt mou. Protož již nechci déle odkládati s přípravou na konec svůj. Když pak přijde ta poslední hodina moje a zhasinati bude můj zrak, a jazyk můj oněmí, když tuhnouti budou údy mé, a poslední slza vyprýští z oka mého a krůpěje studené budou smáčeti čelo mé: tenkrát, ó Pane, smiluj se nade mnou! V Tvé ruce dnes již poroučím duši svou — život svůj i smrt svou! Amen.“ —

III.

Spravedlnost Boží.

„Pronikni bázní svou tělo mé, nebo
soudíš Tvých děsím se!“

Žalm, 118, 120.

Ú v o d.

Sv. Jan Klimakus vypravuje ve spisech svých následující příběh: Jistý poustevník na hoře Choreb žil nějaký čas u veliké vlažnosti duchovní, pranic se nestaraje, aby prospíval na cestě ctnosti. Tu stalo se, že těžká nemoc připadla naň a v brzku učinila konec životu jeho. Zcela bezduché a bezvládné leželo tu jeho tělo, a již konaly se přípravy pohřební, když tu po uplynutí asi dvou hodin tělo opět ožilo a zemřelý k novému životu procitnul. Ale jaká to změna s ním se stala?! Nepromluviv slova, snesl kamení a zazdil dvěře cely své a v ní zůstal dvanáct let. Po celý ten čas požíval toliko chleba a vody, a s nikým ani slova nepronesl. Strnulý jako socha, sedával po celé dny pohřížen v rozjímání těch věcí, jež byl při skonání svém spatřil. Ani nejmenší úsměv neprelétl již tvář jeho, za to však proudy slz neustávaly řinouti se z očí jeho, kdykoliv se ponořil v rozjímání svá. Konečně nadešla poslední hodina jeho a smrt podruhé se dostavila. Tu otevřeli bratři celu a prosili, by k nim prve,

než umře, aspoň slovo útěchy promluvil. I řekl jen tolik: »Bratři, kdo jednou spatřil soud Boží, ten vícekrát nezhřeší!« — to řekl a zesnul v Pánu. —

Vážné to věci — není-liž pravda, rozmilí v Kristu — jež vám letos předkládám; úvahy to, jež s to jsou, by člověku všechen rozmar zkalily. Než, těším se a přeji si, aby, zarmoutil-li jsem koho z vás, zármutek ten, jak dí sv. Pavel, byl ku pokání! — Ku pokání snažil jsem se i v předešlé řeči své pohnouti hříšníka, a sice živou upomínkou na smrt. Ukázal jsem obšírně: jak nejistá pro nás ta poslední hodička smrti, a přece jak nad mrtvu důležitá, anaf rozhodne nad naší celou věčností buď šťastnou nebo nešťastnou; a co rozhodne, vícekrát nikdo nenapraví, nikdo nezmění, ani Bůh! I ukázal jsem, jestliže co tedy hříšníka pobádá k rychlému obrácení a usmíření se s Bohem, že jest to smrt — před níž ani den, ani hodinu jist není. — To, myslil jsem, musí otrásti i nejzavrtzelejším srdcem a pohnouti je k lítosti a polepšení.

Než, již vidím, jak jsem se přepočel!! —

Ha, co si teď svět dělá ze smrti?! Člověk, zbaven víry v Boha a věčný život, zbaven všeho náboženského a mravního citu, nehrozí se již smrti, nýbrž sahá po ní sám smělou rukou, kdy se mu zachce. Již nečeká, až jej Bůh zavolá, ale, kdy se mu zlíbí, odchází se světa sebevraždou! Děsný tento zločin, jež i staré pohanstvo v ošklivosti a nenávisti mělo, přichází v našem pokročilém a osvíceném století víc a více do módy. Tu prohýří lehkomyšlný otec za jednu noc celé jmění své i ženy věno i dítek podíl, a když prohrán poslední groš, prožene si hlavu koulí, nic nedbaje toho, že ku vši bídě ještě i hanbu zanechává svým v dědictví. Tam zase úředník, účetní nebo pokladník zpronevěří peníze mu svěřené, a když se blíží prohlídka pokladny, a podvod má přijíti na jevo, chopí se jedu, a aby se vyhnul hanbě, učiní životu svému konec. Vezmi do rukou noviny, a tu můžeš každodenně čísti, kterak starci jižjiž nad hrobem stojící, kterak i děti dvanáctileté chápou se rozličných nástrojův, aby utratily svůj život a to mnohdy z pohnutek nejmalicher-

nějších. Ha! kdo se teď bojí smrti?! Čím větší hříšník, tím méně se jí bojí!

A proč, odkud ten úkaz podivný? Odtud, že nikdo nerozváží, co ho po smrti čeká. Ano, to jest právě ona léčka, kterouž teď ďábel tolik duší lapá, totiž namlouvá a našeptává jim, že jsou svoji páni a mohou si činiti, co se jim líbí. Zásada jejich zní: »Co je komu po tom, co já dělám a jak dělám? Nemám proto svobodné vůle, bych dělal, co chci? Žiju potud, pokud chci, a zemru, kdy se mně líbí, a žádný mi nemá do toho co mluvit.« — Jak že?! žádný? a což Bůh na nebi?! Není On tím Pánem, jenž tobě, člověče, svobodnou vůli dal? Nemá-liž On také právo, dáti ti zákony a žádati od tebe poslušnost? Nemá-liž On také právo žádati na tobě účet ze všeho tvého jednání a počínání, dobrého i zlého? — Ó chyba lávky, milý člověče, ty nejsi neobmezeným pánem svým, i kdybys třeba na trůnu seděl; nýbrž tam nad hvězdami jest Pán nad tebou, Jemu jsi za všechno zodpovědný. co činiš z vůle své — a, Jemu také zodpovídání toto jedenkrátě klásti musíš a chtěj nechtěj skládati budeš, rozumíš?! On pak odváží a rozsoudí všechny skutky tvé, aby, co dobrého, odměnil, a co zlého, potrestal!

A pomyšlení na tento soud Boží, drazí přátelé, to není věru žádný žert pro člověka!! Korunovaného žalmistu Páně, Davida, proniká bázeň do všech kostí, On se děsí a chvil strachem, kdykoli vzpomíná na spravedlivý soud Boží. Živá upomínka naň i hříšníka obrátila, jak jsme slyšeli prve o poustevníku. Protož pojď, hříšníče, jenž se snad smrti nebojíš, pojď a uč se báti soudu Páně!

Rozjímání o budoucím přísném zodpovídání z celého života, jemuž nikdo z nás neujde — to bude třetí hlas, ku pokání vybízející. Ukáži vám,

1. že bdí nad námi Soudce spravedlivý a
2. kterak před Ním jedenkrátě státi budeme.

»Ano, božský Spasiteli, Kriste Ježíši! Ty jsi to, před Jehož soudnou stolicí všickni se ocitneme; ó popřej ještě v čas hříšníkům milost k obrácení, popřej nám, abychom náležitě

pochopili hrozný ten okamžik soudu, ať netoliko dnes, ale po celý život pronikne bázeň tvá srdce naše! Maria, útočiště hříšníkův, oroduj za nás!«

Díl I.

Veliký a hrubý omyl, jímž zakrývají lidé hříchy a nepravosti své, omyl, jímž konejší to svědomí své, kdykoli se proti nim ozývá, jest ten, že se domýšlí: že jest Bůh nejvyšší dobrotivý a milosrdný Otec, že jest k nám, slabým a křehkým tvorům, svým pouhá láska, jižto nelze, aby s námi ukrutně zacházela. Tato láska, doufají, bude míti dojistu s nimi útrpnost, až přijdou jedenkrát k soudu, a nebude bráti hříchy a slabosti jejich na tak přísnou váhu, jak to kněží kážou, nýbrž promine a odpustí jim, a přijme je na milost. Tak se těší, tak spoléhají na dobrotivost a lásku Boží! — Dobře, dobře, moji milí, Bůh jest nejvyšší milosrdný a přelaskavý Otec, to jest pravda, ale nesmíte přehlédnouti, že jest Bůh v téže míře také **spravedlivý Soudce, jenž dobré odměňuje, ale i zlé trestce a to přísně, a dle zásluhy!**

Mám ti snad, milý křesťane, uvéstí důkazy této spravedlnosti Boží? — Toho není ani třeba; neboť od těch andělů pro pýchu do pekel zavržených, od Adama a Evy z ráje vypuzených, od hrozného potopy světa vine se dějinami lidskými po všecky věky, jako zlatá nitka ona spravedlnost Boží a moc její není podnes zkrácena! všudy zříš stopy soudů jejich.

Nesmiš si však, milý křesťane, tuto spravedlnost Boží představovati asi tak, jako znáš spravedlnost lidskou! Ne nadarmo vyobrazuje se tato postavou ženskou, která sice drží v pravé ruce meč a v levé váhy, ale oči má zavázány. Nemůže skutečně spravedlnost lidská všecky zločiny vypátrati a dle zásluhy potrestati; ba mnohdy se jí stává, že odsoudí a trestá nevinné, co zatím viníci lstí a úskokem, ano i falešnou přísahou ji oklamou a zaslouženému trestu uniknou.

A tak, kdyby i chtěla, nemůže spravedlnost lidská vždy právu průchod zjednatí.

1. Právě proto však bdí nad námi Bůh a Jeho spravedlnost, a ta vypadá zcela jinak! — Důmysl lidský umí zhotoviti zlatníkům a lékárníkům tak něžné a tak citelné vážky, že, padne-li jen vlas na miskou, již se jazýček pohne. A tak citelné, ó člověče, jsou i váhy Spravedlnosti božské, která přihlíží ke skutkům tvým. Neujdeť jí ani hnutí srdce tvého, poněvadž jest vševědoucí. Marné tu všechno skrývání a tajení, Bůh vidí i do té nejtajnější skrýše, i v té nejčernější noci; ni nejmenší skutek neujde vědomosti Jeho! Ano více, Jeho nelze oklamati lží a přetvářkou, neboť On vidí vnitřní úmysl a vůli člověka, a podle nich cení skutky jeho; a tu stává se, že mnohý skutek, jímž svět chválí a velebí, u Boha nic neváží, a naopak.

Při tom pak nebere Bůh žádného ohledu na osobu člověka, neptá se, jsi-li chud či bohat, šlechtic anebo prostý, nýbrž Jeho otázka zní: Co jsi činil dobrého, co zlého? Pro všechny lidi váží Bůh jednou a toutéž váhou, a nižádným darem nedá se uplatiti, aby jinak soudil, nežli žádá spravedlnost. On potrestal nejdokonalejší tvory své, jež miloval, anděly, tak dobře, jako krále Faraona, Saula, Antiocha; trestající ruce Jeho neušel ani císař Napoleon Bonaparte, před nímž se celý svět trásl!

A při všem, nechť trestá či odměňuje, odváží každému přesně, jak toho zasloužil, nikomu nezůstane dlužen ničeho; proto dí sv. Pavel: »Kdo skoupě rozsévá, skoupě i žíti bude; kdo pak rozsévá v hojnosti, hojně i žíti bude!« (II. Kor. 9, 6.) Slyšíš, člověče, jak ty Bohu — tak také Bůh tobě! — Povědom bude vám snad onen případ, kterak po jedné bitvě v minulém století byl zavolán kněz do polní nemocnice k vojínu těžce zraněnému. Přišel, našel tvář jeho zcela klidnou, bezbolestnou. I dí k němu laskavě: »Příteli, vaše rány jsou prý nad míru těžké, kde jste poraněn?« — »Odkryjte pokrývku, otče duchovní,« šeptá vojin s trpkým úsměvem. Kněz učiniv tak, hrůzou odskočil, neboť ubožáku obě ruce utrženy! — »Jak, otče duchovní, vy se toho lekáte?

Zvedněte jen dále pokrývku.« — Kněz učinil tak, a tu spatřil, že i obě nohy ztraceny! — »Ó, jak jest mi vás líto, příteli.« dí pln soucitu pohnutý kněz, »že vás Bůh tak těžce navštívil!« — »Nikoliv, otče,« opřel se vojín, »nelitujte mne, mámť jen, co jsem si zasloužil; neboť právě tak usekal jsem včera svévolně Kristu na kříži u cesty stojícím ruce i nohy, a hle! v první bitvě i mně se tak stalo. Ano, jak já Bohu, tak Bůh zase mně!« — Ó, jak hlubokou pravdu vyslovil tu ubožák ten! Ano, člověče, ve všem a za všechno odplatí ti Bůh, jak zasluhuješ.

S takovouto spravedlností bdí tedy Bůh nad světem i nad každým člověkem. — »Cožkoli myslím, a v čem se kochám, to vidí oči Tvé, to slyší uši Tvé, to znamenáš, toho pozoruješ, považuješ, a píšeš v knize své; abys potom dal za dobré odplatu, a za zlé pokutu.« Sv. Augustin.

Ovšem, cesty, kterými kráčí soudy Boží, skryty a nevyzpytatelný zůstávají oku našemu, tak že zdá se nám někdy, že přece ten a onen hříšník ušel trestající ruce Boží; ale to jen se nám zdá, ve skutečnosti však není tomu tak; nýbrž zasáhne jej dozajista také soud Boží, a sice buďto zde, třeba i po letech mnohých, a ne-li zde, tedy bezpečně tam na věčnosti! Zkušenost dosvědčuje nám, jak nevyzpytatelný jsou cesty božské Spravedlnosti. Na jednom hřbitově stojí kříž, a pod křížem vytesaná z kamene lidská lebka, z nížto žába vylézá. Tážeš-li se, jaký to má význam, vypravují ti, že zde jedenkrát hrobař vykopával hrob, a s hlínou vyházal i kosti a lebku člověka před léty na témž místě pohřbeného. Již prý byl hotov s prací, a chystal se k odchodu, když tu zdálo se mu, jakoby vyhozená lebka se pohybovala. Ohlédne se, a skutečně, lebka se kutálí. I jde blíže podívat se, jaká toho asi příčina, a aj! v lebce spatřil živou žabu, která pohyb ten způsobila, spolu však také dlouhý hřeb železný, v lebku vražený. Co to? Tu musila býti spáchána vražda! Věc udána úřadu, vyšetřováno a pátráno, kdo před 30 lety byl zde pochován, a skutečně vypátráni jsou vrahové, kteří se dobrovolně přiznali ke zločinu, o němž svět ani nevěděl. —

2. Než dle nezpytatelných rad svých nevykonává Bůh

v každém případě a nad každým člověkem spravedlnost svou zde na zemi, a odtud se stává, že mnozí ze spravedlnosti Boží pranic si nedělají, ba ani v ni nevěří, tak žijí a tak jednají, jakoby byl Pán Bůh dávno s trůnu svého sesazen. Proto musí Bůh dokázati spravedlnost svou tam na věčnosti!

Tu nechť si mluví ten svět náš co mluví, ať mudruje a filosofuje tak aneb onak, **soud nad člověkem tam musí býti!** Jinak by na tom zůstalo, že je svým neobmezeným pánem, jemuž nemá nikdo co poroučeti; neuznal-li své odvislosti od Boha zde na zemi, musí ji uznati tam na věčnosti. Soud musí býti, poněvadž dal Bůh jedenkrátě člověku svá přikázání, — a kde zákon, tam musí býti soud, to jest: kdo zákon dal, musí mu také zjednati průchod a poslušnost, jinak by byl zbytečný, bezúčelný! Soud nad člověkem musí býti, poněvadž duše lidská jest nesmrtelná: proč však, a k čemu by ji Bůh dával život za hrobem, kdyby ji tam nechtěl odměniti, nebo potrestati?! Soud nad člověkem musí býti, poněvadž má svobodnou vůli, a může si voliti dobré nebo zlé; volí-li dobré, jest to jeho zásluha, patří mu po právu odměna, a ta mu musí býti přirknuta; volil-li však zlé, vinným se činí, a za vinu musí býti přirknut trest. Soud musí býti nad člověkem, poněvadž mu Bůh od kolébky až do hrobu dává nesčíslných darův a milostí jak na těle, tak na duši, — a z toho by neměl žádné účty klásti, jak a k čemu toho všeho používal a co vyzískal?! — Soud musí býti, jinak by ten náš vezdejší život neměl žádného významu, žádného účelu, ba žádného smyslu; zoufati bychom musili nad spravedlností Boží, zoufati nad tím, že jsme na svět stvořeni. Či nevidíme na své oči, kterak hřích a zloba slaví na světě vítězství a hody, — ctnost a poctivost však bývá všudy odstrkována, posmívána a nohama šlapána? K čemu ty modlitby, posty a sebezapírání, jež nám víra křesťanská ukládá, kdyby nemělo býti soudu? Ne, ne, přátelé, soud musí býti, aby Bůh vyrovnal tuto pozemskou nesrovnalost, aby dokázal, že nestranně a spravedlivě nad námi vládne! —

3. Řekneš snad někdo: »Totof jsou jen pouhé

důvody z rozumu, ale, kdo ví, je-li tomu tak za hrobem? **však odtamtud nikdo nepřišel, aby nám pravdu řekl!** — Námitka tato, již tak často slýcháme, jest zcela lichá — protože lež! Či nevypravuje nám Písmo sv. již ve starém Zákoně (IV. Král. 13.), že mrtvý na hrobě Elisea vzkříšen byl k životu? Nečteme dále v Zákoně novém, že sám Kristus Pán vzkřísil z mrtvých Lazara, mládence Naimského a dceru Jairovu? A nečinili totéž i apoštolové, nečinili to i jini Svati Boží, na př. sv. František Xaver, Benedikt, Dominik, Stanislav a jini? Zdaž nevyprávěli jimi vzkříšení, co tam na věčnosti viděli? A kdyby to tam jinak byli shledali, než víra naše učí, nebyli by to řekli. Oni však naopak stvrzují, že jest soud na věčnosti, a jaký soud! Sv. Josef z Lionezzy, jenž nebyl prve řeholník dokonalý, učinil s druhým bratrem smlouvu a přislíbili sobě navzájem, že který z obou zemře dříve, přijde pozůstalému zjevit, jak se mu tam vede. Netrvalo to dlouho a zesnulý bratr ukázal se sv. Josefu, řka: »Bratře, z milosrdenství Božího jsem spasen, ale to jediné ti pravím: soud Boží jest přísný — přísný — nad všechno tvé pomyšlení přísný! — a svět tomu nevěří!« Na to šel Josef do sebe, žil přísně a stal se svatým. —

Než, k čemu nám dovolávati se svědků lidských? Nepřišel odtamtud sám Kristus Pán? A co praví On o tom? Praví určitě a výslovně: »Pravím vám, že z každého slova prázdného, kteréž mluviti budou lidé, vydají počet v den soudný.« (Mat. 12, 36.)

Tu tedy, přátelé, konec přemýšlení. Pišeť sv. Pavel: »Uloženo jest lidem zemřítí, a potom bude soud.« (Žid. 9. 27.) — A opět: »Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, by přijal každý podle toho, jaká práce či byla, buď v dobrém nebo ve zlém.« (II. Kor. 5, 10.) Tedy není žádné pochybnosti více o tom, že nad každým člověkem držán bude soud.

Ano, milý křesťane, jednou dozajista dojde i na tebe. Jako soudný posel přijde smrt a odvede tě k soudnímu stání — k výslechu. Abys nebyl pak příliš překvapen, pojdě,

příteli, a já ti ukáži dnes, jak to na pravdě Boží asi bude s tebou vypadati — budeš mi za to jednou snad vděčným!

Díl II.

Vypravuje se o císaři Karlu V., že za svého pobytu v klášteře dal si vystrojiti svůj pohřeb. Vše konalo se tak, jako při pohřbu císaře, toliko rakev nesena na márách prázdná, za ní pak kráčel císař, nesa rozžatou svíci. — Křesfane milý, nebude ti na škodu, představíš-li si i ty aspoň v duchu pohřeb svůj. Sotva že na loži smrtelném oči zavřeš, budou pozůstali přátelé těšiti se ze smrti tvé, jedni budou roznášeti pozůstalost tvou, druzí těšiti se budou, že se zbavili břemena v domě, ale nikdo z nich nepomyslí na to: kde jest asi duše tvá? A vzpomene-li, řekne: co si udělal, teď má. — A duše tvá? — Ještě nedopadla poslední hrouda země na rakev, nedoznělo ještě poslední »Amen« kněze nad hrobem tvým a duše tvá již octla se na věčnosti. Jako blesk na černém nočním nebi, tak zasvitne světlo věčnosti oku vyhaslému, a tu zří ty přepodivně, nevidané, cizí kraje záhrobní. Ha! tedy přece to není jen báj a výmysl kněžský, ta věčnost za hrobem?! — Ó jak ticho a pusto vše vůkol, ó jak úzko tu duši samotné, od všeho světa, ode všech přátel opuštěné! — A první pozdrav, jenž ji tu vítá, zní: »Na soud, na soud Boží!«

1. Ještě se nevzpamatovala ubohá z náhlého odloučení se světa — a aj, tu záře neobyčejného světla oslní ji — otevře oči — a již stojí tváří v tvář **před Ježíšem, Soudcem svým!** — Královna Esther sotva vstoupila do síně, kde seděl král Assuerus na trůnu, oblečen jsa v roucho královské a stkvěje se zlatem a drahokamy — jsa hrozného vzezření — a již padla v mdloby, bledost pokryla tvář její a mdlou hlavu sklonila na děvečku. A když se jí tázal král: »Co máš, Esther, já jsem bratr tvůj!« — Tu procitnuvši z mrákot, odpověděla: »Viděla jsem tebe, pane, jako anděla Božího a zkormoutilo se srdce mé bázní před slávou tvou.« Ač ničeho neprovinila královna, přece chvěla se úzkostí před králem, kterýž vedle Boha jest jen bídný červ! — Ó člověče, co teprve pocítíš ty při

prvním tom spatření Syna Božího?! — Zde na zemi vídal jsi Jej pod způsobou chleba skrytého, nebo vídal jsi Jej na obrazech jako slabé nemluvnátko, a nejčastěji jako Trpitele umírajícího v bídě a nahotě na kříži, ale teď stojí před Tebou živ a ve skutečnosti, ve vši božské slávě a velebnosti, se vši mocí a přísností jako král nebes a země, a ty před ním jako nepatrný červ, ba jako provinilec a hříšník! Ach, jaká úzkost a bázeň překoná tebe a uvrhne na kolena, když popatříš v tvář Jeho a uziříš místo úsměvu laskavého — hněv, hněv planoucí?! Právě sv. Bernard, že pohled ten bude větší mukou, nežli muka samého pekla.

2. A již usedl Kristus Pán na soudnou stolicí, otevřeny jsou před ním knihy života a souzení budou mrtví podle toho, jak psáno v knihách. (Zjev. 20, 12.) Ano, člověče, tak jako nyní čítáš písmena, slova a řádky v knize, tak budeš čísti tam všechny skutky své od narození svého. Ach, v jakém světle uziříš tu najednou duši svou?! — Zajisté mnohý z vás již pozoroval podivný tento úkaz, když je světnice řádně vymetena, myslel bys, že v ní ani prášku není; v tom však padne do ní oknem jasný paprsek slunce, a tu, nastojte, milliony částek prachů spatříš hemžiti se ve světle a poznáš teprve, jak nečistý tu vzduch! A podobně spatříš tam v duši své hemžení nesčíslných hříchů, jichž jsi ani na sobě netušil a ze všech a z každého zvláště bude ti nyní před Soudcem se zodpovídati. »Co si počnu, co odpovím Bohu, kdy povstane k soudu?!« — tak volá zbožný, spravedlivý Job (31. 14.). — Co však si počneš ty, ó hříšníče, co ty odpovíš, když zvolá Soudce: »Vydej počet ze všeho myšlení tvého a ze žádostí tvých, jimiž jsi se obíral!« — Marně tu budeš zakrývatí a tajiti své myšlenky závistivé, podezřívavé a škodolibé, marně budeš omlouvati myšlenky pyšné a ctižádostivé, jakož i všecko to dobrovolné zalíbení a kochání se v nečistých a nedovolených žádostech. — »Vydej počet ze všech slov a řečí, jež jsi mluvil a poslouchal!« — bude zníti dále rozkaz soudcův. — Ó sčítej všecko to tvé klení a zlořečení, lhaní, zlehčování jména Božího, marné přísahání, falešné svědectví; sčítej ty klepy a pomluvy, jimiž jsi různice a sváry mezi

sousedy rozséal; počítej dále ty dvojsmyslné řeči, jimiž jsi tolik pohoršení způsobil, a ty necudné písně a žerty, jimiž jsi otravoval nevinnost duší a přiučoval je hříchům, o nichž by nikdy, nikdy nebyly zvěděly! — »Vydej počet« — káže Soudce dále — »a zodpověď se i ze všech skutků tvých, co jsi dobrého obmeškal, co jsi mohl vykonati a nevykonal jsi; a co jsi zlého spáchal od mladosti své hříchy proti desateru přikázání Božímu a pateru přikázání církve; vydej počet i ze hříchů cizích, k nimžto dal jsi podnět a příčinu, že od jiných spáchání byli, buď sváděním, ponoukáním, radou, svolením, pohoršlivým oblekem a chováním; vydej počet ze hříchů, jež jsi páchal sice z nevědomosti, ale nevědomosti zaviněné, poněvadž jsi se nestaral o poučení sv. náboženství, vydej počet i z toho, jak a k čemu jsi používal dnův a lét svého života; k čemu síly těla a vlohy duše své, co jsi vyzískal dary a milostmi tobě propůjčenými, zač stály tvé tolikेरé zpovědi a sv. přijímání? . . . vydej počet!« . . .

3. Považ, člověče, jaká tu teprve **úzkost** a **zmatek** připadne na tě z toho množství hříchů, jichž jsi se ani s polovice nenadál? Jaké **to zahanbení**, tak obviněnu státi před Soudcem! Ó, kterak nyní popatříš v tvář Jeho, anebo jak sneseš Jeho pohledu? — Anglickému králi Richardovi přihodilo se jednou na honbě, že, vzdáliv se od své družiny, zabloudil v lesích, a byl nucen hledati noclehu v chatě chudého uhlíře. Tento však s velikou nevlídností a hrubě přijal neznámého mu cizince pod střechem. S těží skryl v sobě Richard spravedlivý hněv, a neprozradil se, kdo by byl. Navrátiv se však domů, kázal přivésti hrubého uhlíře. Oděn jsa v královský purpur s korunou na hlavě, a sedě na trůnu uprostřed skvělého dvořanstva, tak očekával uhlíře. Když tento vešel, povstal král, a majestátným hlasem zvolal: »Znáš mne?!« — I ulekl se ubohý uhlíř, poznav svého hosta, tou měrou, že mrtvicí raněn, sklesl k zemi a vypustil ducha. — Ó hříšníče, rozvaž, jak tobě asi bude, když na tě zavolá Pán: »Znáš mne? — Znáš mne, jenž jsem život svůj dal pro tebe a na kříži pněl? Znáš mne, jenž jsem tolikrát ti svou milost nabízel, dobrá vnuknutí srdci vzbuzoval, rok od roku

čekal na obrácení tvé, a ty, ty jsi ustavičně vzdoroval, přede mnou ubíhal, milosti mé odmítal a krev mou na sobě ničil, — hříšníče, znáš mne, nyní Soudce svého!? . . .

4. **Ach, co řekneš, a čím se omluvíš!!** — Ó, jak tu skrotne pýcha a domýšlivost tvá, jak oněmí tu chlubitivý jazyk tvůj, když uzříš, že jinak váží a čítá Bůh hříchy, než jak ty's činíval! —

Můžeš Mu snad říci: Ó Pane, neposuzuj takto poklesky mé, vždyť jsem byl tak sláb a vrtkav! — »Aj,« odpoví Soudce věčný, »znal-li jsi slabost a křehkost svou, proč tím pečlivěji nevystříhal jsi se pokušení a příležitostí ke hříchu? Proč četl jsi ještě oplzlé knihy, proč vyhledával's špatné spolky, vydávaje se tak v patrné nebezpečí, v němž již tolikráte jsi klesl?« — Anebo řekneš snad: Pane, Ty víš, že se mi nedostávalo milosti! — »To lež,« odpoví ti Soudce, »otevřen jest ustavičně nevyčerpatelný pramen milosti Božích, proč jsi nešel a nečerpal ze sv. svátostí?« — Namítneš snad: Vždyť víš, ó Pane, že jsem měl tolik práce a starostí v povolání svém, že mi nezbylo času pro duši a pro Tebe! — »Jak že?« řekne ti Soudce, »nebyla-liž právě starost a péče o duši tvou nej-přednější. nejhlavnější úlohou života?« — Můžeš Mu říci: Ostýchal, bál jsem se. Pane, lidských řečí, co by o mně nadělali, kdybych byl horlivějším křesťanem, než jiní! — »Aj, lidi jsi se bál,« odpoví ti Pán, »a Boha jsi se nebál, který má moc duši tvou i tělo tvé zatratiti?« — Anebo vymluvíš se snad, jak jsi zde činíval na příklad ostatních lidí, že jsi nebyl o nic horší, nežli oni, že jsi tak žil, jako oni! — Ale Pán zase odpoví ti: »A nebylo to právě špatným znamením pro tebe, že jsi držel s tím velikým zástupem; neznal jsi to moje slovo, právě širokou cestou k záhubě že kráčí to množství, že povolaných sice mnoho, ale vyvolených málo? (Mat. 7, 13.—22, 14.) Proč nedržel jsi raději k malému bloučku mému?« — Či odpovíš: Pane, vždyť jsem chtěl přičiniti se o spásu duše své, doufal jsem, že budoucně všecko napravím, ale v tom překvapila mne smrt! — »A komu jsem pravil: Bďte, neboť nevíte ani dne, ani hodiny? Kolik lidí jiných tvého věku sklátila náhlá smrt před tebou, a ty jsi přece nedbal! Marné,

ó hříšníče, marné tvé omluvy, ani o vlas nezvednou váhu tvými hříchy obtíženou! . . .

5. Ach, kam se teď obrátiti? Kde pomoci hledati? Koho prositi o přímluvu u Soudce tak přísného? — Úzkostí se třesa, budeš se ohlížeti na vše strany a budeš volati: »Anděle můj Strážný, svatí patronové moji, kde jste?! Maria, ty matko milosrdenství, pomoz, zastaň, přímluv se za mne! Svatí Boží, přispějte mně nešťastnému!« — Než běda, běda tobě, hříšníče, titěži, jež jsi volal, přijdou sice, ale svědčiti budou proti tobě. Žalovati bude anděl Strážný, že jsi opovrhoval jeho vnuknutím, žalovati bude Maria Panna a svatí patronové, že jsi příkladu jejich, jež ti dali, nenásledoval, že jsi milostí, jež ti vyprosili, nehodným se stal. Nejvíce pak žalovati a svědčiti bude proti tobě ďábel, a vypočte všechny sliby, jež jsi Bohu kdy učinil, ale nesplnil! . . .

Ó přátelé, ó křesťané, že takový soud nás očekává, tolik vím; kdo však z nás v něm obstojí, a kdo neobstojí, — to nevím! Písmo sv. však dí: »Hrozněť jest: upadnouti v ruce Boha živého!« (Žid. 10, 31.) —

Vidiš, milý křesťane, tak, tak to stojí s tebou! Ty žiješ a dýšeš zde na zemi, ale nad tebou bdí spravedlivý Bůh; každé chvíle patří na tě, každý krok a každý skutek tvůj zanáší do knihy života, — a jednou, dnes anebo zítra bude tě z toho souditi. Ano, bratře, věř si to, nebo nevěř, chtěj, anebo nechtěj, na soud Jeho musíš, na soud Jeho půjdeš, a žádná moc světa ti od toho nepomůže! —

Nuže, a jak se cítíš vůči tomuto jistému a přísnému soudu? — Slyš, kdykoli ctih. Ludvík de Ponte o tom rozjímal, chvěl se tak na celém těle svém, že i komůrka jeho se otřásala. Opat Eliáš pak, jenž v přísné a tuhé kajicnosti život strávil, zaslechna jen slovo »soud,« v slzách se rozplýval, tělo se tráslo jako osyka, a tvář polila taková bledost, že se více mrtvému nežli živému podobal. Svatý Augustin pak volá: »Spravedlnosti Boží nepadej na mne; nebo, běda i nejsvětějšímu životu, pakli Ty, ó Bože, zkoumáš jej bez milosrdenství!« Takto Svatí a Světice Boží

trásl se před soudem na věčnosti, — jak, a ty, ty hříšníče, nic se ho nebojíš, nic neděsíš?!

Taková přísná spravedlnost, a ty tolika hříchy obtížen! Chceš jíti snad s nimi na soud Boží? Chceš vydati sebe tak vinna v ruce rozhněvaného Soudce?! Ne, ne, to nemůžeš přece chtít! . . .

Nuže, co tedy? Co ti zbývá? Tu stojíme zase u té přehrady mýtné, na níž psáno: **P o k á n í, o b r á c e n í k B o h u !**

Ano, milý křesťane, jediný prostředek, abys nepropadl soudu věčnému, jest: Souditi sama sebe — ve sv. zpovědi. — Suďme, bratří, suďme sebe nyní, a nynějším soudem hledmež ujíti strašnému očekávání. Dvakráte nebude Bůh totéž souditi! (Sv. Bernard.) — A nestojí šťastný soud před Bohem za to, abys zde kál se z hříchů svých? —

Ó jdi, má drahá duše. jdi, smíř a udobři si Soudce svého již teď! Nyní můžeš ještě doufati v milosrdenství Jeho, ve přímluvu Rodičky Boží a svých sv. patronů. Ještě jest to v moci tvé, připraviti si snadný, lehký soud tam na věčnosti; neboť co hříchů řádně a náležitě ve svátosti pokání s duše jest smyto a shlazeno, to smazáno také tam v knize života! Můžeš tu býti ještě na váhách, co raději podstoupiti: skroušenou zpověď s odpustěním hříchů zde, či přísný soud bez odpustění tam? —

Již tedy nemeškej, jdi, a sprav se s Bohem svým! Vrhni se k nohám sv. kříže a zvolej:

»Ó Ježíši, budoucí Soudce můj! Pro Tvé přehořké utrpení, pro Tvou za nás vylitou krev. nedej, abych jako nekající hříšník octl se jednou před soudnou stolicí Tvou! — Ještě mi platí milost Tvá, ještě mi otevřeno srdce Tvé! Ó, tam se chci utéci v lítosti skroušené, abych tenkrát, když mně bude předstoupiti před Tebe, nemusil se děsiti a báti, nýbrž s radostí mohl spěchati vstříc Ježíši, Soudci svému!« Amen.

IV.

N e b e.

„I počal Ježíš kázati, řka: Pokání
čiňte, neboť se přiblížilo království
nebeské.“ Mat. 4, 7.

Úvod.

Za času císaře Trajana žila v Samari jistá Eudoxia, žena neobyčejně bystrého ducha a krásného těla. Avšak, jak to začasťe bývá, dary ty staly se jí příčinou ku pádu a zkáze duše. Stala se marnivou, hleděla nádherným šatem a šperky oči světa na sebe obrátiti, zkrátka, vrhla se celou duší oněm rozkoším v náruč, které na krátko sice pobaví tělo, duši však na dlouho zarmoutí. Aby nešťastné náklonnosti své tím volněji hověti mohla, opustila rodné město své a odešla do velikého a tehdáž kvetoucího města Heliopolis v Cilicii. Tu vzdálena jsouc očím rodičův a přátel, vedla život tak nevázaný, že byla celému městu ku pohoršení. Co zatím kráčela takou bludnou cestou, shlédl Bůh — jako kdysi na Samaritánku — milosrdným okem na ni, aby jí také otevřel studnici života. — Stalo se, že téhož času cestoval městem jistý mnich, jménem Germanus, a přenocoval u příbuzného svého, který hned vedle Eudoxie dům obýval. Germanus podle řehole své vstav, o půlnoci modlil se své hodinky a po nich četl si hlasitě rozjímání, a sice o věčnosti a radostech nebeských. Avšak právě k této síni, jen tenkou příčkou oddělena, přiléhala ložnice Eudoxiina. Hlasem mnicha probuzena a zvědavostí puzena jsouc, vstala a pilně naslouchala. Nejsouc křesťankou, nerozuměla sice všemu, avšak nicméně tím, co slyšela, tak byla dojata, že, jakmile Bůh den dal, zavolala mnicha k sobě, a prosila o výklad. Slyšíc tu o věčnosti a o nebi, cítila se jako bleskem zasáhnuta. »Je-li tomu tak« — zvolala — »pak jsem já nebe ztratila!« A vrhnouc se s pláčem k nohám mnicha, prosila o zachránění duše své. Jsouc pak náležitě poučena a pokřtěna, opustila svět, odešla na poušť a tam v modlitbě a rozjímání vedla tak kající život, že stkví se mezi Sveticemi v nebesích. —

Slyšeli jste, nejmilejší v Kristu? Poučení, rozjímání o radostech nebeských pohnulo velikou hříšnici k odřeknutí se nepravosti a přimělo ku pokání, pomohlo jí ku nápravě života a posléze do říše nebeské. O totéž míním se s pomocí Boží pokusiti dnes i u vás.

Již jsme slyšeli v minulém rozjímání, jak asi jest duši v Pánu zesnulého, když tam na věčnosti poprvé spatří Soudce věčného. Uvažovali jsme, kterak přísná spravedlnost Boží s ní účtuje, list za listem v knize života obrací a myšlení, řeči a skutky na váhu klade, dobré na jednu, zlé pak na druhou mísku; ani slova marného, ani skrytého srdce hnutí není tu opomenuto. S jedné strany přidává Anděl Strážce každý dárek almužny, každou slzu lítosti, každý zbožný vzdech; ale i s druhé strany nakládá džábel v přítěž každý poklesek, každou křivdu na bližním spáchanou, každé svolení ku zlé žádosti. V úzkosti smrtelné chví se tu duše ubohá v očekávání ortele, jenž rozhodne nad budoucím osudem jejím.

Ano, duše křesťanská, dvojím způsobem může ukončiti soud tvůj; o jednom promluvíme dnes, o druhém, dá-li Bůh, příště. —

Ó viz, míška zásluh tvých padá dolů, převáženi jsou hříchové tvoji dobrými skutky! S laskavým úsměvem pohlédá na tě Soudce nebeský na důkaz, že nalezena jsi ve stavu milosti Boží. Ó slyš, slyš jen z úst Jeho to slovo, jež znamená věčnost blaženou: »Pojď, požehnaná Otce mého, a vládni královstvím tobě připraveným!« — A aj, již otvírá se ta brána do světlých říší rajských, ve slavném průvodu vychází nebešfané vstříc duši tvé, zástupové andělů s radostným plesáním je provází, a pak jako v procesi za zpěvu a jásotu nekonečného »Alleluja« uvádí tě do stánkův oné blaženosti, jež nemá ani konce, ani mezí! Ó blaze, třikrát blaze ti duše přešťastná!!

Ano, milý křesťane, taký blažený osud jest i tobě připraven! — Ne, nikoli, ty se nebudeš moci omlouvatí jedenkráte před Bohem, že jsi nevěděl, jakou odplatu ti Bůh nabízel za věrnou službu; nebudeš moci říci, že, kdybys byl věděl o nebi, byl bys pokání činil. Teď to slyšíš, že i tobě nabízí Bůh ráj

nebeský, že chce a přeje si z toho Srdce Božského i tebe tam uvéstí — ale ty nedbáš o nebe, ty sám stavíš si v cestu největší překážku -- hřích. Ó rci, proč — jako ona Eudoxia — pro nebe se hříchu neodříkáš a neobrátíš? Ano, co toho příčinou, že vůbec lidé raději holdují světu a hříchu, než by pro nebe krok učinili? Písmo sv. udává příčinu toho slovy: »Odvrátili tvář svou od stánků Hospodinových a obrátili se (k němu) hřbetem; zemi vši žádosti hodnou za nic nepokládali (2. Parall. 29. 6.), nebe neznají, a proto podceňují!«

Ó hříšníče, jsem přesvědčen, že, kdybys jen jednou dobře uvážil a rozvážil, co vlastně obnáší to nebe, jež ti Bůh nabízí, dojista pronikl by i tebe paprsek milosti Boží a přiměl by tě ku pokání, jako onu ženu Eudoxii.

Pokládám za svou svatou povinnost k tomu ti dopomoci, a proto čtvrtý hlas ku pokání tě volající budiž:

„Pomni, člověče — co jest nebe!“

»Ó Spasiteli náš, jenž jsi i lotru na kříži kajicně umírajícímu ráj otevřel, přispěj milostí svou, ať rozjímáním o ráji otevrou se Tobě naše srdce hříšná!«

»Maria, Ty královno nebes, vypros nám, abychom dnes náležitě poznali, co nebe obnáší; neboť to kdo pozná — ve hříších nezůstane!«

Díl I.

Legenda o sv. Dorotě, panně a mučenici, vypravuje, že když pohanský soudce nemoha ji žádným trápením pohnouti k zapření Krista, tázal se, kdo že vlastně ten Kristus jest, a proč se mu tak celá oddala; a sv. Dorota odpověděla: »Kristus zve nás do ráje nevýslovných rozkoší, tam, kde zahrady po všecken čas nejkrásnějším ovocem oplývají, kde růže a lilie věčně kvetou krásou nevadnoucí, tam kde luhy se stále zelenají, kde sladké prameny se prýští, kde duše blažené ve slastech nejsladších se kochají.« — Soudce usmáv se trpce odsoudil

pannu k smrti, a když ji na popravu odváděli, volal za ní s posměchem, aby mu z toho ráje několik těch krásných růží a jablek na ochutnání poslala. A hle, když poklekla Dorota na místě popravním, zjevil se jí tu hošík, nesa v klině tři překrásné růže a tři jablka. I řekla mu: »Jdi k soudci Theofilovi a vyřiď, že mu posílám slíbené plody ráje.« A Theofilus spatřiv nikdy nevidané ovoce, zvolal: »Kristus jest pravý Bůh, a víra v Něho žádný klam!« A brzy na to sám zemřel jako mučeník. —

1. Ó kým má tentýž účinek i u vás. přátelé ovoce rajske, jež vám dnes předložití chci. Nemohu ani já vám více podati, než jen několik kvítků — jako sv. Dorota; neboť nedomnívej se nikdo, že lze člověku nebe v celé kráse mysli postihnouti, jazykem vysloviti anebo pěrem vypsati: vždyť ani sám Kristus Pán nikdež nám nebe nepopsal, nýbrž mluvil o něm v podobenstvích; vždyť i sám apoštol Pavel, jenž v tajném zjevení vtržen byl do těch rájů nadhvězdých, nemohl nic jiného o nich říci, než to, že »žádné oko nevidalo, žádné ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteříž Jej milují.« (I. Kor. 2. 9.) — Vždyť už ta země naše má kraje takových půvabův a krás okouzlujících, že člověk mní se býti v luzném ráji! Než, kdybys si vyhledal i ten nejkrásnější kraj země, nebude to ráj pro tebe, poněvadž nebude bez hořkých slz, jež způsobí ti práce a starosti, horko a zima, hlad a žízeň, nemoci a bolesti, trampoty, chorobné stáří a posléze smrt. Kdo jsi zde mezi námi, jenž jsi neprolil slzu v životě svém? Musel bys leda býti z jiného světa, ale zde neprojde nikdo životem bez slz; a netrápí-li ho vlastní bolesti, souží ho jiní, přátelé i nepřátelé!

Než, slyš bratře a sestro v Kristu! **Tam v nebi jest konec všemu pláči, hoři a zármutku!** »Tam setře Bůh všelikou slzu z očí« (Zjev. 7. 17.) lidských; neboť cokoliv je soužilo a tránilo, to vše zůstane zde na zemi. »Tam nebudou lačněti více, ani žízniti a nebude bítí na ně slunce ani žádné horko.« (Zjev. 17, 16.) Ano, tam není nemocí a chorob těla, tam nezní již žádný umíráček, ani pomýšlení smrti netrápí ducha; tam není nouze a nedostatku, není ani vůbec žádných potřeb

tělesných — slovem, tam konec všeliké bídě lidské! — Ó jak slastné to pomýšlení pro člověka!

2. Ale více ještě! **Tam pominula i všecka nebezpečí naší duši hrozící**, tam pominula nejistota a strach o její spasení, jež nás zde děsí. — Zde na zemi každý člověk, a byť i nevinný a svatý, musí zakoušeti se všech stran pokoušení ke hříchu. Vnitřní i zevnitřní, viditelní i neviditelní nepřátelé doráží na něho, úklady a osidla strojice mu v každém kroku, tak že jest se mu ustavičně báti a trásti o tu svou duši, beztoho slabou a vrtkavou. — Tam však na nebi, ach jak to všechno změněno! Tam vytržena jest duše ze všeho nebezpečí, ze všeho boje. Nepřítel pekelný nemůže se již k ní přiblížiti, jedovaté střely jeho sem již nedosahují, zmařeny jsou nástrahy jeho a osidla — hřích odtamtud vyloučen! Ó jaký to blažený musí býti pocit! Tak, jako bývá ubohému vězni, když po dlouholetém žaláři kdes pod zemí propuštěn na svobodu, vidí opět světlo slunce a dýše čistý vzduch, tak blaží i nebešťana vědomí: »Nyní jsem navždy prost všech pout a vazeb hříchů, ni jeden nemůže poskvřniti již duše mé!« — Ó jak plesají duše blažené již nad tím, že šťastně přestály ty boje vezdejší, že překonaly pýchu života, žádost těla a žádost očí! »Ó sláva Ti, trojjediný Bože! již netřeba se nám pekla báti, ani o nebe se strachovati! V jistotě a bezpečnosti odpočívají duše naše u Tebe!«

I táži se: Nejmilejší! kdyby už nic více nebylo v nebi, nestojí již tato bezpečnost těla a duše — to úplné sprostění všeho trudu a bolu — za to, bychom třeba do skonání světa s největší pilí o ně se namáhali?

3. Než, to vše jest jen vedlejší; ale kdo vlastně nebe nebem činí, **to je Bůh sám!** — Jakož byl přislíbil: »Já budu odplatou tvou velikou velmi!« (1. Mojž. 15, 1.) — Tu však duše křesťanská, vznes se vzhůru nad všecken okršlek země, kteráž jest podnož nohou Jeho; vznes se výše nad všecka nebesa, neboť ta jsou jen rouchem Jeho; zaleť výše a vznes se nad vši slávu nebes, nebo ta jest jen trůnem Jeho; vystup nad kůry andělův, nebo ti jsou jen služebníci Jeho; nad všechno to tvorstvo vznes se až k Němu samému — troj-

jedinému Bohu, Stvořiteli nebes i země! — Jeho, Boha, patří nebeštané tváři v tvář! A to co obnáší, jak vám to, přátelé, vyslovím? Kdo nadchne mysl mou, kdo roznítí mé city, kdo očistí jazyk můj, abych jen z části vám říci mohl, co to jest Boha viděti?!

Sv. Bonifác, biskup v Lausanne, onemocněl jedenkráte, a to právě o svátky vánoční, takže nemohl ani jitřní přítomen býti. I stěžoval si žalost svou Marii Panně, a aj, tato zjevila se mu a položila před něho milostné své děfátko v plénkách zavinuté. Ale dítko Božské vztáhlo ručky a shrnulo závoj s tváře své, a aj, krásou a spanilostí Jesulátka byl sv. biskup tak roznícen, že napotom říkával: »Kdyby v nebi nebylo nic jiného k spatření, než překrásná tvář Ježíškova, jediný pohled ten hoden by byl, aby zaň člověk všecky útrapy světa snesl!« Než, co jest i ten pohled vedle patření Boha neskrytého tam v nebesích! Tam budeš Ho viděti v celé Jeho nevýslovné kráse a vznešenosti, v Jeho velebnosti a majestátnosti, o níž my slabí tvorové ani pojem si učiniti nemůžeme, jejížto slabý odlesk když Petr na hoře Tábor spatřil, takměř bez sebe byl. Avšak patření této veleby Božské nebude takové, jako když zde na zemi vidáme krásy světa, vidáme je jen očima, ale nemůžeme jich míti, aniž užívat. Tam však patření Boha bude spolu i požívání, nebo, jak di Hugo Viktorinus: »Odměnou jest viděti Boha, žíti s Bohem, býti s Bohem, býti v Bohu, jenž bude všechno ve všem, míti Boha, svrchované dobro!« A sv. Bernard dokládá: »Toť vrch lidského dobra na Boha patřiti, vždy Jej míti, vždy Jej milovati, vždy se s Ním těšiti, vždy se v Ném kochati — a tak s Ním a v Ném a skrze Něho největší blaženosti požívati.«

Přátelé drazí, na celém světě nelze naléztí podobenství, jímž bych vám naznačil tu blaženost, již zakoušeti budou nebeštané v této jejich lásce k Bohu a Boha k nim; ale vzpomeň si, duše křesťanská, jakou svatou, čistou radost, jaké blaho nadpřirozené pocífovalo srdce tvé, když ponejprv přijímala jsi Tělo Páně. Byl to jen nepatrný záblesk z nebe, avšak mnohým Svatým dal Bůh již zde na zemi pocítiti takovou sladkost a blaženost rajskou jako předtuchu nebe, na př. sv.

Efrému, že volali a prosili: »Dosti, dosti Pane, zadrž ty vody milosti své, nebo nejsme s to, bychom tolik sladkosti snesli!« — Ó což teprve, přátelé, jest asi požívání Boha, zdroje vši blaženosti, tam v nebi! —

4. Co však všechny tyto radosti ještě zvyšuje, jest ta okolnost, že **je požívati budeme ve společnosti andělův a všech těch Svatých a Světíc Božích!** — Již zde na zemi dvojnásobna nám bývá radost, můžeme-li ji sdíleti s dobrými přátely svými; ale s jakouto společností přátel Božích tam teprve se shledáme!? Považ jen, duše křesťanská, tu spatříš devatero kůrů zářících andělů; tu spatříš plesající sbor patriarchův a prorokův od Adama, Noema, Abrahama, Davida, až na sv. Jana Křtitele, posledního předchůdce Páně! Ó, viz jen tam na dvanácti stolcích sbor apoštolů, v čele knížata jejich Petr a Pavel, již ve dvanácti pokoleních israelských svět soudí; tam zase nesčíslné řady sv. mučovníků, již se stkvějí nachovými korunami vítězství; tam opět zástupy vyznavačův, a ještě výše těch sv. panicův a panen sbory, jenž svou silou a zdrželivostí nejtěžším žádostem odolali, a nyní v šatu bělostkvoucím. palmy v rukou, první kráčí za Beránkem Božím, zpívajíce píseň, již nikdo jiný zpívati nemůže. Než, viz, či asi tam ten trůn obzvláštní krásou zářící? Ó, toť nové nebe v nebi samém! Ó, kdo jest ta paní, krásná jako jitřenka, hvězdami korunovaná? Ó, brzy ji poznáš, duše křesťanská. a plná radostí spěchajíc v otevřenou náruč její, zvoláš: Ó Maria, Ty jsi to, velebná královno nebes! Ó budiž tisíckráte pozdravena! Tolik let jsem Tebe vzývala na zemi, obrazy Tvé v úctě líbala, ve Tvou pomoc a přimluvu vždy se poroučela; konečně mi popráno Tobě v tvář patřiti, Tebe milovati, a s Tebou se radovati — ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Máti má! . . . Než dosti, dosti, dosti, — kdo jest s to, by vyslovil všecku tu velebnost, tu krásu nebešfanů všech?! Stojí psáno, že »spravedliví stkvíti se budou jako slunce v království Otce svého!« (Mat. 13, 41.) Ó, co tu sluncí zářících, co tu korun trpýtlících, co palem a věnců vítězných!

A hle! při tom všem ani nejmenší zlozvuk neruší té nebeské harmonie, ni nejmenší nelad nekalí tu souhlasu

všech. Nikoli, tu není již žádné pýchy, ani hnutí hněvu, tu není závisti, ani žárlivosti, žádné urážlivosti, žádného nepokoje anebo sváru, nýbrž sv. mír a klid; jedna vůle, jeden jazyk všechněm, plesání neunavné, jedna náklonnost, jedna láska. (Sv. Bernard.) »Přeslavné jsou to věci, kteréž se o tobě hlásají, ó město Boží, s plesáním prozpěvují obyvatelé tvoji« (Žalm 86, 3, 7.) velebné písně Beránku na trůnu!

Ještě jednou, ó duše křesťanská, představ si, co nebe jest! Vše, co tu oko vidí, co tu ucho slyší, co tu srdce cítí, jest krása, jest rozkoš, jest slasť. Tu světlo, jehož slunce nikdy nezapadá, tu palmy, jež nikdy nevadnou, tu libezný zpěv, jenž nikdy neumlká, tu pokoj bez práce, tu radost bez žalosti, tu spokojenost, tu láska, tu blaženost bez míry. »Ó nebeské jest dvorstvo krásné, blaze tomu, kdo tam dojde, život věčný, oheň jasný, svatého Ducha!« (Staročeská píseň: »Svatý Václave!«)

5. Což divu tedy, že již David, patře v duchu tuto slávu nebes, volal: »Jak milí jsou stánkové Tvoji, Hospodine, mocnosti! Touží a omdlévá duše má po síních Hospodinových! Blahoslavení, kteří přebývají v domě Tvém!« (Žalm 83, 1, 3. 5.) »Ach, kdy já přijdu a ukáži se před tváří Tvou!« (Žalm 41, 2.) Což divu, že mnozí Svatí tak se roztoužili po nebi, že se jim znechutila země, že říkával na př. sv. Ignác z Lojoly: »Ó jak se mi hnusí tato země, kdykoli popatřím na nebe!« Že sv. Alois zmíraje touhou po nebi, zvedal ruce své vzhůru, lkaje ustavičně: »Do nebe, ach, do nebe!« Co divu, že králové a císařové, uvažující, co nebe obnáší, zřikali se svého vezdejšího království, aby jen ono nebeské dosáhli!? Což divu, že Svatí a Světice Boží podstupovali nejtěžší boje, nejtěžší pokání, i muka nejhroznější, aby jen nebe získali!? — Nikoli, přátelé, to vše není mi divno, co však k velikému jest podivení, že my zaslepení hříšníci o nebe nestojíme! Že věříce v nebe, ničeho pro ně podstoupiti nechceme! Ó, co by se kněží musili namluviti, aby se jen jeden člověk odhodlal přijmouti nebe, a za ně Bohu věrně sloužiti! »Nech si jen tvé nebe, mně jest zatím svět milejší!« — tak, tak se nám odpovídá, tak si snad i mnohý z vás myslí v srdci svém; avšak

poslyš, ukáži ti, jak docela chybné, a tudíž i zpozdlé jest to, přirovnávati radosti nebeské k rozkošim světa! O čemž

Díl II.

Roku 1662. bylo velmi hlučno v Jindřichovu Hradci, neboť jediný syn starých knížat Slavatův slavil své zasnoubení s Klárou z Athemsu. Tu střídaly se den po dni hostiny a plesy, honby a turnaje, a všemožné radovánky. V blaženosti nevýslovné tonul mladý Slavata, neboť viděl nejvroucnější tužby srdce svého vyplněny a ráj pozemský před sebou otevřený. Ještě poslední odbývala se honba. Mladý Slavata vyhlídnul si krásného jelena, jehož pronásledoval, dera se za ním houštinou přes hory doly. Tu v hlubokém lese pojednou povolila půda pod nohama jeho, a dříve než se nadál, zmizel s povrchu země — spadnuv do hluboké vlčí jámy, chvojím na oko pokryté. I čekal až se družina lovecká přiblíží, troubil na lesní roh, ale nikdo nepřicházel. Již zapadlo slunce a nadešla noc. a Slavata? — Nedávno nejšťastnější člověk na světě, a teď — opuštěn v dalekém lese — snad za živa pohřben! V modlitbách nejvroucnějších strávil noc při hladu a žízni. Nadešlo jitro. Slavata opakoval volání o pomoc, ale nadarmo; jen ptactvo lesní mu odpovídalo. I jal se nyní přemýšleti o stavu svém, a čím dále, tím jasněji poznával marnost a pošetilost světa i všech rozkoší jeho. Pokleknuv, učinil tedy Bohu slib, že, bude-li odtud vysvobozen, opustí svět, a bude sloužiti jen Bohu. Tak se také stalo. Třetího dne nalezen byl od svých, a když se pozdravil, všecko opustil, a vstoupiv do řádu Karmelitánův zemřel r. 1712. —

6. Hle, nejmilejší, takový jest svět a jeho radosti! Cožkoli svět nazývá rozkoší, jest klam, jest marnost, poněvadž **jest nestálá, jest spojena s hořkostí, a rychle pomíjí.** — Který člověk smrtelný nezkusil toho na sobě, že každá radost vezdejší, ať jakékoliv jméno má, chová na dně svém trpkost a hořkost; čím více jí užívá, tím dříve změní se mu v hnus a ošklivost. A jak rychle pomíjí! Počátek jest spolu i konec její. Bavi-li tě na př. hudba roz-

košná, jak dlouho trvá radost tvá? O nic déle, nežli ten zvuk ve vzduchu: zajde zvuk, zajde rozkoš tvá! Těšíš-li se z lásky své manželky a dítek tvých, jak dlouho trvá radost tvá? Náhlá nemoc uvrhne toho neb onoho z nich na lůžko bolestné, a jest veta po tvé radosti! O statecích a pokladech vezdejších ani nemluvíme, toť teprve štěstí vrtkavé. A tak, byť radost na světě byla sebe nevinnější, červ zkázy hlodá již na ní. A kdyby i po celý čas nic ti nekalilo pozemské blaženosti, tož přece u lože smrtelného rozplyne se ti v nivec, jako sníh na slunci. A protož ubožák ten, kdo na světských rozkoších si zakládá a na nich své blaho staví!

7. Jinak však, zcela jinak jest tam na nebi! V radostech nebeských nalézá duše úplné upokojení, štěstí dokonalé, ničím nezkalenou blaženost; poněvadž radosti ty nejsou žádný klam a přelud, jenž se na chvíli zatřpýtí, člověka pobaví a zase zmizí, nýbrž jsou **pravé, dokonalé, trvalé** radosti, a upokojí duši tak, že si ničeho více nežádá. Radosti nebeské, ačkoli nevýslovné, nikdy se nepřesytí a nezhnusí, a nejsou též žádné změně, žádnému střídání podrobeny, jich nepřibývá, ale také neubývá, žádná starost je nekalí, žádná žalost neruší; neboť v Bohu mají základ a zřídlo své, a tak jako Bůh sám v sobě jest nezměnitelný, tak i blaženost nebešfanů v Bohu stálá a nezměnitelná jest; »radovati se budete radostí nevýmluvnou a slavnou!« (I. Petr 1, 8.) — Jak lze tu tedy nebe přirovnávati světu?!

8. A jsem již hotov s popisem nebe? Ó nikoliv, přátelé, neboť **co vlastně nebe činí rájem rozkoší, jest to, že jest věčné!** Jest to ona říše, o nížto byl předpověděl archanděl Gabriel Marii Panně: »Království jeho nebude konce!« (Luk. 1. 33.) — A jako dí Kristus o zavržených: Půjdou do ohně věčného; tak i o vyvolených: Půjdou do života věčného! (Mat. 25, 46.) Než, co to obnáší: Věčné nebe? — Pravíť sv. Augustin: »Jen na jednu chvíli sdíleti slávu a blaženost Boží, bylo by nesmírnou náhradou za největší muka.« A nyní považte, přátelé, že na věky věkův sdílejí blaženost tuto ti nebešfané! Ano, to jest právě koruna všech radostí nebeských, že nikdy, nikdy konce nevezmou! — Udi-

veni tázati se budeme andělů: jak dlouho bude nám popřáno patřiti na vás, duchové překrásní? A oni odpoví nám: Na věky věkův! Ó jak dlouho budeme se těšiti s Marií Pannou a se všemi těmi nebešťany? Pokud Bůh jest a bude, potud s Ním budeme, a se všemi vyvolenými Jeho: a kdyby ta celá obloha nebeská popsána byla samými číslicemi, a jaký číslice ty tvořily by počet, tolik let až uběhne, neuběhl a nebyl od blažeností nebešťanův ani okamžik, ani kapka radosti jejich není strávena; oceán ten nemá konců, nemá břehů, nemá dna, jest nevyčerpatelný. Chápeš to, člověče, co jest radost nebeská?

9. Ach, ne ty, ty to nemůžeš ani myslí svou postihnouti, ale **nebešťané jsou si toho dobře vědomi**, že nebe jest věčné; a proto neděsí jich ani ta nejmenší obava, že by radost jejich mohla konce vzíti. Přislíbil již sám Spasitel: »Radovati se bude srdce vaše, a radosti vaší žádný neodejme od vás!« (Jan 16, 22.) — Ovšem, tak musí býti; neboť kdyby byla radost nebešťanů sebe větší, byli-li by však v nejistotě a strachu, že ji mohou opět pozbyti, a že jen na čas potrvá. veta by bylo již po vši blaženosti! A jak veliká by byla jejich rozkoš, tak veliká by byla úzkost a zármutek nad možnou ztrátou její! To však jest vrchol štěstí jejich, že, ač v největší kochají se radosti, spolu jistotu mají, že tak bude a zůstane na věky věkův! »Spravedliví pak na věky živi budou, a u Pána jest odplata jejich.« (Moudr. 5, 16.)

Než, dosti již, celé dny mohl bych vám vyprávěti o nebi, a nebyl bych hotov! Ó vizte, přátelé, to jest tedy ten život, jež připravil Pán těm, kteří Ho milují: život pokojný, život ve všem blažený, život, jenž nezná ani stáří, ani věku, ani smrti, — život, jehož nekalí ni nejmenší mráček žalu, život beze změny, »život věčný!«

Seberte nyní, přátelé, v mysli své dohromady vše, co jsem vám tu mdlými a chatrnými slovy o nebeské slávě napověděl, a já se vás pak zeptám: Nestojí to nebe za práci a přičinění naše? Jsou všechny ty naše modlitby, práce, almužny, posty a skutky kající ku přirovnání k odplatě nebeské? »Ba ani utrpení nynějšího nelze rovnati oné slávě budoucí,

která se zjevití má na nás,« dí sv. Pavel. (Řím. 8, 18.) A sv. Augustin dokládá: »Kdybychom museli od země až do nebe stoupati po řebříku, jehož příčle by byly samé ostré nože, — ani na chvíli neměli bychom váhati léztí vzhůru, kdyby třebas jen jednoho dne v nebi se nám za to dostalo!«

Než, člověče, ani tolik Bůh od tebe nežádá, On ti nabízí celé věčné nebe mnohem laciněji, »služ mi,« žádá od tebe; a kolik asi let? Snad tisíc let, aneb osm set, nebo sto let? Nebylo by to mnoho za odplatu věčnou; ale ani tolik On nežádá, nýbrž podmínky Jeho zní: »Služ mi jen těch několik krátkých let svého života, nic více, a já ti za to dám nebe, věčné nebe!«

Ó bratře, sestro má v Kristu! Slyšíš to? Za tak malou službu i tobě nabízí Bůh nebeský ráj! Již uchystáno jest tam místo tvé! . . . Nuže, přijal-li jsi nabídku tu? . . . Rci, a pověz dnes, co jsi až dosud pro to nebe učinil? Zda jsi jen rukou hnul, anebo jeden krok obětoval? . . .

Není-liž pravda, že jsi dosud ničeho neučinil k získání nebe, nýbrž naopak, ty's nebem pohrdal jako malichernou věcí, která ti ani za řeč nestojí . . . ano, to nebe věčných radostí ty's, ó člověče, zaprodal, vyhodil za bídnu rozkoš tělesnou, za mizerný groš nepoctivého zisku, za kratičké ukojení své žádosti! . . . A víš, co do dneška pro nebe kuješ? — Svatá Hildegarda měla kdysi podivné vidění. Spatřila jakousi kovárnu, u kovadliny stálo malé děcko, majíc v levé ruce žhavý prut železa, v pravé pak kladívko, kterým do prutu bušilo. Co rána padá za ranou, dorostlo dítě v jinocha; ale i ten pokračoval v díle dále. Co rána na ránu dopadá, stal se z jinocha již muž; avšak i ten stoje u kovadliny bušil dále, až se všechno otrásalo; v brzku však byl z muže stařec, kterýž konečně v práci umdlél, pustil kladivo i prut, a zemřel. Sv. Hildegarda chtěla věděti, na čem to ten člověk po celý život pracoval. I dívala se za jeho duší. Ta se brala přímo ku bráně nebes — a aj, tu ležela práce celého jejího života, totiž ukovaný ze železa trám, který jako obrovská závora zavřel navždy duši bránu nebeskou. A to, to činí mnozí lidé hříchy svými po celý život svůj.

A dnes, bratře milý, kdybys zemřel, najdeš snad také nebe zavřené svými hříchy, jako těžkými závorami. Ó běda! Tam teprve poznáš, co jsi ztratil, a zač jsi to ztratil! — O králi Lysimachovi se vypravuje, že byl jedenkrát v tuhé bitvě. Jižž kynulo mu vítězství, ale tu pocítil ukrutnou žízeň. Jsa choulostiv, nechtěl déle žízeň snášeti, a raději se poddal i s vojskem nepříteli, aby se mu jen dostalo vody k napití. Sotva však se napil, zahodil nádobu na zemi, a pln zoufalství zvolal: »Co jsem to učinil?! Za ten doušek vody dal jsem svou říši, svou korunu, své vojsko, svou česť!!« — Chceš, hříšníče, i ty jedenkrát takto naříkati: Co jsem to učinil? Nebe, věčné, krásné nebe dal jsem za doušek hříchů!

O, ty's nikdy nepovážil, co hříchem svým ztrácíš, není-liž pravda? Dnes však to víš, oč tu jde, a co nebe obnáší. Nuže, dokaž Bohu, co ti milejší, patření na Jeho tvář, či ohyzdné tvé hříchy? — Tu stojíš opět na rozcestí! Chceš snad dále cestou dosavadní kráčet, jež vede k jisté ztrátě nebe? . . . Ó slyš, jak milým a laskavým hlasem zve a volá tě dnes nebe ku pokání! —

Jak? Ty ještě váháš? Již máš jen krátký čas a k tomu nejistý, ó probůh, neobmeškej dobré této příležitosti. Jeden krok žádá od tebe Bůh zřici se onoho hříchu — ty víš kterého, jenž tak dlouho již duši tvou svírá; jeden krok ku pokání! — Nestojí to nebe za to? —

Ó, rozhodni se dnes na tom a ustanov sám u sebe: Ano, do nebe musím, stůj co stůj; musím-li se i zřici nejmilejšího hříchu svého, musím-li i odložití ten a onen zlý návyk, musím-li i přetrhnouti onu známost, ony přátelské styky, musím-li i odprositi svého úhlavního nepřítel, odvolati tu a onu křivdu, musím-li i generální zpověď vykonati, vše, vše chci podstoupiti, nic mi nebude za těžko, jen abych nebe, to věčné, blažené nebe získal!

»Ó Maria, ó svatí andělé a patronové naši! K vám si žádáme přijíti! Ó vyprostež nám té milosti, bychom z lásky k nebi již jednou hříchu se odřekli, a pak na cestě pokání až do smrti setrvali. Jak rádi chceme život nám ještě zbý-

vající obětovati Bohu, jen když nám otevře jednou bránu ráje, a přijme nás v počet svých vyvolených! Amen.

V.

P e k l o.

„Kdo z vás bude moci bydleti
v ohni šířajícím? Kdo z vás
bude moci bydleti s horkostmi
věčnými?“ Isai. 33, 14.

Úvod.

Dositheus nazýval se mnich, jenž r. 553. po Kristu v pověsti svatého zemřel. S podivením bude však každému, uslyší-li, že muž ten vedl prve život zhýralý, prostopášný. Co asi přimělo jej k odřeknutí se světa, co obrátilo mysl jeho tak důkladně a trvale? Slyšme! — Dositheus byl syn jistého vojevůdce v šestém století po Kristu, kterýž jej velmi rozmařile vychoval, zejména ničeho ani o Bohu, ani o věčnosti mu nesdělil, aby mu prý věci ty život neznepokojovaly. Tak vychován, žil mladý muž, oddávaje se celým srdcem rozkoším a radovánkám světa. Ačkoliv odcizen svaté víře křesťanské, byl přece srdce citlivého a dobrého. Jedenkrát zaslechl vyprávěti o svaté zemi a vzácných pamětnostech jejích, a tu jej pojala neodolatelná touha, spatřiti to vše na vlastní oči. I doléhal na otce tak dlouho, až k tomu svolil a svého dobrého přítele za průvodce mu dal. Šťastně se dostali do Jerusalema a zde navštívili všechna ta místa, památkou Spasitele posvěcená. Mimo jiné přišli i v zahradě Getsemanské na ono místo, kde Kristus Pán započal přehořké utrpení své. Zde spatřil Dositheus veliký obraz, představující muka zavrženců v pekle. Úzkost a strach pojaly jej, když tu ponejprv uslyšel o pekle a hrozných mukách v něm. A to byla pro něho ona šťastná hodina, kdy milost Boží dotkla se duše jeho. Jako strnulý stál před obrazem, když se tu vedle něho objevila jakási vznešená paní nevýslovné krásy a laskavě jala se mu vykládati rozličné

tresty, jichž se hříšníkům za rozličné jich ohavnosti dostává. Tu pocítil Dositheus celou hříšnost svého dosavadního života, a hluboce dojat, tázal se, co by činiti měl, aby ušel hrozným těm mukám. »Milý synu, trvej na modlitbách, uč se zapíratí sebe a chraň se hříchu, tak ujdeš mukám pekelným.« — Po té zmizela paní — v níž poznal Dositheus Marii Pannu — ale hluboký zůstal mu v srdci dojem její slov. Od té chvíle vyhýbal se všemožně světu, zřekl se i požívání masa a pilně se modlival. Dozvěděl pak se, že v Gaze stává klášter, vyžádal si přijetí do řehole, a zde vedl až do skonání život příkladný a svatý. —

Rozmilí v Kristu! svatopostní čas, ježž nám ustanovila Církev svatá ku pokání a duchovnímu obnovení, již valně pokročil, ba z větší části již minul; nuže, pokročilo-li pak tou měrou i vaše pokání?

Aj, hříšníče, ukázal jsem ti v minulých řečích, jakými mocnými pobídkami volá tě Bůh k obrácení. Posledně otevřel jsem před tebou nebe, abys poznal a pochopil, co ztrácíš hříchem svým, abys ocenil hroznou tu ztrátu dříve, než tě potká. Ty jsi se přesvědčil a uznal to sám u sebe, že věru stojí to nebe za to, by člověk zřekl se navždy hříchu a sloužil Bohu. Nuže, učinil jsi tak? —

Než, co to slyším za odpověď na všechny mé o nebi výklady? — »Já nechci býti zrovna svatým v nebi, jsem spokojen, když se dostanu jen do očistce!« — Ano, tak mluví mnohý a myslí si při tom: do očistce mohu i s hříchy! Ale, chyba lávky! — to nevíš, příteli, co očištec jest. Očištec není místo trvalého a věčného odpočinku, nýbrž jen přechodního. Očištec není nic jiného, než — abych tak řekl — předsíně nebe, do nížto přicházejí duše spravedlivé, v milosti Boží zesnulé, jichžto nebe jest jisté, aby zde odbyly ony časné tresty, které nedokály na zemi, aby pak po čase úplně očištěny vešly do radosti nebeské. Posledním cílem člověka na věčnosti jest tedy jen nebe, anebo peklo! Následovně říkati: nechci býti právě svatým v nebi, znamená tolik, co voliti si peklo!!

A voliti si dobrovolně peklo, — abys hřešiti mohl, — ó člověče, víš, co znamená to slovíčko peklo? — Ne, ne, příteli, ty to nevíš, ty neumíš představit si v celém dosahu, co je peklo. Ba, snad ani jediný z vás, přátelé, to nepovážil, a nerozvážil si sám u sebe: Tedy i mne čeká na věčnosti vlastně buď nebe anebo peklo, jedno z obého, a nic jiného! . . . A jak? směřuje můj dosavadní život k nebi? . . . ty nesčíslné hříchy k nebi? ta moje posavadní vlažnost, ta netečnost k Bohu, ta nedbalost o duši — ukazuje to do nebe? ty špatné zpovědi moje, bez pravé lítosti a bez polepšení, směřuje to do nebe?! . . . Ó nikoliv; — tedy kam? — kam probůh?! —

Kam? — Ó pojď příteli! dnes ti ukáži to místo, kam míříš hříchy svými. — Jak známo, zkouší klenotník diamant, aby se přesvědčil jest-li pravý, na jiných kamenech zkoušecích: Vzporuje-li tvrdost jeho všem, zkouší jej ohněm, a tomu povolí. Aj, hříšníče, podobně zkouším i já to srdce tvé, čím by se pohnulo k lítosti. Nepohnulo-li se dosud k žádnému tomu hlasu — zkusím je dnes v ohni, v onom totiž ohni, o němž di Písmo sv.: »Kdo z vás bude moci bydleti v ohni šířajícím?« . . . Popatřením v oheň ten již mnohý hříšník se vzpamatoval a zachránil duši svou, jako onen Dositheus; protož slyš i ty, hříšníče, dnes pátý hlas ku pokání tě volající:

„Pomni, člověče — co je peklo!“

Komu z vás, přátelé, nebyl by snad tento předmět po chuti, ten věz, že svatá povinnost káže mi, o něm k vám promluvit; a kdybych mlčel, bylo by to tolik, jako kdybych zakryl křovím nebezpečnou jámu na cestě, abyste tím snadněji do ní upadli -- a toho neučiním!

• Ó Bože na nebi, propůjč mi na chvíli klíče k těm branám zevnitřním, abych otevřel hrůzné žaláře, ne snad, aby propuštění byli nešťastní obyvatelé jejich, nýbrž abychom my, patřící je v duchu, tím více ve skutečnosti se jich báli! — Matičko Maria! vypros mi dnes vhodných slov k rozjímání tomuto, by posloužilo k záchraně nesmrtelných duší od záhuby věčné!«

Díl I.

Nebojte se, rozmilí v Kristu, že vám nyní počnu vyličovati hrůzy pekelné přepjatými barvami a děsivými obrazy; toho věru není třeba; dosti na tom, co nám Kristus Pán o tom zjevil; na tom přestanu, nic ze svého nepřidávaje. Co v pekle jest, nikdo neví, leč Bůh. Bůh tedy nechť mluví k nám!

Podle evandělia sv. Lukáše (16.) vyprávěl Kristus Pán mimo jiné také podobenství o bohatci a chudém Lazaru, a pověděl netoliko, jak se měl každý z nich zde na zemi, nýbrž také jak na věčnosti; a toho si dnes dobře všimněme! »I stalo se,« vypravuje Spasitel, »že zemřel Lazar žebrák a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova. Umřel pak i bohatec a pohřben jest v pekle!« Málo slov, ale co vyznamenávají! Ach přátelé, představte si, jak děsný byl asi soud tohoto nešťastníka tam na věčnosti! Otevřena také kniha života jeho, obracen list za listem a všechny skutky vážený na váze spravedlnosti Boží. Ale ach, mísa skutků zlých již přeplněna a na mísku dobrých nemá nešťastník, co by položil, neboť poklady jeho, v něž doufal, zůstaly na zemi a přimluvčích nemá také žádných, vždyť lakomec nepodal Lazaru ani těch drobtů se stolu padajících. V úzkosti smrtelné očekává svůj ortel. A jaký jest to ortel? Viděli jste, přátelé, kdy bouří v horách? Viděli jste tam ty děsné blesky, slyšeli jste rachot hromu, jímž otrásá se země v základech svých? Než hrůznější jest blesk z očí soudce rozhněvaného, děsnější ortel zdrcující z úst jeho, když dí bohatec: »Odejdi ode mne zlořečený do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a andělům jeho.« (Mat. 25, 41.) — A také se mu nyní otevřela brána věčnosti, ale ta druhá, jež vede do věčného zahynutí, a »bohatec pohřben jest v pekle.«

Na základě těchto slov Ježíšových uvažujme, přátelé, jaké má peklo tresty.

1. První trest nešťastníkův těch jest podle slov Kristových **odloučení, zavržení od tváře Boží**. Není jinak; hřích smrtelný jest sám v sobě odtržení a odvrácení se člověka od Boha, a

kdo tudíž ve stavu smrtelného hříchu, bez pravé litosti zemře, zůstane ve stavu odloučení a toho i Bůh odloučí na věky od sebe. — Řekneš snad: »A co na tom? Nežije hříšník takový již zde celé měsíce, ba celá léta bez Boha, odtržen, odloučen dočista s duší svou od Něho? A jak viděti, nic ho to netrápí, aniž znepokojuje!« — Ovšem, zde živ jsa v temnostech, nepocituje odloučení svého; ale tam, tam se mu oči otevrou, tam teprve pozná, že Bůh jest nejvyšší, nejdokonalejší dobro a cíl člověka: tam teprve jeho duše sprostěna vazeb a klamů pozemských pocitů v sobě v celé síle tu neodolatelnou touhu po Bohu; pocítí, že jen pro Boha jest stvořena a že nikde není pro ni pokoje a odpočinutí, leč v Bohu. Jako mocný magnet potáhne ji touha ta bezděčně k Bohu, ale od Něho uslyší: »Pryč! odejdi ode mne!« Spatřivši při soudu jen stín veleby a krásy Božské, teď dvojnásobnou tíhou pocituje, co jest to, Boha ztratiti! — Když kdysi král David odsoudil syna Absolona, by se mu na oči neukázal, tu zdál se tomuto býti trest ten tak velikým, tak nesnesitelným, že vzkázal domů: »Vyřídte otci mému, buď ať mně dovolí patřiti na jeho tvář, aneb ať mne dá zabiti!« — Ó co teprve pocítí nešťastník zavržený od tváře Boží, když si řící musí: »Bůh tedy není již otcem mým a já nejsem již synem jeho! — Ó Bůh mne již nemiluje — Bůh mne nenávidí — Bůh mne zavrhl! — Bůh jest mi nepřitelem, a již nikdy, nikdy se na mne neudobří! Ó jaká to bolest! Svatý Jan Zlatoústý praví: »Byť i tisícero muk pekelných jsi napočítal, nepojmenuješ mezi nimi ani jedné, která by se této bolesti vyrovnala!«

2. Ale na tom není dosti! Spasitel praví o bohatci, že pohřben jest v pekle, t. j. **ztrátou Boha ztratil nešťastník i nebe, vyloučen jest z nebeské radosti a blaženosti**, vyloučen ze společnosti andělův, odloučen od Marie Panny a všech přátel Božích! Ale co, kéž by byl odloučen tak, aby jich ani okem neviděl! Ale Spasitel dí, že zdvihna oči bohatec v pekle a sám v mukách jsa, užírl zdaleka Abrahama a Lazara v lůnu jeho. (Luk. 16, 23.) A tak vidí zavrženec zdáli kůry andělů a slyší to vítězné, radostné alleluja nebešfanův; ano, on vidí mezi nimi své přátele a známé se radovati, on tam vidí

v blaženosti právě ony duše, jimiž na světě pohrdal, pobožníků, pošetilců, bláznů a jiných jím spílal, ti se nevýslovně radují — a on? Ó každý ten pohled vzhůru nová a nová muka mu působí! Závist neukrotitelná probudí se v něm, záští a hněvem bude zuřiti proti nebi, a klnouti bude všem jeho obyvatelům — jakž předpověděl prorok Isaiáš (65, 12): »Služebníci vaši veseliti se budou a chválu zpívati budou pro radost srdce, vy pak křičeti budete pro bolest srdce, a pro setření ducha kvíliti budete.« . . .

3. Než, jak šťastni byli byste zavrženci, kdyby tímto byl konec vašich muk; ale nastojte, nyní teprve pravá muka počínají! — **Trestání a trápení budete těmi smysly nejvíce, jimiž jste se prohřešili.** — Oko tvé, nešťastníče, trápeno bude děsnou tmou; ne já, nýbrž sám Kristus nazývá ji »temnoti zevnitřní« (Mat. 22, 13.), a Job »zemí bídý a temnoti, kde jen stín smrti a věčná hrůza přebývá.« (Job 10, 22.) — Ó jak úzko bývá člověku, musí-li jen hodinu v čiré tmě trávit! — a tam? »Na věky věkův světla neužří!« (Žalm 48, 20.) — Sluch tvůj trápen bude zoufalým nářkem zavrženců, neustálým řvaním ďáblů, zlořečením a rouháním se Bohu! Ne já, nýbrž sám Kristus dí, že jest tam »pláč a skřipění zubů« (Mat. 22, 13), jež kosti proráží, a Písmo sv. dokládá, »zvuk hrůzy vždycky v uších jejich.« (Job 15, 21.) — Ó mrzká žádosti očí a uší, jak draze budeš splacena! — Čich tvůj trápen bude nesnesitelným, morovým zápachem. — Cit pak na celém těle mučen bude ohněm; neboť dle slov Spasitelových volal bohatec z pekla: »Otče Abrahame! smiluj se nade mnou, a pošli Lazara, at omočí konec prstu svého ve vodě a svaží jazyk můj, nebo se mučím v tomto plameni.« (Luk 16, 24.) — Tu, drahý příteli, nechť se nad tím pozastavuje svět, nechť se posmívá nevěrec, upříti, vyvrátiti to nemůže nikdo, nikdo, že jest peklo a v pekle že jest oheň! Málo která pravda jiná jest v Písmě sv. tak často a tak určitě potvrzena, jako tato. Zkoumati však a zpytovat, jaký to asi oheň jest, jenž hoří, ale nesvití, pálí a mučí, ale neusmrcuje, to, přátelé, bylo by marné namáhání. Dost na tom, co nám Písmo sv. dí (V. Mojž. 32, 22.): »Že to oheň, jež zapálil Bůh v prechlivosti své a v hněvu svém ku pomstě

a potrestání hříšníků; oheň tedy, jenž jakožto nástroj hněvu Božího daleko palčivější jest, než oheň náš pozemský. — A přátelé, mám vám teprve vysvětlovati, že pálení ohněm ze všech holestí nejstrašnější muka jsou pro člověka?! Ne nadarmo táže se již prorok Isaiáš: »Kdo z vás bude moci bydleti v ohni šířajícím, kdo z vás bude moci bydleti s horkostmi věčnými?!« (33. 14.) . . . Ó duše křesťanská, můžeš postihnouti myslí svou všecka ta muka, jež jsem ti jen stručnými slovy Pisma sv. zde naznačil? Ano, i sem můžeme obrátiti výrok sv. Pavla: »Žádné oko nevidalo, žádné ucho neslychalo, žádné srdce nepocítilo, jaká muka připravil Bůh těm, kteří Ho nenávidí.« —

4. A přece říká mnohý: „**Buďsi, přijdu-li do pekla, však tam nebudu sám, nýbrž naleznu tam velikou společnost, a to samých veselých kamarádů!**“ — Ó pošetilče, kéž bys pochopil, co to mluvíš! Ovšem na světě bývá to úlevou člověku trpícímu, nalezne-li soudruha v neštěstí a bolesti; ale tam, — těš se jen, těš! — to nebudou již ti veselí kamarádi, jak jsi je znal na světě, nýbrž obludy příšerné a hrůzoděsné; bude to společnost vrahů, zlodějů a lupičů, opilců, ohavníků a ohavnic, nejhorší vyvrhel to vši společnosti lidské! A k těm a s nimi býti na vždy upoután, nevím, příteli, jakou ti bude útěchou. Vypravuje se, že jistý tyran Mezentius hroznou smrtí trestal lidi. Kázal totiž odsouzence pevně svázati k jiné mrtvole na tak dlouho, až by ve strašném tom objetí ducha vypustil; avšak hroznější muka bude působiti v pekle zavrženec zavrženci. Ovšem shledá se tam mnohé dítě s rodiči svými, kteří je pro peklo byli odchovali, ale jak jim tam bude klnouti za to! Shledá se tam i mnohá dívka svedená s ošemetným svůdníkem svým, ale jaké to bude shledání, jaké vyčítání na vzájem! I žena mnohá nalezne tam svého muže opilce, surovce, cizoložníka, avšak jaké to bude shledání?! Jeden bude spatřovati v druhém příčinu a původce svého neštěstí, jeden druhého bude mučiti děsnými výčitkami a tak žádnému shledání to nebude k útěše, ale čím více kamarádů, tím strašnější bude trýzeň, tak jako na oheň čím více dříví házíš, tím větší žár!

5. Než, drazí přátelé, utrpení to ještě není celé peklo,

neboť Spasitel náš vypravuje také, co odpověděl Abraham bohatci na prosbu jeho. Řekl mu: »Synu, rozpomeň se, že ty's vzal dobré věci své v životě svém a Lazar též zlé!« — **A tuto výčitku bude každému zavrženci činiti jeho vlastní svědomí!** — Ó kdyby mohl vinu zkázy své uvaliti na jiného, kdyby říci mohl: »Bůh jest tím vinen, ďábel, ten a onen člověk jest tím vinen, že jsem zde« — ale — »nikoli,« musí sobě říci, »Bůh není vinen, On byl ke mně tak dobrý, tak shovívavý a já měl od Něho tolik milostí a pomůcek ku spasení! Ale já odkládal! Ó jak snadno mohl jsem býti spasen, jako tam ti služebníci moji, hle, tamto již stál trůn pro mne uchystaný — Bůh sám mi nabízel ruku ke smíření, jediný krok žádal ode mne, jednu upřímnou zpověď, a náruč Jeho byla mi otevřena, ale já nechtěl! Ó běda mně, nestálo mne to peklo mnohem více? Kéž bych byl jen čtvrtý. ba jen stý díl té péče a starosti věnoval Bohu a duši, jižto jsem světu obětoval! A co jsem měl na světě? Stojí ta špetka těch bídných rozkoší, těch pošetilostí za tu trýzeň zde? Ó já pošetilec! Nehrozili mi, nekárali mne rodičové, přátelé, kněží? Nepředpovídali mi zahynutí v pekle? A já bloud, já se jim smál, já měl peklo za báchorku, za výmysl kněžský! Ó jak trpce pykám za nerozum ten! Ó proklaté ty knihy a noviny, ti svůdníci, jižto mne o víru v peklo připravili! . . . Však ne, nikoliv, žádnému nemohu přičítati vinu pekla svého, než jen sobě, ano sám, jen sám jsem vinen tím neštěstím!« — A tyto výčitky svědomí, to je ten červ, o němž dí Spasitel, že uvnitř hlodá a hryže, mučí a trápí, ale nikdy neumírá. (Mark. 9, 47.)

Takto tedy ne já, nýbrž sám Kristus Pán vypisuje nám hrůzy a tresty pekla. Kdo chceš slovo jeho bráti v pochybnost?!

A jak, ví svět o tom pekle? — Ví! — A věří v ně lidé? — Po většině věří! — A utíkají před ním? — Nikoli, nýbrž sami jako slepí do něho pospíchají, jakoby se ho již dočkati nemohli. Raději do pekla, nežli zřici se oblíbeného hříchu; raději do pekla, než navrátiti cizí statek, raději do pekla, než usmířiti se s úhlavním nepřitelem. raději do pekla, než zanechati hříšnou známost; tak smýšlí, tak jednají teď lidé. Což divu, že, jak

Kristus sám dí, »u velikém počtu spěchají lidé na prostranné cestě, která vede k zahynutí.« (Mat. 7, 13.)

Nuž, milý křesťane, nejsi-li pak i ty mezi nimi? Z odpověz si dnes tu otázku, nespěcháš-li i ty s tím velikým množstvím slepě do pekel? Nehrozíš se ohně, neděsí tě nic ty muky vypsané? — Ovšem, ovšem, již pochopuji všechny ty muky pekelné, byla by takto dětskou hříčkou, pouhým žertem, ale co peklo vlastně peklem činí, jest: jeho věčnost. O tom

Díl II.

Slovutný misionář, kněz Bridain, líčí nám peklo takto: Temná jeskyně, jejíž zdi a konců nelze dohlédnouti, naplněna jest sténajícími nešťastníky. S očázeného stropu visí dolů ohromné kývadlo hodin, zvolna sem tam se pohybující; tlukot jeho zní: »navždy — navždy, nikdy — nikdy!« Tu z jednoho kouta zvedá se jedna z těch příšerných postav, nedávno sem uvržená, ohlíží se vůkol okem vytřeštěným a dutým hlasem, v němž zračí se všecka ta bolest a zoufání, táže se souseda svého: kdo pak mi přece poví, kolik to hodin jest a kolik let mi zde již uběhlo? — Avšak s ďábelským chechtotem odpovídá jiný hlas sípavý: haha! kdo se tu ptá na hodiny? což nevidíš, že nemají ani ručiček, ani ciferníku? neslyšíš ten tlukot jejich »nikdy — nikdy, navždy — navždy?« Zde, není hodin, ani dní, ani měsíců a let; zde jest jen stejná, čirá věčnost, slyšíš, věčnost beze změny; a proto vícekrát se neptej na hodiny! — Omráčen odpovědí, tou sklesne nešťastník na své lože palčivé a všechno opět ztichne, jen kývadlo se stropu vede svou dále, a »nikdy — nikdy, navždy — navždy« ozývá se zase černou klenbou. —

6. A nemá snad pravdu P. Bridain? Netvrdí sám Spasitel s největší určitostí: »Odejděte ode mne do ohně věčného!«? (Mat. 25, 41.) A jinde zase: »Půjdou tito do trápení věčného«? (Mat. 25, 46.) Nepíše sv. Jan ve zjevení svém (20, 90): »Budou mučeni dnem i nocí na věky věkův?« Co jiného znamenají slova ta, nežli že peklo jest věčné?! —

Než, má duše drahá, víš, chápeš rozumem svým: **co je věčnost?** — to ani já ti pověditi nemohu, k tomu nestačí jazyk můj; ale bohonadšený biskup a osvícený učitel Církve, sv. Alfons Liguori, podává nám tento obraz věčnosti. Představte si, že celinký svět by se proměnil v písečné moře, nedostihlé oku lidskému: Jednou pak za 20 tisíc let přiletěl by ptáček a odnesl by z něho jedno jediné zrnko písku. Čítejte, kdy, za kolik millionů a tisíců millionů let odnese to celé moře písku? — Nám zdá se, jakoby nikdy k tomu nepřišlo, nicméně však přiletěl by přece jednou a odnesl by poslední zrnko písku; avšak byla by pak u konce věčnost? Nikoliv, pak by teprv dále počínala!! Jidáš a onen bohatec v evangeliu, trápí se již 18 set let v ohni pekelném, ale po 18 tisících, po 18 millionech let budou tam ještě, a ani o den neubude muk jejich! — Ach, přátelé! ztratiti Boha, jak jsme slyšeli, jest veliké neštěstí, — ale což, ztratiti Ho na věky, na vždy?! Uprostřed pekelné společnosti hořeti v ohni, děsná to muka; však v mukách těch zůstati na věky, co to teprve?! — Fulko byl muž, jenž žil, jako většina mužů žije, více dbaje o svět a požitky jeho, než o Boha a o duši; ale jedna noc jej vyléčila. Jedenkrátě totiž nemohl nikterak usnouti. Obracel se se strany na stranu, ale spánek nezavřel očí jeho. Mrzut na takové nucené bdění počal leccos na mysli přemítati. Mimo jiné napadlo mu: co by ti musil někdo dáti, abys takto dvě nebo tři léta na jednom místě ležel ve tmě, bez přátel a společníků, bez zábav? — Jakže? — a nebudu jedenkrátě v skutku takto odpočívati, buďto v nebi anebo v pekle? a na jak dlouho? tu i tam na věky věkův! — Ach, mně nesnesitelně jest krátký čas ležeti zde na měkkém loži, a beze vší bolesti? — kterak bych to snesl ležeti v ohni pekelném, v mukách bolestných, na věky věkův?! — A hle, pomyšlení to tak jej dojalo, že vale dav všemu světu, odešel do kláštera. —

7. Věčné peklo, — víš, bratře, co to znamená? Nejen, že trvá bez konce, **ale že v něm není žádné úlevy muk a bolesti!** — Zde, na světě, i největší bolest aspoň na chvíli ukojí spánek. Chudšas sní, že jest bohat, churavec, že je zdrav,

aspoň malá to úleva; ale tam žádný spánek, ani na chvíli nezavrou se oči, ani sen nepotěší ducha, tam stálá, čirá skutečnost: jsem v pekle a vůkol mne jen peklo! Zde, nechť rána tvá sebe bolestnější, rci jen s odevzdaností do vůle Boží: Pán dal, Pán vzal, buď jméno Jeho pochváleno! Spoj bolest svou s trpícím Ježíšem, vyslov, vzývej důvěrně to přesladké jméno Ježíši, Ježíši můj, a s každým »Ježíš« krůpěj balsámu skane do zraněného srdce tvého. Mohu ale tak těšiti duši zavrženou? Ó, ani to jméno Ježíš nelze jí zbožně vysloviti — třeseť se hrůzou před ním, ale úlevou jí není! Ó kdybych mohl jíti a zvěstovati těm nešťastníkům tu novinu: muka vaše budou dlouho, dlouho trvati, ale jednou — nemohu říci za kolik millionů let — trochu se umenší! — Slovem tím, přátelé, proměnil bych peklo v učiněné nebe a místo kletby a rouhání počali by nešťastníci radostným hlasem Boha chváliti. Než, podle slov samého Ježíše nedostalo se boháči ani krůpěje vody ku svlažení jazyka; tedy žádného občerstvení, žádné úlevy tam není!

8. Věčné peklo — viš, bratře, co to obnáší? To obnáší tolik, že tam není **ani nejmenší naděje na skončení muk!** — Lékaři učí, že každá bolest, dosáhnuvši stupně nejvyššího, musí se buď zmírniti, anebo konec učiniti životu člověka. Není-li v pekle úlevy, zdaž je tam smrt? — Konec muk? Ó běda, ani smrti tam není! To právě zaměstnání těch zavrženců, že vyhledávají smrt, smrt buďsi jakákoliv. »Ó smrti,« volají, »kde jsi? Kde, kde je ten provaz, kde dýka, jed, revolver, jímž jsem na světě konec učinil své hanbě a bolesti?! Ó plamenové zžíraví, proč nás nezničíte? Červi hlodaví, proč nás neztrávíte?!« Marné volání! Pravíť Pismo sv.: »V těch dnech hledati budou lidé smrti, a nenaleznou jí; žádati budou zemřítí a smrt uteče od nich!« (Zjev. 9, 6.)

Není žádného tedy z pekla vysvobození? Žádného, naprosto žádného! Pravíť sám Kristus, že odpověděl Abraham bohatci: »Mezi námi a vámi propast veliká utvrzena jest, a nemůže nikdo odtud k vám, a ani od vás k nám přijíti!« (Luk. 16, 26.) Ó křesťane! Rozvaž, co to jest pro člověka trpícího: nemíti žádné, žádné naděje na vysvobození!! . . .

9. Co tu zbývá nešťastníkům těm, nežli — **děsné zoufání!** — Ó světe, kéž ti možno jen na chvíli poslechnouti ten nářek v pekle, to bédování srdce rvoucí, ten pláč a skřípění zubův! A kdyby sobě slzami těmi pomohli, ano kdyby dovolil Bůh, aby za tisíc let jednu slzu prolili, a až by slzami těmi vyplněna byla propašť mezi nebem a zemí, aby smazán byl jeden hřích jejich: ó jak rádi by vzali na se pokání to, — ale na všechen pláč a nářek odpovídá prorok: »Co křičíš nad zkázou svou? Nezhojitelna jest rána tvá!« (Jerem. 30, 15.) —

Sem, sem pospěšte hříšníci a hříšnice, jenž o pokání, o zpovědi nechcete ani slyšeti, vizte a slyšte zoufání nešťastníka v pekle, který také zatvrzele pokání odpíral. Ó jak rád by se teď polepšil a pokání činil, ale nemůže! On ví, že Bůh jest nejvyšš milosrdný, a přece na věky od Něho odpuštění nedosáhne; on trpí, trpí nesmírně, a přece ničeho si tím nezaslouží . . . všecka muka nadarmo! Óh, jaký to děsný stav! Ó jak proklíná tu hodinu, kdy se narodil, i ten život, jenž ho nosil, proklíná i ty bídíky, kteří ho k prvnímu hříchu byli svedli; on proklíná sebe i všecken svět v divém zuření . . . Než, dosti již; zavřete se opět brány hrůzoděsné, a Bože nedej, abyste se někomu z nás jednou vskutku otevřely!

10. Nyní jste slyšeli, přátelé, popis pekla, a to nikoli z mé hlavy, nýbrž z úst Kristových! Jak, necháte se ještě klamati a šáliti lidskými řečmi, **že není pekla a nemůže ho ani býti, anot' věčné peklo odporuje spravedlnosti Boží!** — Odpovězte jim a řekněte: Že spravedlnost Boží právě žádá věčného pekla, aby, jako za časné dobré odplácí věčnou odměnou, taktéž i časné zlé trestala věčnou pokutou! Ano, těžké přestoupení zákona věčného vyžaduje také věčný trest, tak káže již rozum lidský. Dobře dí sv. Terezie: že nesmrtelné bytosti ničím není to, co konec bere; protož i peklo, kdyby věčné nebylo, přestalo by býti pravým trestem pro hříšníka; neboť »byť i milliony let trvalo,« mohl by říci hříšník Bohu, »co na tom. jednou přece bude konec, a pak mne musíš vzíti do nebe!« — Ano, kdyby peklo nebylo věčné, byl by člověk ve své náruživosti mocnější nežli Bůh! Kdyby peklo nebylo věčné, nížádný člověk by se ho nebál, jako se nebojí očistce;

kdyby peklo nebylo věčné, pak by se na nebi trůn Boží otrásal nepravostmi lidí, a na zemi byla by dokořán otevřena brána všemu zlořádu a zínatku! -- Ne, ne, moji drazí, peklo musí býti, důkazem nepopíratelným jest ta spustlost a znemravnělost světa nynějšího, anť celý svět hřeší, ale o řádném pokání nikdo slyšeti nechce! —

Protož, milý křesťane, dříve než odejdeš z tohoto místa, rozvaž ještě jednou, jaké to tresty hrozné čekají tam v pekle hříšníkův! A příteli, čím ty jsi před Bohem? — Nehrozí tentýž osud i tobě? — Ach, snad dnes již uchystáno tam místo pro tebe! Jižijž snad hoří ten oheň neuhasitelný pod nohama tvýma! . . . Čeho je tu potřebí? Jeden smrtelný hřích a náhlá smrt bez lítosti, bez pokání a — veta je po tobě na věky! . . . Příteli! Bratře! Nestojí to děsné neštěstí za to, bys napjal všechny síly své k jeho odvrácení? Bylo by srdce tvé tvrdší nad kámen diamant, aby je ani oheň pekelný nedojal?

Jistý mladík, doma v bázni Boží jsa vychován, sveden jest zlými společníky k životu prostopášnému. Ani prosby matčiny, ani hrozby otcovy nebyly s to, by jej napravily, ba naopak, byl ještě tvrdošíjnější. Tak uběhl nějaký čas. Kdo však popíše udivení lidí, když jednoho dne spatřili téhož mladíka ve chrámě se modliti? Ale udivení všech vzrostlo ještě výše, když přiklekl do zpovědnice, a po skroušené zpovědi ke stolu Páně! Každý byl žádostiv zvěděti, co asi pohnulo jej ku pokání. Byl to sen podivný. »Zdálo mi se,« vyprávěl mladík, »že jedu po dráze. Sedě ve voze, slyším čas od času oznamovati stanice, kde vlak zastavil, a délku zastávky. Tu opět zarazí vlak, a jakýsi strašlivý hlas volá: »Stanice peklo! Zastávka na věky věkův!« — a dvířka přede mnou se rozltnou, abych vystoupil! Leknutím jsem se probudil, studený pot leje se mi s čela, chci vstáti, ale nemohu. Celou hodinu to trvalo, nežli jsem se vzpamatoval!« —

Aj, člověče, i s tebou ujíždí vlak rychlostí blesku, — život to každým dnem, každou chvílí ubývající, — a k jaké stanici? Ó uznej to a přiznej se, že jedeš také ku stanici věčného pekla! — Nuže, dnes musíš rozhodnouti, pojeděš-li

dále na těchto kolejích, anebo chceš-li ujíti tomu hroznému osudu! Ještě jest to možné, ale jak? — Víš, co činí vůdce parostroje, znamená-li, že jede se svým vlakem na nepravých kolejích, po nichž jiný vlak vstříc přijíždí? Bez meškání zarazí vlak, obrátí páru, a jede zpět na stanici, odkudž vyjel. — I tobě, milý příteli, není jiné pomoci, leč zastaviti na té cestě, kterou se béřeš, a vrátiti se zpět, odkud jsi vyšel, k Bohu, a na pravé koleje. Ano, jiného ti nezbývá: buď pokání, anebo peklo.

Jak? Jsi snad ještě na rozpaku, co činiti? Ó vzpomeň, co jest i nejtěžší pokání proti mukám pekelným, co by dali ti nešťastníci za jedinou hodinu, ku pokání jim povolenou! A ty posud otálíš s obrácením svým? Ó rei, proč odkládáš tím, co musí býti? — Dnes, dnes jest ti ještě nebe otevřeno, ale zítra bude snad již zavřeno, ztraceno. Protož prosím, zapřisahám tě, zachraň duši svou od věčného zahynutí, neodkládej, ale vrhni se k nohám Ježíšovým, a zvolej:

„Můj Ježíši, mé smilování! Cítím těžkou vinu svou, cítím, že již kolikráte zasloužil jsem trest věčný; ale, Pane, zde raději na zemi pal, muč a řež, toliko na věčnosti ušetři mne! — Ó Maria, nepřipust, abych, vykoupenec Syna Tvého, od Tebe byl na věky odloučen, ale spomáhej mi, bych Tebe spatřiti, a s Tebou Ježíše, Syna Tvého, na věky chváliti mohl.“ Amen.

VI.

Milosrdenství Boží.

„Jak vcliké jest milosrdenství
Páně a slitování Jeho nad těmi,
kteří se obracejí k Němu!“

Sirach, 17, 28.

Ú v o d.

V životopisech Otcův na pouštích Thebaiských vypravuje Rosveidus o jistém mladém mnichu, že ponoukán smyslnou žádostí nemohl déle snéstí přísnosti života poustevnického a utekl zpět do světa. Přišel do Egypta, spatřil zde jednoho dne sličnou dívku, kteráž dcerou byla jistého pohanského kněze,

a zahorev k ní láskou, žádal ji od otce za manželku. Otec však šel podle obyčeje prve otázat se o radu boha svého, co by činiti měl. A ústy modly odpověděl mu ďábel: »Nesmíš dáti dříve tomu člověku dceru svou, až se zřekne Boha a odprisáhne svatý křest svůj, neboť věz, že křesťan jest!« Těžká, hrozná to byla podmínka; ale co neučiní mladík smyslnou vášní zaslepený? Svolil konečně, zřekl se pravého Boha a Svatých Jeho a odprisáhl svatý křest. Avšak podruhé táže se otec modly, smí-li mu již dáti dceru svou? »Ať pohaní veřejně a potupí kříž, to znamení spásy lidské!« zněla zase odpověď, a mladík odpadlík splnil i tu podmínku a rouhal se sv. kříži. Ale ani teď neměl dojiti cíle svého; neboť na opětnou otázku otcovu odpovídá po třetí ďábel: »Ani teď mu nesmíš dceru dáti; neboť, ačkoliv on úplně se zřekl a opustil Boha, Bůh dosud neopustil jeho a střeží jej!« Když uslyšel odpadlý mnich slova ta, tu otevřely se mu oči vášní zaslepené a sklesnuv na kolena, zalkal pláčem bolestným: »Jakže, ó dobrotivý Bože!? — jest to možné?! já bídík, krivopřísežník, jsem Tebe zcela opustil, Tebe se zřekl, Tebe zapřel, odprisáhl Tobě, a Ty, Ty jsi mne přece neopustil? Ty stojíš ještě při mně, i když tak hluboko jsem klesl, Ty neodcházíš ode mne? — A Tebe můj dobrotivý, milosrdný Bože, mám se na vždy zřici? — Ó, ne, ne, buď si s Bohem, světe marný, a nech si rozkoše a vše, co tvého jest, já se vrátím zpět na svou poušť a tam do smrti své oplakávati budu hříchy, jimiž jsem urazil Boha tak dobrotivého, tak milosrdného!« A jak řekl, tak učinil. —

Příběh tento, v němž veliká dobrota Boží přivedla hříšníka ku poznání a obrácení se k Bohu, podnět mi dává zkusiti tohoto prostředku i na duších vašich.

Již zkoušel jsem rozličnými důvody pohnouti vás ku pokání; nejvážnější a pro člověka nejdůtklivější pravdy svatého náboženství před oči jsem vám postavil, posledně i hrůzy pekla věčného. Slyšeli jsme ten zdrcující ortel z úst Soudce nad hříšníkem: odejdi ode mne, zlořečený, do ohně věčného, jenž připraven jest ďáblu a andělům jeho od ustanovení světa! Pak otevřela se ta propast hrůzoděsná před očima

našima se všemi mukami, a z ní ozýval se zoufalý nářek a pláč, a zubů skřípění těch a takových nešťastníků, kteří, pokud čas byl, o pokání, o zpovědi ani slyšeti nechtěli, odkládali v nekajícnosti své a oddalovali správou Boží až — bylo pozdě, a smrtí skláceni jsou bez lítosti v hrob. Tyto hrůzy, tyto muky, jimž konce nebude na věky, tyto tresty, jimižto Spasitel sám tak často vyhrožuje, doufal jsem, že musí otrásti a pohnouti i srdcem nejzarytějším, ale co, — člověk hříchy zaslepený i ten tak pádný důvod dovede si vymluviti, dovede i tento nejsilnější hlas ku pokání volající lichými omluvami odbyti, jež tak často slycháme: »Co bych se já pekla bál? vždyť nejsem o nic horší, než jsou druzí lidé, vždyť nečiním nic zlého, ani nekradu, ani nevráždím, ani necizoložím, mně přece netřeba se pekla báti!« —

Nuž, co si mám počíti se srdcem tak zatvrdelým, jimž nepohne ani přísná spravedlnost Boží, věčným peklem vyhrožující? Co ještě by jím pohnulo?

Slyšel jsem z úst jednoho misionáře vyprávěti, kterak po dvě léta v jisté osadě konal sv. misie. Poněvadž osada ta byla spustlá a mnoho tu oveček ztracených, jal se prý misionář hned s počátku mocně bušiti na srdce hříšníkův a kázal o soudu, o přísné spravedlnosti Boží a o pekelném trestu, jenž čeká hříšníky nekající. Ale nastojte, posluchači polekáni a ustrašení vytráceli se z chrámu, vzdalovali se víc a více misie, tak že se úplně minula s cílem svým. Druhý rok přišel misionář opět, ale tentokráte ličil hříšníkům dobrotu, lásku a veliké milosrdenství Boží, jež prokazuje i nejspustlejšími dítkám svým. A hle, láska Boží táhla skutečně ztracené ovce k sobě, den po dni přibývalo posluchačův i kajících, a požehnaná byla tentokráte žeň sv. misie. Ano, že milosrdenství Boží jest s to, by i hluboko kleslého hříšníka pozdvihlo a k dobrému obrátilo, viděli jsme i na onom mnichu odpadlíku.

Protož umínil jsem si i já zkusiti, zda-li snad tímto klíčem by nebylo lze otevřiti srdce vaše Bohu a milosti Jeho,

a k cili tomu ukáží vám, jak nejvyšší milosrdný jest Bůh i ke hříšníku, i ke kajcníku.

Jsem přesvědčen, milý křesťane, že i této pravdy dosud jsi neuvážil v srdci svém tak, jak by toho zasluhovala; že, znal-li jsi dosud přísnost a spravedlnost Boha našeho, s jakouž hříšníka stihá, neznal jsi té nevystíhlé, nevypravitelné lásky Jeho, s jakouž ho hledá.

Ó slyš tedy dnes šestý hlas, ku pokání tě vybízející, jenž zní:

„Pomni, člověče — jak milosrdný jest k tobě Bůh!“

• Ty pak, Slitovniče na nebi, jenž nechceš, aby kdo z dítek Tvých zahynul, a proto i své milosrdenství nám zjevuješ, učiň, ať splní se úmysl Tvůj i na těchto zde shromážděných! — Maria, Matko milosrdenství, jižto Pán postavil pod kříž, aby žádný hříšník nezoufal, nýbrž Tebou povzbuzen vrhl se v náruč milosrdenství Božího, — oroduj za nás!«

Díl I.

V římských katakombách, podzemních to hřbitovech prvních křesťanů, spatřiti lze podnes zvláštní obraz nejednou na zdi malovaný. Pastýř nese s veselou tváří na ramenou ovečku a podpíraje se o hůl spěchá s ní k ovčinci svému. Obraz ten, víte, rozmilí v Kristu, koho vyznačuje: nakreslilť jej o sobě sám Spasitel v evangeliu o dobrém pastýři, a ta ovečka ztracená, jižto takovou starost, takovou lásku věnuje, aby mu nezahynula, ta ovečka jsi ty, ó duše hříšná. Tak tebou Bůh nakládá!

1. Abys však lépe pochopila, co jest to milosrdenství Boží, připomeň si prve, **co jest hřích tvůj před Bohem!** Považ, že hřích člověka jest urážka Bohu v tvář vržena, urážka od bídného červa v prachu země, urážka za nesčíslná dobrodiní přijatá, urážka tak veliká, že nelze ji odčinití, leč slzou Bohočlověka, nelze dost potrestati, leč věčným peklem! Proto nemůžeš si, příteli, ani pojem učiniti o tom, v jaké

ošklivosti a nenávisti má Bůh všecken hřích a zlobu lidskou! Jak tedy trestuhodným jest hříšník před očima Jeho! — Uvaž také i to, jak snadné jest Pánu Bohu potrestati hříšníka za každý sebe menší hřích, anť v rukou svých má celý život náš — a od Jeho vůle závisí naše bytí nebo nebytí! Považ konečně i to, kdybychom si jen stý, ba jen tisícátý díl urážek Bohu učiněných dovolili učiniti lidem, ó jak by nás již dávno ztrestali, jak by se na nás za každé křivé slovo mstili! — a co Bůh?! — tu počíná láska a dobrota Jeho!

2. Ačkoliv má všechno právo, ač má i plnou moc hříšníka hned po prvním hříchu spáchaném potrestati, případně i zničiti, Bůh přemáhá svou nenávist a ošklivost proti hříchu a — **netrestá hned!** — Ze všech stran doléhají naň hlasové ku pomstě vyzývající; andělé v nebi horující o čest a slávu Boží, volají: »Nech, Pane, my půjdeme a vytrháme koukol!« Ku pomstě a potrestání hříšníka vybízejí Andělové Strážní duši od něho pohoršených a svedených; tvorové všickni, větrové a přivaly, oheň, zemětřesení, nemoc, smrt, všickni volají: »Nech, Pane, a my půjdeme a pomstíme uraženou čest Tvou a zahubíme hříšníka!« — A co Bůh? Na všechny ty hlasy odpovídá: »Živť jsem já, že nechci smrt bezbožného, ale, aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl.« — (Ezech. 33, 11.) A jako ondy David král, když vytáhl s vojskem do pole proti zpupnému synu Absolonu, volal za svým lidem prosebně: »Jen Absolona ušetřte, jen syna mého mi zachraňte!« — tak volá Bůh, tak přikazuje sluhům svým: »Ušetřte hříšníka! zasluhuje sice trestu, ale sečkejte, snad, snad půjde do sebe!« — Ó člověče, ó hříšníče! uvaž tuto dobrotu Boží! Kolikráte asi i ty jsi vyzýval svévolně hněv Jeho proti sobě!? Kolikráte byla již nad tebou vztažena trestající ruka Jeho!? Kolikráte již nasazena byla sekera ke stromu tvého života — jakožto zasloužený trest — a Bůh tolikráte rozkázal: ušetřte ho ještě! — Čím jsi to zasloužil? —

3. Tak s nepochopitelnou trpělivostí mlčí Bůh ke hříchům člověka. **On shovívá mu v lásce své a čeká.** Ano, jakkoliv nenávidí hříchu, ke člověku kleslému přece

ještě lásku má, a jakou lásku! On jej snáší, On jej živí, nosí na srdci léta mnohá a obsypává dobrodiním tak, jakoby se ničeho nebylo stalo, »smilováváš se nade všemi a přehlídáš hříchy lidské . . .« (Moud. 11. 24.). — Uvaž, ó člověče, tento div shovívavosti Boha svého! Ty drze a lehkomylně Ho opouštíš, zapomínáš naň, nedbáš Ho, tak jakoby Ho ani nebylo — a hle, Bůh přece nezapomíná na tebe, On čeká trpělivě na tebe den po dni, rok po roce, přijdeš-li přece sám nazpět. Ano tak jako matka Tobiašova vycházela denně na vrch a obcházela cesty, toužíc po návratu syna svého, tak Otec tvůj nebeský touží, ó hříšníče, po návratu tvém: ó kdy, kdy se mi vrátíš, ovečko ztracená? kým by jsi věděla, co mé srdce k tobě cítí, kým by jsi znala, jak toužím a dychtím tobě pomoci!

4. Než — podivte se, nebesa! — nepřichází-li ztracená ovečka sama, — aj, její dobrý pastýř vstane a **jde sám, aby ji vyhledal!** S úzkostí a starostí hledá ji po všech cestách, nehrozí se překážek, nedá se ani nezdarem svého namáhání odstrašiti, hledá a volá dále: »Ovečko má, pojď, vrať se ke mně a já přijmu tě!« — Tak činí Bůh i tobě, hříšníče! Hle, ačkoliv nemá dočista tebe potřebí ku své blaženosti, On nicméně tak pečlivě, tak úsilovně tě hledá, jako by bez tebe blažen býti nemohl. On jde za tebou. vzdaluješ-li se od Něho, utíkáš-li před Ním, On tě v patách následuje, doma, ve chrámě, na poli, při práci i odpočinku, všude, všude mluví k srdci tvému: Synu můj, dcero má, komu to utíkáš, před kým se skrýváš?! (Ó vrať se, vrať se k Otci svému! — A s jakou laskavostí, s jakou šetrností ještě Bůh si při tom počíná! On volá hříšníka nejprve po dobrém, přihlížeje k jeho povaze a slabosti; obsypává ho dobrodiním, žehná úrodu a vši práci jeho, štěstí za štěstím posílá mu do domů. Nechápe-li to však hříšník, pak zkouší to Bůh po zlém a pošle mu do domu anděla s metlou, a ten donese kříže a strasti, neúrodu, úraz, nemoc, nedostatek, nouzi, třeba i smrt některého člena z rodiny atd. Ano, hříšníče, jeho anděl to byl, jenž tě i dnes sem přivedl, nikoli pouhá náhoda; on klade na jazyk můj slova pravdy a mluví k tobě ano, zde, v této

chvili volá tě k návratu ku pokání ten milý, dobrý, shovívavý Bůh!! —

Uvaž to dobře, duše má, kdo že jest to, jenž ti nabízí smíření a žádá si býti zase tvým dobrým přítelem?! . . . Ó rci a pověz: ublížil snad Bůh tobě? či kdo vlastně jest vinníkem a kdo uraženým?! . . . Ó slyšte to nebesa, a podiv se země! Není slýcháno na světě, by soudce nabízel vinníku odpuštění, by posýlal mu milost; a hle, co to činí Bůh, Bůh všemohoucí, bídnému hříšniku! Tak právě, jakoby On byl urazil tebe, a ne ty Jeho, tak posílá k tobě posly své a nabízí ti usmíření, odpuštění, milost! Čím jsi toho zasloužil?!

A jak podivné bývají tu cesty Jeho! V jednom hlavním městě byl povolán kněz k nemocnému. Posel, naznačiv dům a 16. číslo dveří, odkvapil napřed. Kněz pak vzav velebnou Svátost, spěchal ulicemi do naznačeného domu, a tu do dveří č. 16. Než — zde nemilé překvapení! Seděl tu sice starý pán v lenošce, ale o knězi nechtěl ničeho slyšeti a volá vstříc přichozimu: »Velebný pane, kdo vás sem posílá? zde o ničem nevíme!« — »Jakže,« diví se kněz, »není toto udaný mi dům, a dveří číslo 16.?« — »Ne, ne, pane, v tom jest asi mýlka, sem nejste obeslán. číslo 16. jest také v II. poschodí, a tam leží nemocná!« zněla odpověď. — »Odpusťte tedy,« odprošoval se kněz, »půjdu tedy do II. poschodí — ačkoliv se mi zdá, že ne pouhá náhoda mne sem přivedla, nýbrž že snad Pán Bůh sám přišel k vám, pane, nabídnout i vám milosti své; snad máte, příteli, i vy útěchy Jeho více potřebí, než se domýslíte. Když už jest zde Spasitel váš, nechtějte ruky Jeho od sebe zamítati . . .« Tak a podobně rozhovořil se kněz, pozoruje chorobnou bledost na tváři starcově, až tento po nějakém otálení skutečně přijal sv. svátosti. Po tom spěchal kněz do II. poschodí, kde zbožná stařenka, jsouc churavá, žádala si velkonoční správu Boží vykonati. Učiniv zadosť i jí, vrátil se kněz domů, a ještě nesvlékl šatu svého, když zazněl umíráček, ohlašuje skonání onoho starého pána v čísle 16., — ježž mrtvice ranila . . .

5. Ó hříšníče, takto Bůh tebou uražený snižuje se sám, přichází k tobě a klepá na srdce tvé, jakž sám o sobě

praví: »Aj, stojím u dveří a tluku, jestliže by kdo uslyšel hlas můj a otevřel dvěře! . . . (Zjev. 3, 20.) A co více! I oslyšen a odmítnut od hříšníka dvakráte, desetkrát i nesčíslněkrát, **neustává Bůh, ale klepá opětně**, klepá i volá zbloudilou duši i po kolik let, dokavád se neobráť. Kýž bys jen nepřeslechl tohoto hlasu!

Na venkovském městečku kázal jedné neděle tamnější kněz o milosrdenství Božím ke hříšníkům. Když pak odpoledne odpočíval v zahradě své, přišel k němu jakýsi neznámý muž, a prosil o malou chvíli poshovění. I vypravoval: Přicházím z daleké ciziny, kde upadnuv do rukou lezbožných, všecku víru jsem pozbyl, tak že od svého patnáctého roku u zpovědi jsem nebyl. Podivná touha nutkala mne zpět do vlasti; dlouho jsem otálel a odkládal, až konečně jsem svolil, a dnes poprvé spatřil jsem chrám, ve kterém jsem konal své první svaté přijímání. Slyše tu o milosrdenství Božím, poznávám teprve, jaký to hlas mne volal, poznávám žalostný stav své duše, a chci se polepsiti. — A vskutku, téhož dne vykonal s neobvyčejnou vroucností sv. zpověď, na druhý den přistoupil ke stolu Páně, a jako znovuzrozen vrátil se za povoláním svým. —

Hle, milý křesťane, tak veliké, tak nevypravitelné jest milosrdenství Boží ke hříšníkům! Ač by mohl a měl, netrestá přece hříšníka hned, ale shovívá a čeká, zda se vrátí: a netoliko čeká, nýbrž i všemožně pomáhá mu k obrácení, hledá i volá jej, nabízeje mu svou ruku ke smíření! —

»Avšak. probůh, kazateli, čeho jsi se to odvážil,« ozývá se tu hlas v nitru mém, »ty chceš hříšníka pohnouti ku pokání, a hlásáš mu, jakou lásku a shovívavost mu prokazuje dobrý Bůh?! Nevíš-li, že právě na tuto dobrotu Boží lidé nejvíce hřeší? Že tím právě konejší výčitky svědomí svého, říkajíce: »Však On mi Pán Bůh odpustí, vždyť je tolik milosrdný!« — Bohužel, tak jest! Nepochopitelná zaslepenost a převrácenost srdce přivádí člověka až tam, že z dobroty Boží bere si podnět k novým hříchům! Právě proto, že Bůh tak shovívavý, proto opět a opět Ho uráží! — Ó člověče! Jenž takto Bohu činiš, nevíš, že: opovážlivě spoléhati se na milosrdenství Boží, odpirati volající tě milosti Boží, a zúmýslně

trvati v nekajicnosti, to že samé nové hříchy jsou, a sice hříchy proti Duchu svatému, o nichž dí Spasitel, že nebudou odpuštěny ani v tomto věku, ani v budoucím?! (Mat. 12. 32.) Čini-li takto jini, chtěl bys i ty tak nevděčným, tak podlým způsobem spláceti onu lásku a dobrotu Boží, s jakouž ti shovívá? Ach, kolik již let čeká Bůh i na tvoje obrácení!? Snad již deset, dvacet, třicet, a více let kráčí za tebou, za ztracenou ovčí svou ten dobrý pastýř tvůj, volaje tě zpět. Chceš i na dále mu ubíhati a se vyhýbati? Rci, co jen tě zdržuje, abys se nevrhl v náruč Jeho jako marnotratný syn?! Co? — Aj, ty klopíš smutně zrak, a studem rdí se ti tvář? Ó vím, — tedy těžké, ohavné hříchy z dávných let tě tíží? Ty se bojíš a hrozíš toho, vrátiti se k Otci nebeskému, an tolik již let nejsi s Ním usmířen? . . . Ó, je-li tomu tak, tedy slyš, příteli, co ti povím: Prokazuje-li Bůh tak veliké milosrdenství hříšníkovi, daleko větší prokazuje kajicníkovi.

Díl II.

Sv. Jan, miláček Páně, nalezl kdysi v Efesu opuštěného hochu, kteréhož se jako otec ujal a biskupu Efesskému k vychování odevzdal. Se vši péčí vzdělával tento svěřence svého. Vycvičiv jej u víře, udělil mu sv. křest a biřmování, a jinoch vůči hledě prospíval v dobrém, slibuje nejkrásnější ovoce. Než, co nedovede zlá společnost? I jinocha strhla s cesty ctnosti, tak že klesal brzy z nepravosti do nepravosti, a posléze klesl tak hluboko, že opustiv svého pěstouna, utekl s rotou loupežnickou do hor, a stal se brzy vůdcem lupičův. Zatím se vrátil sv. Jan z apoštolských cest svých do Efesu, a ihned ptal se biskupa po svěřenci. Jest mrtev, — odpověděl s pláčem tento. Jak to? táže se uděšen sv. Jan, a biskup vypravuje: Bohu odumřel, jest lupič a vůdce lupičů v horách! U-slyšev žalostnou tu zprávu, vydal se sv. Jan, nedbaje svého stáří a namáhavé cesty, do hor. Brzy byl lapen od loupežníkův a k jich vůdci přiveden. Než, tento poznav kmeta, zahodil zbraň a dal se na útěk. Ten však, seč nohy stačily, spěchal za ním, volaje: Synu, proč utikáš před otcem svým,

starcem bezbranným? . . . Smiluj se nade mnou, neboť já budu účty klásti z tebe! Neboj se, život svůj rád dám za tebe! . . . Konečně zastaviv se lupič, vrhl se s pláčem na kolena. Ale sv. Jan slze radostí přitiskl jej k prsům, vymohl mu prominutí trestu, a tak podruhé zachránil duši jeho od věčné zkázy.

Podiv zajisté vzbuzuje tato neobyčejná láska Janova k duši hynoucí, podiv zasloužený jeho námaha, by ji zachránil: ale

6. Nejmilejší, větší div jest ona **láska, s jakouž Bůh jde vstříc kajícímu hříšníku!** — Tauler, muž plný nábožnosti, di tu velmi trefně, že len na oheň položený nechytí tak rychle, jak rychle a ochotně smilovává se Bůh nad hříšníkem kajícím. Ne, ne, žádná matka nemůže mítí takové radosti z toho, když první krok učinilo dítě její, jakou má Bůh z toho, učiní-li hříšník první krok k lepšímu. Ó hříšniče, ty sotva ukážeš Pánu Bohu dobrou vůli, sotva jednu slzu lítosti proleješ, a Otec tvůj nebeský jižjiž ti spěchá v ústřety, aby ti cestu ukázal, překážky s cesty odstranil, a vůbec obtížný návrat co možná ti usnadnil. — Ku pokání třeba především rádného zpytování svědomí; těžká to práce, ale Bůh ti probudí a oživí paměť tvou, bys vzpomněl na všechny hříchy své i počet jejich. Ku pokání třeba hlavně pravé lítosti a pevného předsevzetí; ale doufej, Bůh osvíti rozum tvůj, abys poznal a uvážil tíži a ohavnost svých hříchův; On roztaje milostí svou ledovou kůru tvého srdce a pohne i cit tvůj, abys z hloubi srdce hříchů těch si zošklivil a oplakal. Ku pokání třeba rádné a správné zpovědi, ale doufej, Bůh tě dovede ke služebniku svému, aby tě s laskavostí přijal a vyléčil rány tvé.

7. A což teprve to usmíření samo! Pohleď jen, hříšniče, **jak lehounkým učinil ti Bůh krok ten!** — Ó co to stojí člověka namáhání, chce-li na světě nějakého pána, jehož rozhněval, udobřiti! Jakých tu třeba oklik, jakých omluv, i snad darů; vždyť ani nesmí osobně se k němu odvážiti, nýbrž musí si vyhledati prostředníkův a přimluvčích! A jaké musí podstoupiti mnohdy odprošení, a jaké podati »zadosťučinění za uraženou česť!« A konečně, i když všechno vy-

konáno, co bylo žádoucno, zůstává přece na dlouhý čas hořkost v srdci nepřítelově, a není nikdy již mezi nimi upřímnosti takové, jako před tím.

Zcela jinak jest to u Boha! »Ó jak snadné jest Tebe, dobrotivý Bože, udobřiti a odprositi za nejtěžší hříchy! Tobě dosti na tom, uzná-li hříšník vinu svou, lituje-li ji, a s tím pevným předsevzetím, nikdy již nehřešiti, vykoná-li řádnou zpověď, to je vše! . . . Ó budiž tisíckráte za to pochválen, ó Ježíši předobrá, že tak lehoučký prostředek zjednal jsi nám ku smíření se s Bohem! Co bychom si počali ubozí bez svátosti pokání?!« — Kdybys musil, člověče, před celým světem činiti veřejné pokání; kdybys musil dům od domu vyžebraovati si svůj denní chléb; kdybys musil o samotě kdesi na poušti mezi divokou zvěří žíti při chlebě a vodě, tělo své do krve bičovati, a do posledního tažení volati k nebi: Smilování, ó Bože, smilování! — Slyšíš, to všechno dohromady bylo by nepatrné, nedostatečné zadostučinění Bohu za hříchy tvé; a kdybys v pokání tom musil vytrvati až do soudného dne, i pak musil bys se za šťastného pokládati, že jsi za to vysvobozen z pekelných muk! — A nyní viz, hříšniče, a považ, místo toho spokojí se Bůh jedinou slzou upřímné lítosti, jedinou řádnou zpovědí, vše, vše ti chce odpustiti, co jsi kdy proti Němu provinil, — a ty, ty bys se vzpíral a zdráhal i to vykonati?! — Jak bych to měl nazvati?

8. Ostýcháš se snad ještě před Ním? Ó viz tedy: **s jakou láskou On přijímá kajeníka v náruč svou!** — Nevěděl bych to, ba žádný z lidí by si ani netroufal cosi takového mysleti, ale Spasitel sám vypravuje, že otec ztraceného syna svého, jde mu vstříc, a tiskna jej na otcovské srdce své, volá: »Ó synu, můj drahý synu! Jsi tedy živ? Jsi opět u mne? Ó veleben budiž ten den, jenž mi tebe zpět přivedl!« — Slyšíš, hříšniče? S takovou láskou, tvrdí Kristus, přijme i tebe Otec tvůj nebeský! — Ano, přátelé, projděte sami Pismo sv., a přečtete všecky ty příběhy o obrácení hříšníků Starého i Nového Zákona, a nikde se nedočtete, že by Bůh vyčítal a předhazoval kajeníku minulé přestupky jeho; ani Magdaleně, ani Zacheovi, ani Tomáši, ani Petrovi. Nikoliv,

ničeho nevyčítá, nekárá, neplísni, poněvadž na hříchy tvé úplně zapomíná! U Něho jediné jest tedy úplné a dokonalé usmíření, po němž nezůstává ani stín hořkosti nebo hněvu. Ba, co dím, hněvu! Jak nás Spasitel poučuje (v podobenství o služebník, kterýž prosil pána svého, jsa mu deset tisíc hřiven dlužen, o poshovění, a pán odpustil a daroval mu všecken dluh), dá i tobě milosrdný Bůh více, daleko více nad to, oč Její prosíš; neboť

9. On ti daruje netoliko celý dluh tvůj a promíjí všechny hříchy tvé, ale **obsypává duši tvou nesmírnými milostmi!** Ne, jako bys ty Jeho byl o odpuštění prosil, nýbrž jako bys Mu byl kdo ví jakou čest prokázal, tak se ti za tvé pokání odměňuje. Sotva vyřkne nad tebou kněz to zázračné slovo: »Ego te absolvo!« — a již smazány jsou hříchy tvé, již spadly okovy pekla s duše tvé, sňata jest s tebe kletba, a ty's opět přijat na milost. Vše, co prve ztraceno, opět se ti navrácuje, to bílé roucho posvěcující milosti Boží, prsten synů Božích, láska Otce věčného, a dědictví království nebeského.

10. A nad to vše, ó jakou blaženou **radost, jakou útěchu nebeskou vlévá Bůh do srdce kajícího** po vykonané zpovědi! Vždyť právě ke hříšníkům na prvním místě volá Spasitel: »Pojďtež ke mně všickni, kteříž obtíženi jste a pracujete, a já vás občerstvím,« a naleznete odpočinutí duším svým! (Mat. 11, 28, 29.) Ano, odpočinutí, pokoj a útěchu, jižto žádná jiná radost světa nevyváží, nalezneš, hříšníče, v tom ujištění: již nejsem zločincem před tváří Boží, ale Bůh mne opět miluje! Ó jak lehké tu srdce, jak pokojné svědomí, jak mysl veselá! — Jistý důstojník šel kdysi ze zvědavosti poslechnout kněze, misionáře Brydeine, jenžto právě mluvil o prospěšnosti sv. zpovědi. I dojalo kázání to důstojníka tak, že ihned šel zkusit na sobě, co slyšel. Vykonav správu Boží, vyznal upřímně, že veliké břemeno s něho sňato jest, a prolévaje hořké slzy, přede všemi přítomnými řekl: »Pánové, mohu vás ujistiti na svou čest, že za svého živobytí nepocítil jsem takové slasti a radosti, jako tuto, kdy dosáhl jsem odpuštění hříchů, zajisté že ani můj král, Ludvik XV., jemuž 36 roků sloužím,

nikdy tak blažen nebyl, jako já dnes!« Napotom vrhnul se k nohám Brydeinovým a prosil ho, by se zaň modlil, aby na cestě pokání setrval, a nikdy již nezkalil jasného dne milosti, jenž vzešel dnes duši jeho! — A za všechny tyto neocenitelné milosti vezme Bůh zavděk s tím „zbytkem života tvého; byt jsi byl až dosud jen světu sloužil, nevzpomene toho a spokojí se, budeš-li alespoň nyní Mu věren.

11. Konečně, jakoby si to Bůh za veliké štěstí pokládal. **tak raduje se i Bůh z obrácení hříšníka.** A netoliko sám se raduje, ale svolává i všechny anděly nebes: „Spolu radujte se se mnou, neboť nalezl jsem ovci svou, kteráž byla zahynula!« (Luk. 15, 6.) — Velmi trefně vyličuje tuto radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem, pokání činícím (Luk. 15, 10.) následující stará legenda: „Jistý starý poustevník, jenž ve vzdálené poušti jen korínky a vodou se živil, upadl jednoho času u velikou nouzi a často trpěl hlad. I volal k Bohu nebeskému o pomoc, a aj, jako kdysi Eliášovi, poslal mu Bůh anděla, který na každý den donášel mu potřebného chleba a vodu. Jednoho dne však čekal marně na posla nebeského po celý den. I modlil se až do noci, až zemdlen a vysilen usnul. Druhého dne byl tu anděl v obvyklou hodinu. I táže se ho poustevník, proč že včera nepřišel? A anděl odpověděl: „Odpusť, otče, včerejšího dne obrátil se k Bohu hříšník, který po 40 let ohavnému hříchu byl oddán, a tu byla v nebi veliká slavnost a radost všech, tak že jsme na tebe zapomněli!« — A nyní máni, příteli, k tobě otázku: Jak? Nechtěl bys i ty dobrému Bohu svému učiniti to potěšení, aby se i nad tebou s celým nebem radoval? — Či mohl bys býti tak tvrdého a necitelného srdce, odepříti Mu tentokráte té radosti, na niž již tak dávno, tak dlouho Bůh se těší?! —

Uvaž to, příteli můj, dnes dobře, jak veliké jest milosrdenství Páně, a slitování Jeho nad těmi, jenž se obrací k Němu! Rozvaž, že totéž milosrdenství i tobě až do dnešního dne Pán Bůh prokazuje! Vzpomeň jen, co hříchů spáchal jsi před Ním již od mladosti své! Ó kdyby na tisíc duší rozděleny byly, postačily by ku věčnému zavržení všech! . . . Vidiš, a Bůh, ač mohl a měl, netrestal,

nezničil tě! On ti tolik, tolik let shovíval a čekal, kdy se přece poznáš a obrátíš. Ano, Bůh tvůj tě hledal a volal, brzy po dobrém, brzy zase po zlém; tolikrát vnuknutí v tobě vzbuzoval, tolikrát ruku nabízel ku smíření! Ó kdyby jiná duše jen polovici těch milostí byla obdržela, jako ty — byla by dávno spasena! . . . A co ty, hříšníče? —

Všecky ty milosti a pokusy Boží o tvé spasení, ty jsi lehkomyšlně zmařil novými a těžšími hříchy; obrátiv se zády, utíkal jsi Bohu svému; ano, ty podnes Mu utíkáš a vzdoruješ! Ó viz, a Bůh přes to vše nepřestává tě milovati, neustává podnes tě hledati a volati. I toto dnešní rozjímání není nic jiného, nežli hlas Jeho milosrdenství, jímž volá a klepá snad naposled na srdce tvé: Synu, dcero, otevři, otevři Bohu svému!

I ptám se ještě jednou: Hříšníče, měl bys ten cit, měl bys to srdce, nechati Boha svého stranou, a jíti zase po starých hříších svých? — Jak dlouho, bratře, budeš ještě odmítati od sebe-pravici Jeho? Rci, jak dlouho míníš zkoušeti ještě Jeho dobrotu a shovívavost? Či nevíš, že i dobrota Jeho má své meze? Že jen do jisté míry, které ty neznáš, bude ti shovívati? Naplní-li se však míra hříchů tvých, pak, hříšníče, pak jest konec vši Jeho dobrotě a milosrdenství, pak nadejde trest Jeho, trest tím těžší, čím více milostí zmařeno! — Za času Tomáše Moora žil v Anglicku pán, kterýž veda prostopášný život, o žádném pokání slyšeti nechtěl. »Nač se modliti? Když budu umírat, řeknu jen tři slova: »Bože, smiluj se nade mnou!« A Bůh mne neopustí, vždyť jest nejvyšší milosrdný!« Ale nešťastník, jak hrozně se sklamal! Jednoho dne jel přes most; z nenadání splaší se kůň, a jedným skokem i s jezdcem zmizel ve vlnách. Ale poslední tři slova nekajícího zněla jinak, totiž: »Das vezmi všecko!« — Dobře tedy napomíná Sirach (5, 8.): »Neprodlévej obrátiti se k Pánu, neodkládej den ode dne, neboť náhle přijde hněv Jeho, a v čas pomsty rozptýlí tě!«

Tak mocně buší to milosrdenství Boží dnes na srdce tvé, ó hříšníče, a jeho hlas s nutností neodolatelnou volá opět: Obrát se, duše drahá, a smiř se s Bohem svým; nemůžeš, nesíníš takové lásky Boží od sebe zapuditi; nebo běda ti, kdyby zůstala všecka ta dobrota Boží na tobě zmařena!

Neodcházej dnes odtud, pokud nepodáš Bohu pravici svou a neřekneš :

„Ó díky Tobě, Bože můj, že jsi mně až podnes shovával! Ach, tolikráte jsem Tě urazil, a čím Ty's mne trestal? Nová láska, nové milosrdenství, to byla pomsta Tvá! Tato láska, tato dobrota otevřela mi oči a překonala srdce mé. Již nemohu a nesmím déle vzdorovati, zde, ó Ježíši, padám k nohám Tvým a podávám Ti duši svou! Ó vezmi ji. ó přijmi ji na milost, a já chváliti budu milosrdenství Tvé na věky věkův!« Amen.

VII.

Láska Ježíšova.

(Na velký pátek.)

„Kristus miloval nás, a vydal sebe
samého za nás v dar a oběť
Bohu.“ Efes. 5, 2.

Úvod.

Před lety polapen byl jistý mladý, ale nebezpečný lupič a po krátkém soudu byl k smrti odsouzen. Dle starého obyčeje poslán k němu kněz, aby jej na poslední cestu připravil. Než, mimo nadání, odmítá od sebe mladý odsouzenec všelikou útěchu sv. náboženství, a tak zatvrzuje se ve hříších svých, že ani o Bohu ani o zpovědi slova slyšeti nechce. Marné bylo všeliké domlouvání, i nejdůtklivější slova knězova rozrážela se o srdce jeho jako o tvrdou skálu. I byl tedy nešťastník osudu svému zanechán. — Co zatím v žaláři dlel, od všeho světa jsa zavržen, vzpomínala na něho ještě jedna duše s láskou a vroucností, a to byla — vlastní jeho matka, ležící právě na smrtelné posteli. Jaký také div!? Hrozná bezbožnost nejmladšího syna, jehož nad ostatní dítky milovala, podřela jí kořen života a poslední zločin a odsouzení jeho sklátily ji v předčasný hrob. Již se byla rozžehnala se všemi dítkami svými, jen jednoho tu nebylo! I žádá a prosí ubohá

matka, by i toho směla ještě jednou spatřiti. Po dlouhém odpírání hrdelního soudu konečně přece svoleno. Několika vojáky provázen, těžké okovy na ruku i na nohou, přiveden jest nešťastný syn k umírající matce. Než, tato již neměla sil, aby naň promluvila, toliko hasnoucí oko její s výrazem upřímné lásky mateřské na něm spočinulo, a pak zhaslo navždy. Avšak, poslední pohled, matky zlobou jeho utrápené, vnikl hluboko v útroby odsouzence a rozryl srdce jeho. Navrátil se do žaláře a s bolestným výkřikem: »Matko, matko má!« sklesl na kolena, proud slz vylil se z očí jeho, a milost Boží osvitila zaslepenou duši. Ihned žádal kněze, a vykonav skroušenou zpověď, zemřel jako kající lotr po pravici Ukřižovaného. —

Ptáte se, rozmilí v Kristu, co tento příběh znamená dnes, na velký pátek? — Hle, jako tam na onom nešťastníku zkoušeno všech možných prostředků, by přiveden byl ku pokání: tak snažil jsem se i já v této svatopostní době pohnouti i vás, hříšníci, k lítosti a k řádnému, opravdovému pokání, bez něhož zmařen jest sv. půst, bez něhož pro nikoho z nás není spasení. Šestero již důrazných hlasů zaznělo vám do duše, jako pobídka ku pokání. Posledníkráte byl to hlas nevýslovného milosrdenství Božího, jímž v tento čas více, než kdy jindy Bůh volá hříšníka. My jsme slyšeli, jakou nepochopitelnou lásku chová Bůh i k nejbídnějšímu hříšníku, kterak si sám nechává na tom záležeti, aby jej pohnul k obrácení, milosti své mu do posledka nabízej, jichž ani není hoden. — Zda jsi uposlechl, ó křesťane, toho hlasu, volajícího tě v náruč Otce nebeského? —

Zůstalo-li snad i tentokráte srdce tvé zavřeno — ještě se nevzdávám naděje, ještě jedna pobídka mi zbývá. Jako tam onoho zatvrzelce dovedli k lůžku umírající matky, kde se obrátil, tak povedu i já dnes tebe k smrtelnému lůžku — tvé matky snad? či otce tvého? — nikoliv, nýbrž ke smrtelnému lůžku Boha tvého, Ježíše Krista, a zajisté i tvé srdce pohne se k lítosti a ku pokání.

Přichází mi tu právě vhod ten dnešní, velepamátný den. Vše, vše vůkol nás truchlí a kvílí. Bolestnou upomínkou

oněměl zvonů hlas, umlknul všecken zpěv, nejhlubší smutek rozhostil se ve Svatyni Páně. Vše sem dnes spěchá, jako neodolatelnou mocí puzeno, ba mnohá noha přichází sem dnes, která po celý rok ten prah chrámový nepřekročí; a mnozí z těch poklekají dnes u toho Božího hrobu, kteří po celý rok si Ježíše nepovšimnou, právě jako na hrobě rodičů klekají nejraději ony děti, jež si rodičův svých za živa nevážily. Ale buďsi, když tedy dnes aspoň v srdci uváží, co jim hlásá ta smrt Páně! Hlásá a připomíná jednak spravedlnost Boží v Synu svém hříchy naše kárající, jednak opět lásku téhož Syna Božího, nás svým utrpením vykupující; hlásá a připomíná základ našeho náboženství, závazek naší vděčnosti, pobídku naší lásky, povinnost, abychom změnili život svůj a zemřevše hříchu, spravedlnosti živi byli.

Nuže, podej mi naposled ruky své, ó hříšníče, a pojď se mnou v duchu za těmi zástupy dnes na horu Kalvarii spěchajícími, přístup k tomu kříži zde strmícímu a rozjmej se mnou ono hluboké moře bolesti, ale ještě hlubší propast lásky Boha svého! Ó, viz jen, Bohu tvému není dosti na tom, že tobě shovívá, na tebe čeká. k obrácení vybízí a volá, ó viz, kam až Jeho láska jde. On za tebe umírá!!

Tato láska Ježíšova budiž poslední pobídkou, posledním hlasem, ku pokání tě vybízejícím; neboť zajisté: Kristus na kříži umírající

1. hlásá nám největší lásku a

2. láska ta co nejdůrazněji volá ku pokání.

•A nyní již otevřte se nejsvětější rány Syna Božího, a skropte krví svou vypráhlá srdce naše, by se poznala a pohnula k pláči a lkání! — Nyní, bolestná Matko Ukřižovaného, vypros nám jen jiskru lásky své, by nebyla na nás zmařena smrt Jeho!« —

Díl I.

Jaká hrozná jsou to dnes znamení na nebi i na zemi? Jaká to hrůza, jaké to zděšení ovládá dnes celou přírodu? Obloha nebeská v pravé poledne halí se v temné roucho

smutku; slunce skrývá svou zarudlou tvář, v základech svých otrásá se země, s hromovým rachotem pukají skály a řítí se dolů, zděšení všeobecné naplňuje okršlek země. I ve chrámě Jerusalemském trhá se opona před Svatyní Svatých od hůry dolů ve dvě polovice, — tak dle tehdejšího mravu roztrhl otec své roucho žalem nad smrtí milovaného syna. — A komu, komu platí dnes všecka ta hrůzoděsná znamení? Tomu platí, jenž v tu chvíli na kříži smrti dokonává, o němžto vlastní jeho vrahové bijící se kajicně v prsa vyznávají: »V pravdě, Syn Boží jest Spravedlivý tento!« Ano, neobyčejné, nikdy nevidané divy, neobyčejnou, nikdy neslýchanou věc oznamují světu, totiž, že **Bůh umírá za člověka!** —

1. Ó člověče! ó křesťane, ty sice uvyklý jsi již od dětinství vidati Spasitele ukřižovaného; bohužel až příliš se všedněl ti pohled ten, dnes však musíš aspoň na chvíli před Ním se pozastaviti a uvážiti aspoň tu trojí otázku: **kdo trpí na kříži? co trpí? a proč trpí?**

a) Kdyby to byl nám docela cizí a neznámý člověk, kdyby to byl zločinec, jenž pyká za své zločiny na dřevu popravním, tenkrát byla by aspoň poněkud omluvitelná tvrdost a necitelnost tak mnohých z nás; ale kdo že jest to? Není to cizinec k nám, nýbrž jest to náš dobrodinec nejlaskavější, Otec náš nejmilejší, náš Pán, náš Bůh, náš přítel nejupřímnější, Ten, od něhož máme ochranu, jako od pastýře, zdraví jako od lékaře, učení jako od mistra, život jako od Tvůrce, spásu jako od Boha! Ne, není nám cizí, ale není také zločinec, nýbrž nevinný, jak jen vůbec kdo nevinný může býti, jeť Svatý Svatých, jenž nemá žádné viny na sobě, leč tu velikou lásku, s jakouž nás miloval. — Které srdce křesťanské nemělo by se tu rozplývati žalem ku pokání?

b) A co snáší? co trpí? Jeho lásce nebylo dosti na tom, že, ač Bůh všemohoucí jako chudičké nemluvňátko na hrstce slámy se narodil; Jeho lásce nebylo dosti na tom, že po 33 let v nouzi, v chudobě a v opovržení světa žil; nebylo dosti ani na tom, že podruhé sebe sníživ a zmařiv pod způsobou prostého chleba se skryl, aby jen povždy s námi býti mohl; Jeho lásce nebylo dosti na tom, že krvavým potem

zmácel svou tvář, jsa pohřížen v úzkost smrtelnou, že jako otrok za peníz otrocký byl prodán, jako zločinec v noci přepaden, jat a od jednoho soudu ke druhému vlečen. Ne, lásce Jeho nebylo dosti na tom, že vydal tvář svou v uplvání, tělo v bičování a hlavu v přeholestné trním korunování, On sám nesl na zraněném ramenu kříž na horu Kalvarii a podal ruce i nohy své hřebům, a tu, uprostřed dvou lotrů pňí po tři hodiny mezi nebem a zemí. Co na těle trpí, sice vidíme, co však trpí na duši své, opuštěn ode všech lidí, i andělův, ano i od Otce nebeského — to ani viděti, ani pochopiti nemůžeme! —

c) Než, kdo, kdo Mu ustlal to lůžko tvrdé a přeholestné? Ptej se, proč trpí? Byl snad k tomu vázán nutností? Ach kdo, kdo na celém světě mohl Jeho k čemu nutiti? vždyť jediným slovem: »Koho hledáte?« porazil v zahradě Getsemane celou rotu žoldnéřů k zemi! Či nutil Jej snad k tomu Otec nebeský? Nikoli, »já a Otec jsme jedno,« dí On sám (Jan 10, 30); proč tedy trpí? — Slyš odpověď Jeho: »já život svůj dávám, abych jej zase vzal, — nižádný neběře jej ode mne, ale já pokládám jej sám od sebe.« (Jan 10. 17, 18.) Sám tedy o své vůli, dobrovolně a ochotně trpí všechny muky za člověka. »Vydal sebe samého za nás.« (Efes. 5, 2.) »Ach, Pane« — volá tu sv. Bernard. — »já jsem tedy bolesti Tvé příčinou! Člověk hřeší — a Bůh za něho trpí! Co zavinil sluha — splácí Pán!« —

Viš nyní, křesťane, co znamená pro tebe Kristus na kříži?! — Táže-li se David vzhledem ke vzácným darům a přednostem člověka: »Co jest, ó Pane, člověk, že jsi naň pamětliv, málo menším andělův učiniv jej? (Žalm 8, 5.) Ó tu s větším ještě musíme zvolati podivením: »Ó Ježíši, co nalézáš na člověku tak drahého a vzácného, že tolik zaň obětuješ a trpíš? Či hledáš v tom snad svou čest a slávu, svou blaženost?« — Nic takového, než lásku! — »Než, chtěl-li jsi nám, ó Ježíši předobrá, dokázati lásku svou, což nestačilo jediné slovo? jediná slza, jediná krůpěj krve Tvé? ó proč, proč muka taková?« — Tak se ptáš, křesťane.

2. Ó viz, co ti na kříži odpovídá Spasitel! Ani všechny

ty dosavadní bolesti nepostačují lásce Jeho, viz jen, co ti dává — **život svůj!** — Jistý bohatý muž měl jediného syna, jehož nade vše miloval. Své dítě šťastným učiniti, bylo jediné přání jeho. Než, jak už to často bývá, syn jedináček zneužíval lásky otcovy a rozhazoval slepě jmění jeho. Ano, aby celého bohatství dříve se zmocniti mohl, zapomněl se tak daleko, že ukládal o život otcův, chtě jej se světa shladiti. Věrný sluha vyzradil úklady ty otci, a co učinil otec? Jednoho dne vzal syna a vyvedl jej ven do lesa. V lese šli dál a dále, až se octli na místě tak odlehlém a osamělém, kam žádná lidská noha nepřijde. Tu zastaviv otec kroky, takto k synu promluvil: »Viš-li pak, dítě, proč jsem tě sem zavedl? Hledám jen štěstí a blaha tvého; když jsem však na tebe již všechno vynaložil. vidím konečně, že jen já sám ti stojím v cestě. Abys však poznal, jak tě miluji, zde jest dýka, a zde máš prsa má. Usmřt mne, a nech mne zde, nikdo se o mé smrti nedozví, a tebe také nikdo ani stíhati, ani trestati nebude. Nuže, vezmi si můj život — rád jej dám za blaho tvé!« — A co syn? Nezabil otce, ale s upřímným pláčem vrhl se k nohám jeho, a od té chvíle naučil se teprve otce milovati! —

Ó křesťane, ty jsi ten syn, a tamto na kříži Otec tvůj! Hle, již všechno, co na světě měl. pro tebe obětoval, i tu matku svou pod křížem opouští; co Mu ještě zbývá? Již jen ten pouhý život, poslední jen dech. A hle, i ten ti obětuje! Nadešla třetí hodina, tmy rozhostily se po vší zemi, a »Ježíš zvolal hlasem velikým, a nakloniv hlavy, duši vypustil.« (Mat. 15, 37.) — Ó slyš to země, poslechněte nebesa: Kristus Pán mrtev! Zhaslo světlo očí jeho, ztuhly ty ruce i nohy svaté, umlknul jazyk v ústech. Než, i ta nemá ústa Jeho šeptají ti, křesťane, hlasem dojemným: »Zde máš, synu, vše, vše, co mého jest. i ten život kladu v oběť za tebe, a nic ne-nařikám, že jsem tě draze vykoupil; vždyť činím tak z pouhé lásky k tobě; z lásky té jsem se narodil. z téže lásky zase umírám!« — Hle, přátelé, daruje-li nám někdo dosti nepatrný dar, již domýšlíme se, že nás miluje; trpí-li za nás dosti málo, snáší-li na př. nepohodu, jsme přesvědčeni o lásce a náklonnosti

jeho; trpí-li za nás bolesti, tu až k slzám dojati jsouce voláme: Hle, jak veliká jest láska jeho! — Ó což teprve říci mám o lásce Ježíše Krista, na kříži pro nás zemřelého?! Ano, tak jen láska umírá!

3. Než, stojí psáno: »Silnější než smrt jest láska!« (Píseň Šal. 8, 6.) A hle, tu máme důkaz! Smrt vzala sice Ježíši Kristu život, a odloučila duši od těla; avšak lásku nemohla od Něho odloučiti! — Lásku pravím? A co by měla ještě láska na mrtvém? — Nedaleko Škotska vržena byla před lety loď bouří na skálu, a celá se rozkotala. Kde kdo mohl, chytal se dřev sem tam plovajících, ale i to bylo marné; neboť pro velké bouře nebylo možná někomu ku pomoci přispěti. Teprve po několika dnech ohledáváno místo neštěstí. A aj, tu našli plavci na skálu vrženou trosku lodi a na ní mrtvolu mladé ženy, která k prsům tiskla malé děvčátko. V prsou byla rána, jako hřebem učiněna, z níž vytékající krev dítě dychtivě ssálo. Tak zachránila matka život dítěte svého i po smrti své. — Než, co láska mateřská vedle lásky Kristovy?! I po smrti, pravil jsem, neodloučila se od Něho. A co na Ném našla? Co zbylo ještě Spasiteli, co by již nebyl obětoval? Zbylo ještě srdce celé! — Nuže, zde, zde jest! — Longine, otevři kopím bok a Srdce Jeho! A co v něm najdeš? Byť ne život, jistě lásku! Ó viz, křesťane, ta poslední krůpěj krve s vodou smíšená z něj vytrysknuvši, jest poslední oběť a poslední důkaz toho: jak tě Kristus miluje! Krev ta není jako krev Abelova, volající k nebi o pomstu, nýbrž ona volá k Otci nebeskému o milost, odpuštění, život hříšníkům! Volá však také dolů k zemi, volá do srdce tvého, do duše tvé, ó člověče: Synu, dcero! Jen na chvíli rozvaž dnes, jakou lásku jsem ti prokázal — já — Spasitel tvůj! Jdi, duše má, projdi celý svět a hledej, a najdeš-li někoho, jenž ti lásku takovou prokázal, jdi, jdi a služ mu, já se tě navždy odřeknu! —

Nuže, milý křesťane, jen jdi a hledej v širém světě tak upřímné srdce, jež by pro tebe tolik bylo učinilo, jako Srdce Ježíšovo! Jmenuj mi někoho, kdo takovou lásku ti prokázal, jako Kristus Pán, a já ihned umlknu a sestoupím dolů! — Nuže, ty mlčíš? Mlčením tímto přiznáváš sám, že Kristus

umírající na kříži prokázal ti tu největší lásku, jakouž nikdo na světě, ani vlastní matka tvá ti prokázati nemůže!! Ovšem, vyznáť to On sám: »Většího milování nemá žádný nad to, by kdo život svůj položil za přátele své.« (Jan 15, 13.)

A kdyby dnes sám anděl sestoupil s nebe a přinesl ti, křesťane, jako ondy Marii Panně v Nazaretě, poselství: Člověče, Bůh tě miluje! Aj, co by bylo mrtvé to slovo proti tomu důkazu skonávajícímu na kříži?!

Ó horo Kalvarie, ty nazýváš se horou bolesti? Nikoliv, horou lásky bys slouti měla; neboť na tobě dokonává dnes oběť největší lásky, jakouž jen Bůh milovati může! —

Viš-li pak, hříšniče, čeho se dovolává dnes tato láska Ježíšova na tobě? Poslyš o tom

Díl II.

Před léty přinesly noviny plno chvály o jistém skutku, který prý se ve Vídni stal. Trestanci zametali jednoho dne ulici, a tu přišel prý jakýsi mladý, slušně oděný pán, přistoupil k jednomu z nich a polibil mu na veřejné ulici ruku; byl to vlastní otec jeho. Tu bylo tolik chvály a obdivování šlechtného mladíka, jenž se nestyděl za otce trestance, že se to doneslo až tehdejšímu císaři pánu a tento odměnil synovskou lásku propuštěním otce na svobodu. Než, dejme tomu, že by onen trestník byl ten nejhorší ze všech zločincův a dejme tomu, že nikoliv syn jeho, nýbrž sám královský princ by přišel, na ulici jej obejmul, a pouta jeho sám na sebe vzal; ó, jaký tu teprve by se rozlehl obdiv, co by tu bylo hluku po všem světě!? A což, nestalo se to skutečně? Víte kde, přátelé? V městě Jerusalemě, dnešního dne! Trestník onen byl člověk a královský princ jest Ježíš Kristus. On sebe samého snížil a ponížil, poslušným učiněn jsa až k smrti kříže; On sebe samého zmařiv »trpěl za nás.« (I. Petr 2, 21.) On »zraněn jest pro nepravosti naše, potřin jest pro hříchy naše.« (Isai. 53, 5.) On »hříchy naše sám na svém těle vznesl na dřevo kříže!« (I. Petr. 2, 24.) A jakého obdivu, jakého uznání, jakého vděku dostalo se za to Jemu?!

1. Já se ptám dnes tebe, ó křesťane, ptám se celého světa: **čím splácíš Ježíši ukřižovanému za nevýslovnou lásku Jeho?** Lásku opět láskou spláceti káže srdci lidskému již přirozený cit. Proto píše sv. Pavel v listu svém k Římanům (3, 25.), že zdá mu se nemožné, by se našel člověk na světě, jenž by nemiloval Boha svého, od Něhož sám tolik jest milován! — Ale svatý Pavle, pohlédni dnes dolů na ten náš svět, ó jak se tu spatříš sklamánu v mínění svém! Ach, který křesťan splácí Ježíši za vše láskou povinnou?! Ano, ano, pro všechno na světě má člověk lásky dosti; on miluje to zboží vezdejší, on miluje vášnivě tu hroudu země, jižto zlatem a stříbrem nazývá; on miluje radovánky světa a celou duši oddává se rozkoším člověka ke zvířeti snižujícím; slovem vše, co jen tělu a smyslům jeho lahodí, má uněho přednost; člověk miluje slepě svého spolučlověka, sluha Pána svého, ano i pán věrného služebníka; ba člověk miluje i tu němou tvář, svého koně, psa, že by duši zaň dal. — Ano, člověk plýtvá láskou ke všem tvorům, jen pro Tebe, ó Ježíši, nezhyde mu žádná, pro Tebe nemá ani jiskry lásky! — Ó slyšte to, vy andělové nebeští, kteříž ani pochopiti nemůžete tu nesmírnou lásku Boží k nám; však nikoliv — slyš to, ty divoká zvířeti na poušti, jež nemajíc rozumu, dobrodinci svému přece vděčnost prokazuješ, slyšte všickni tvorové tu hroznou pravdu: Bůh miloval člověka až do smrti, život svůj položil za něho, a člověk přes to vše Boha nic nemiluje, ba raději dá svou duši nepříteli pekelnému k věčnému trápení, než by ji dal Bohu svému k věčnému oblažení! Svatého Františka Serafínského bylo častěji viděti, an krácel přes hory a doly v hlasitém pláči, nařikaje: »Lásky, lásky nemilují!« A tak jest podnes! — Ó svatý kříži, dvě ramena rozkládáš do světa šírého; jedno hlásá nám dnes velikou lásku Kristovu, druhé pak ještě větší nevdek lidský! Ano, přátelé, smutný, žalostný jest dnešní den velkého pátku, ale příčina toho neměla by býti bolestná smrt Páně, jako více ta netečnost, nevďěčnost člověka ke Kristu Pánu.

2. Než, co pravím, nevdek? Ó kéž by na tom bylo dosti! Kéž by šetřili křesťané slov sv. Bernarda: »Nemůžeš-li se, člověče, Spasiteli svému odplatiti, aspoň Ho neurážej!« **Ale**

bohužel, oni svými hříchy Ježíše znovu hněvají a urážejí! Missionářové nám vypravují, kterak pokřtění Indiané nemohou to pochopiti, ba za nemožné to mají, by křesťan krví Krista vykoupený, tělem Páně posvěcený, ještě těžkého hříchu se dopustil! A zatím? Která jest nepravost tak ohavná, který hřích na světě, který zločin tak těžký, jehož by se hrozil křesťan, boje se uraziti Ježíše Krista?! Kdyby byl Syn Boží vykoupil padlé anděly z pekla, myslíš, že by byli Mu za to tak novými hříchy spláceli? Mám za to, že nikoli! To činí jen lidé — křesťané!

Však, milý křesťane, víš-li pak, co vlastně každým svým hříchem těžkým činiš Ježíši Kristu? Netoliko Ho urážíš, **ale ty obnovuješ rány Jeho, ty Jej opět a opět křižuješ!** — Ne já, ale sv. Pavel tak dí: »Znovu opět křižují Syna Božího a v porouhání vydávají.« (Žid. 6, 6.) — Ano, hříšniče, dnes i k tobě volá s kříže Spasitel ono slovo, jímžto se ozval v domě nejvyššího kněze proti žoldnéřovi, který Jej první v tvář udeřil (dle výkladu sv. Jana Zlatoústého nebyl to nikdo jiný, než Malchus, jemuž před chvílí teprve zahojil Kristus ucho, Petrem utatě): »Proč mne tepeš?« (Jan 18, 23.) »Ó synu, dcero, křesťane! Co jsem učinil tobě, že mne hříchy svými tepeš? Čím jsem ti měl ještě lásku svou dokázati? Co jsem měl ještě pro tebe učiniti? K světu, k lidem jak býváš vděčný za dosti malé dobrodiní! A viz, kam mne láska k tobě přivedla, a ty — čím se mi odplácíš po všecken čas? Novými ranami mne ubíjíš, ne jako bych byl tvůj přítel, nýbrž úhlavní nepřítel tvůj! Ó kéž bys povážil, že rány tvoje daleko více mne bolí, než rány židův! Synu, dcero, proč mne tepeš?«

3. Než, to není ještě všechno! Kristus Pán umírá dnes za duši tvou, Jeho zásluhy otvírají ti dnes ráj, ale víš, křesťane, co tv činiš hříchem svým? — To dobře pochopila jistá ctnostná dívka. Jsouc jako sirotek ve světě opuštěna, musila zakoušeti mnohá a těžká pokušení se všech stran. Obzvláště pak jeden prostopášný mladík nástrahy a osidla jí kladl. I modlila se horlivě k Marii Panně a svému Anděli Strážnému a prosila za ochranu, pomoc a radu v čas pokušení. Jednoho dne odvážil se dotíravý mladík až ke příbytku jejímu, avšak

dívka spatříc jej, chopila velký kříž se zdi a položivši jej na práh dveří svých, zvolala všecka hněvem planoucí: »Viz, nectný pokušiteli, jaká že cesta vede ke hříchu! Máš-li tolik smělosti, tedy šlápní nohou na Ukřižovaného!« A mladík jakkoliv zhýralý, pohledem na kříž se vzpamatoval a neučinil toho kroku rouhavého: ale ty, hříšníče, činíš jej! **Každým hříchem těžkým šlapeš po ukřižovaném Spasiteli!** T. j. ničíš a maříš to dílo Jeho aspoň pokud se týká duše tvé. Však slyš, co o tom sv. Pavel dí: »Což se vám zdá, čím přísnějšího trestání hoden jest ten, kdož by Syna Božího pošlapával, a krev smlouvy, kterouž byl vykoupen, za nehodnou drahého vážení by měl?!« (Žid. 10, 29.) Ó jaká to bolest pro Spasitele!

4. A nyní uvaž, hříšníče, jak dlouho již jsi takovým způsobem nakládal Ježíšem ukřižovaným? Kolikráte zmařil a ztratil jsi Jeho zásluhy pro duši svou! Chápeš nyní, proč jsem tě dnes přivedl k tomu smrtelnému lůžku Ježíšovu? Rozumíš té řeči, jakouž sv. kříž dnes k tobě mluví? **Poznáváš teď, čeho se ta umírající láska na tobě dovolává?** Volá a dovolává se toho, abys již jednou ustál od hříchů svých »pro lásku Ježíšovu.« Ach rei, co ještě na světě mělo by tebou hnouti a pohnouti tě k lítosti a polepšení, nepohne-li tebou za tvé hříchy umírající Kristus Pán?! Slyšel jsi, kterak i zatvrzelého zločince obrátil jediný pohled umírající matky — jak? A tebou by nepohnul pohled umírajícího Ježíše?! — Putoval kdysi světem poutník a našel jednoho dne starého poustevníka, který kleče na zemi před křížem tak hořce plakal, že se div kámen nepohnul. I ptá se ho poutník, proč tolik pláče, a stařec, ukazuje na kříž, dí: »Nevidiš, jak jsem Spasitele mého na kříži usmrtil, a ty se ještě ptáš, proč pláču?« Tu jal se ho poutník těšiti, aby doufal, za takovou lítost že Bůh dojista odpustí, poněvadž tolik milosrdný, a Kristus že sám chtěl umříti, aby nás spasil. »To všechno vím a doufám,« odvětil zase poustevník, »ale to právě mi může srdce utrhnouti, že jsem tak nesmírně dobrotivého Boha, jenž i umřel za mne, tolikráte urazil!« To řka, propuknul znovu v takový srdcelomný pláč, že se i poutník rozželel a s ním slzel. — A ty, hříšníče, kde ty chceš se rozželeť nad hříchy svými a jich se odřící,

ne-li zde před křížem? — Ó viz, naposledy vztahuje dnes Spasitel náruč svou po tobě a své Srdce ti otvírá! Jak? zavřeš ty i dnes před Ním srdce svoje? Má snad i dnes ještě slyšeti z úst tvých: »Až jindy, až později se dám na pokání.« Víš, bratře, co to vlastně mluvíš? Znamená to asi tolik, jako bys řekl: »Vím sice, že svými hříchy Ježíše znovu křížuji, ale nechť, ať visí dále v mukách a bolestech, ať teče krev Jeho, já budu dále hřešiti, ať trpí Kristus tak dlouho, jak dlouho mně se libiti bude!« —

5. Ó probůh, ustaň, hříšníče! což nevíš, že, neuposlechněš-li teď hlasu Jeho lásky, tvou vinou zvrátí se ti v hněv! V hněv, pravím. jemuž neujdeš, ujiti nemůžeš! Neboť dnes či zítra octneš se před soudnou stolicí Boží, a koho tam spatříš jako Soudce svého? Ježíše! toho Ježíše, Jehož láskou ty jsi pohrdal, Jehož bolestem ty jsi se smál a jakoby nic hříchy svými jako hřeby na kříž Jej přibíjel. Ó běda ti, nebude to již ten Beránek Boží, jenž prosí dnes: Otče, odpusť jim; ale bude to lev z pokolení Juda, lev rozhněvaný, jenž trestati bude, a trest jeho bude děsný, neboť věz, není horšího hněvu nad ten, jenž pochází z lásky zhrzené a odmítnuté. Ó tenkrát se budeš dovolávati Jeho svatých pěti ran, Jeho krve za tebe prolité, ale Jeho láska odpoví ti, jak předpověděl prorok (Přís. 1, 24.): »Poněvadž jsem volala a odpírali jste mi, vztahovala jsem rámě své a nebylo, kdo by si všimnul, pohrdli jste mnou, protož i já k zahynutí vašemu smáti se budu, když přijde na vás soužení a úzkost!«

Než, Bohu díky, bratře, dosud není tomu tak s tebou! Ačkoliv častokráte zhrdl jsi láskou Ježíše Krista, ona dnes ještě volá k tobě s kříže: »Navrať se ke mně a já přijmu tě.« (Jerem. 3, 1.)

K tomuto navrácení volalo a vybízelo tě sedmero hlasů, byl to tvůj cíl, tvůj konec, tvůj soud, bylo to nebe, peklo a milosrdenství Boží; nejmocnějším však hlasem volá tě dnes láska umírajícího Ježíše, o níž dí sv. Pavel: »Láska Kristova nutí nás!« (II. Kor. 5, 14.) K čemu? Ku zřeknutí se hříchu; neboť hřích křesťana jest nejkřiklavější křivda, na Ukřižovaném páchaná!

Nuže, bratře, co tedy učiníš? Tu stojíš opět na rozcestí: buďto zanechatí hříchu, neb i na dále šlapati po kříži. Dnes, dnes se rozhodni! Kam se obrátíš, to ponechávám zatím tobě a Bohu, dozvíme se to všickni jednou při posledním soudu! —

A nyní dříve, než se rozloučíme, přijměte ode mne poslední obrázek na památku. Jistý úředník, jenž dosud žije, přišel v mladých letech svých o všecku víru a tím též o pokoj duše své. S duší rozháranou a rozervanou trápil se dlouhá léta. Hledal sice pokoj tu a onde, ale nikde ho nenalezl. Jednoho dne cestoval v horách a slézal vysoký vrch lesem porostlý. Dostoupiv nejvyššího vrchole, nalezl zde nejen čarokrásnou vyhlídku v daleký kraj, ale také veliký kříž, a na kříži tento zlatý nápis: »Zachraň duši svou!« Četl a opět četl nápis, co však se dělo v srdci jeho, nevím, jen tolik vím, že vyplakav se tu u kříže, za hodnou chvíli v nejbližším chrámu vykonal sv. zpověď a od té chvíle žije šťasten a blažen.

»Zachraň duši svou!« toť vlastně nápis kříže každého. S každého volá i k tobě umírající Spasitel: »Člověče, zachraň duši svou, tak draze vykoupenu!«

Ó kéž se mi podařilo k tomuto konci přivést i vás, přátelé, v letošním sv. postu! Byl by to dnes ten nejkrásnější veliký pátek, kdybychom všickni rozlítostněni nad hříchy svými jednohlasně zvolali:

»Můj předobrá Ježíši! Jak toho želim, že tak pozdě poznávám lásku Tvou ke mně! Avšak v náhradu za své toliké nevěrnosti odevzdávám Ti srdce své a slibuji Ti v tento den, kdy za mne umíráš, nikdy již nehřešiti. Pro Tvou přehořkou smrt' uděl mi té milosti, abych ve svatém tom předsevzetí setrval až do skonání, abych tenkrát, kdy v umírající ruce dají mi kříž, mohl jej s radostí k ústům přitisknouti a s pokojným srdcem říci: Ó Ježíši, Tobě jsem žil, s Tebou umírám, s Tebou se věčně radovati naději mám!« Amen.

Obsah.

Strana

1. První hlas: Pomni člověče, co jest cíl tvůj	5
2. Druhý hlas: Pomni člověče na smrt'	17
3. Třetí hlas: Pomni člověče na spravedlnost Boží a svůj soud .	30
4. Čtvrtý hlas: Pomni člověče, co jest nebe	44
5. Pátý hlas: Pomni člověče, co jest peklo	57
6. Šestý hlas: Pomni člověče, jak milosrdný jest k tobě Bůh . .	71
7. Sedmý hlas: Pomni člověče, jak tě Kristus Ježíš miluje . . .	84

Nákladem knihtiskárny benediktinské v Brně vydána následující díla kazatelská:

Růže červené, jež v čase svatopostním u věnec svinul a ctitelům nebes Královny věnuje th. dr. Karel Lev Řehák. Cena 50 kr.

Marnotratný syn, obraz hříchu a pravého pokání. Sedmero postních řečí, jež pro katolický lid upravil F. H. Cena 55 kr.

Sedmero hlavních hříchů. Postní kázání, jež konal starý kazatel A. H., a jež na světlo vydává kazatel mladší A. H. Cena 30 kr.

Šestero postních řečí. Napsal Dr. Cena 50 kr.

Ježíš na cestě k hoře Kalvarii, postní kázání od Fr. Herzoga. Cena 40 kr.

Kázání na neděle a svátky, od P. Suchánka. Stran 480. Cena 2 zl.

Slomšekovy homilie na evandělia roku církevního. Cena 1 zl. 70 kr.

Slomšekovy kázání na slavnosti některých svatých. Stran 50. Cena 30 kr.

Kázání na svátky svatých Božích, konané od kněze Petra Skargy, člena T. J., které zčeštil P. Frant. Klíma, farář v Krásné. Stran 244. Cena 1 zl. 50 kr.

Ranní kázání na neděle doby vánoční. Napsal J. B., kněz biskupství brněnského. Cena 45 kr.

Řeči liturgické, čili výklady o posvátných obřadech v církvi katol., jež dle období roku círk. sestavil František X. Vohnout, zámecký kaplan a osobní farář v Dymokurách. Cena 2 zl.

Sbírka promluv o sv. Mikuláši a při vánočním stromku a za různých příležitostí s přídavkem. Uspořádal Al. Slovák, kaplan na dómě v Brně. Cena 60 kr.